

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona-40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 786. Kiadóhivatal 706.

Inkább legyen háború!

Budapest, márczius 10.

— Inkább legyen háború!

A magyar képviselőházban magyar képviselők mondták ezt tegnap és ma, beszélgetvén arról, hogy Szerbia netalán tén gazdasági rekompenciációkat talál kért a béke fejében. Gazdasági rekompenciációkat, amelyek szabadra nyitnák a határt a szerb sertés, szerb marha előtt, amivel együtt járna az, hogy rögvest hanyatlásnak indulnának a mai abnormisan magas magyarországi husárak. „Akkor inkább legyen háború!” — mondták erre egyes képviselők, nagyobb részt gazdák, vagy gazdaérdekek védői. Ma délelőtt pedig értekezletet tartottak a koalícióhoz tartozó agrárius képviselők és olyan határozati javaslatot szövegeztek, melyben örömmel veszik tudomásul, hogy a kormány a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződést visszavonta s annak a véleményüknek adott kifejezést, hogy Szerbiával a kereskedelmi tárgyalások csak akkor vétessenek föl, hogyha az összes külpolitikai bonyodalmak megoldottak s a megindítandó tárgyalások akkor se menjenek túl az eddigi engedelmények határvonalain.

A magyar agrárok tehát egyszerűen ki akarják rekeszteni a Szerbiának ad-

ható vámkedvezményeket azoknak a tárgyalásoknak az anyagából, amelyek a Szerbiával való megegyezést előkészíthetik. Holott Szerbiának az ellenük való nagy elkeseredése éppen arra a vámháborúra vezethető vissza, melyet a szerb mezőgazdasági termények kirekesztésével kezdtünk ellenük. Szerbia megélhetésének egyetlen forrása az agrikultura; jólétének, vagy pénztelenségének forrása az, hogy jobban, vagy rosszabbul tudja értékesíteni terményeit. A tengertől távol eső fekvése pedig a kis országnak olyan, hogy piacra egyedül nálunk és Ausztriában számíthat, sőt ha távolabbi vidékekre kereskednek, akkor is a mi vasutainkat, a mi adriai kikötőinket kénytelen igénybe venni, ha csak nem akar a hosszadalmas feketengeri uttal kísérletezni. Mondják, hogy a több esztendő vámháború teljesen tönkretette Szerbiát, ahol a legütölső szerb parasztig mindenki, ha másképen nem, malacjai árában érzi a monarchia külpolitikájának a súlyát. Így most a legütölső szerb paraszt is okot érez arra, hogy átkozza a monarchiát és belátja a jelentőségét annak a földsvávnak, mely direkt vonalon szerb területen kötné össze Szerbiát és az Adriát a szabad, jótékony tengert, mely egyszerre a világforgalom országutjával hozná kapcsolatba a hegyek közé elásott kis országot. A földsvá ma a gazdasági függetlenség-

get, az állandó, biztosított, gondtalan jó módot jelenti Szerbia számára s ezt a följazott reménységet valószínűleg csak az ő agrikultur érdekeiknek megfelelő szerződéssel lehetne lecsillapítani a békülékény hangulatok józanságáig.

Ez a helyzet akkor, amikor a magyar agrárok a szerbeknek adandó gazdasági koncessziók hírére azt mondják, hogy:

— Akkor inkább a háborút!

A mai élére állított helyzetben veszedelmes ige ez, mely könnyen nyakunkra szabadíthatja a csatamezők emberirtó démonjait. Szerbia amugy is mindenáron háborút akar. Az osztrák ipar szintén szívesen látná, hogyha fegyverrel ásnánk mélyebbre azt a csatornát, mely a Balkán felé csapolja le az osztrák ipari produkció feleslegét. Pedig Ausztriában az iparbarók szava legalább olyan nyomatékos, mint Magyarországon az agrároké s külügyi politikánk vezetői is könnyen hajlandók arra, hogy hadikalándokkal emeljék a monarchia megfogyaikozott presztizsét. Ennyi háború felé sarkalló okkal szemben eddig az volt a támasztékunk és a vigasztalónk, hogy a magyar közvélemény mereven visszautasította egy véres háború gondolatát. Ezért lép megkinosan bennünket az agrár jelszó, mely új támasztékul szolgálhat a külügyi politika agresszív kedvének.

A cselédprobléma.

Irta: Dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

A szociáldemokrata cselédegyletek megkezdtek már a hivatásos öntudat felébresztését s tudva azt, hogy egész Európában nőcselédhiány van, azok is, akiknek sem megbízhatóságuk, sem hivatottságuknál fogva különös igények támasztásához joguk nincs, nagy garra követelik szociális helyzetük javítását. És vajjon mit akarnak azon szocialista irányú cselédegyletek elérni? Meg akarják ölni azon évszázados személyi viszonyt, mely mindenütt, nálunk is a házigazda és cselédje közt fenállott, mely viszonynak oly sok jeles, a családhoz ragaszkodó cselédet köszönhattunk eddig, és a helyett az uraság és cselédség közti viszonyt pusztá üzleti bázisra akarják fektetni. Sajnos ezen amerikai viszony nálunk is tényleg tért kezd hódítani.

Egyébiránt a szocializmus a házi gazdaságot sok munkaágtól fosztotta meg. Azelőtt otthon fontak és szöttek, gyertyát és szappant stb. otthon készítették, ma csak a szoros értelemben vett házimunka marad meg, minek az lett következménye, hogy sok nő munkáskéz felszabadulván, házonkívüli bér-munkába fogtak. De nem csupán a házimunka hiánya készítette az alsóbb osztályú nőket a gyári munkára, hanem csalogatta őket a nagyobb függetlenség és a magasabb munkabérek varázsa.

Ezen magasabb munkabérek tömeges kivándorlást okoztak nálunk oly mérvben, hogy vannak vidékeink, honnét a tizenhat évet

meghaladó paraszt leányok Amerikába veszik utjukat, nálunk ijesztő mérvet öltött a nőcseléd hiánya. Nyitra-, Liptó-, Sáros-, stb. vármegyék háziasszonyai kénytelenek éretlen, tudatlan cselédekkel megelégedni, akik még emellett magas bérekre tartanak igényt. De azért Amerika is szenved cselédhiányt, mert ott speciális okok visszatartják a leányokat a házi szolgálattól. Amerikában a demokratikus szellem lényeges oka annak, hogy a benszült leányok idegenkednek a személyes függőségi viszony ápolásától. A „servant” és „mistress” kifejezés szerintük lealacsonyító helyzetet szül. A „cseléd” elveszti a kasztot, mi annyira megy, hogy gyárimunkásnők lenézik a cselédekét és munkásegyletek tagokul sem veszik fel őket. Nálunk ellenben az előkelőbb szobaleány megveti a gyári munkát s az árvamegyei drótos tót műveletlen leánya az üzletben „kisasszony”-nak nevezetik. Az amerikai leány ellenben kerüli a házi munkát, mely rab-szolga helyzetet teremt. (It hurts self-respect one human being waiting on another.) Nálunk a képzett gyári munkás örömmel vesz szakácsnőt vagy szobaleányt feleségül, mert megtakarított pénzt és családiasságot talál nála, az amerikai munkás ellenben megveti a nőcselédet. Az amerikai leány továbbá imádván a szabadságot, ez okál fogva is kerüli a függőségi helyzetet. A cseléd munkája végtelen, még az éjjeli órákban is kénytelen lesni a szeszély és a henezegés csengőjét, mely ha megkondul, talpon kell állnia, holott a gyári munkásnál legalább estéjét szabadon töltheti, s mivel azon elszigeteltség különösen az amerikai leányoknál

lenező helyzetet szül, szöknek a házi munka elől. Pedig ezen cselédhiány kalamitása súlyos következményekkel jár magára a családi életre nézve.

Ha — mint sok államban tényleg bekövetkezett már az eset, hogy folytonos a cselédváltás, vagy pedig hetekig, sőt hónapokig házi munkaerő nélkül kell élni, beállt a háztartás gépezetében a rendetlenség, ami a családi életet kellemetlenné teszi. És máris mondja a Kte Wells: „the future of our american home — life depends on this question of servants.”

A cselédhiány továbbá nagy munkabérekhez vezet, mely csapást különösen a középosztályú családok máris mindenütt megérik. Nálunk 50 év előtt a mindenes 24—30 évi forinttal elégedett meg, ma sokkal jobb ellátás mellett évi 250 korona járja. Hát még Amerikában! Ott a szakácsné legkisebb évi bére 1272 korona, — a legmagasabb 2500 korona. A szobaleány legkisebb évi bére — Lucie Salmon szerint — 720 korona, — a legmagasabb 1040 korona. A mindenesleány évi bére 630—1040 korona közt mozog. A gyermekleány 216—1456 koronát kap. Ebből látjuk, hogy az amerikai árak a mieinknél sokkal nagyobbak. De ha egyes amerikai árakat állítjuk egymással szembe, azt találjuk, hogy ott a fizikai és tanulatlan munka jobban jutalmaztatik, mint például a tanítónő szellemi munkája. Ha ehhez hozzáadjuk, hogy a tanítónő évi 545 dollárjából állásának és műveltségének megfelelő költsékre van utalva, anyagilag rosszabb helyzetben van a szakácsnénál, ki fizetése kétharmadát takarékpénztárba viheti.

Bennünket senki sem vádolhat azzal, hogy nem viseltetünk kellő érzéssel a magyar agrárérdekek iránt. Éppen ellenkezőleg, minden olyan kérdésben, mely a magyar mezőgazdaság szempontjából jelentőséggel bír, a legnagyobb tekintettel voltunk a gazdaérdekekre. Am a mi elvünk az, hogy minden kaszt, minden gazdasági osztály, minden politikai párt érdeke csak addig jogosult, amíg nem kíván az egyetemes érdek rovására érvényesülni. Azon túl, hogy a nemzet, az egész ország jóléte más parancsol, el kell némulnia minden szeparált kívánságnak.

Ezért akkor, amidőn egy esetleges háboru a legnagyobb gazdasági megérzködést hozná a monarchiára, amikor töméntelen pénz- és véráldozatot kellene hoznunk, úgy, hogy azokkal az áldozatokkal szemben nem is remélhetnénk semmiféle rekompenzációt; amikor esetleg még a diadalmas hadviselésben megedződött osztrák birodalmi gondolat föléledésének veszedelme is várhatna ránk, szerencsétlen, elhibázott gondolatnak tartanók azt, hogyha akár melyik tagoltsága a magyar társadalomnak bármilyen okból a háboru után áhihozik.

Nem is nyerhetne egyetlen egy osztály semmit sem ebből a háboruból. Mert az egész országot érő kár súlyából sokkal nagyobb rész esnék ő rá magára is, semhogy veszteséggel ne zárna a saját külön osztálymérlegét is.

Budapest, márczius 10.

A képviselőház legközelebbi ülése holnap, csütörtökön délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: a jövedelemadó s a többi adójavaslatok.

Popovics államtitkár Bécsben. Dr. Popovics Sándor pénzügyi államtitkár a jövő hét folyamán Bécsbe utazik, hogy a magyar kormány képviselőiben részt vegyen azokon a tárgyalásokon, ame-

lyeket a közös pénzügyminiszteriumban a Törökországgal való meggyezés pénzügyi rendezőse céljából fognak tartatni. A tárgyalások, melyeknek napját véglegesen még nem állapíthatták meg, ez alkalommal előreláthatólag befejezést fognak nyerni.

A képviselőház szünete. Mint a Budapesti Tudósító értesül, a képviselőház márczius 15-ére való tekintettel a jövő hét hétfőjén és keddjén nem fog ülést tartani.

Belépés a függetlenségi pártba. Endrey Gyula, a hódmezővásárhelyi kerület országgyűlési képviselője ma levelet intézett Kossuth Ferenczhez, a függetlenségi párt elnökéhez, melyben a pártkörbe való visszalépését jelenti be. A levél szövege a következő:

Nagyméltóságú pártelnök ur, melyen tisztelt barátom! Márczius nyolcadiki nagybecsű leveled, mely az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolcas pártkörben oly általános lelkesedést és megnyugvást keltett, úgy érzem, hogy nekem is hazafias kötelességemmé teszi, miszerint a vezetőd alatti országgyűlési pártkörbe visszalépjek, mert ezzel nemcsak szívem és meggyőződéseim szerint, de hiszem, hogy választóim előtt is kedves dolgot cselekszem. Légy kegyes azért az országos pártkörbe való belépésemet tudomásul venni és azt a pártnak bejelenteni. Régi hived kiváló tisztelettel Endrey Gyula, a hódmezővásárhelyi választókerület orsz. képviselője.

Pénzügyminiszteri tisztviselők Wekerlénél. A pénzügyminiszteriumnak legutóbb előléptetésben részesült tisztviselői, számszerint mintegy hetvenen, tegnap délután Möriz Vincez miniszteri tanácsos vezetésével megjelentek Wekerle Sándor miniszterelnöknel, mint pénzügyminiszternél.

Möriz Vincez miniszteri tanácsos meleg szavakban tolmácsolta a tisztviselők köszönetét és hála-lásan emlékezett meg arról a nagyelkűségről, amelylyel a pénzügyminiszter a minisztérium tisztviselői iránt mindenkor viseltetett s ezt a szeretetet és jóindulatot továbbra is fentartani kérte.

Wekerle Sándor miniszterelnök-pénzügyminiszter a küldöttséget nagyon szívesen fogadta s örömeinek adott kifejezést, hogy az előléptetés útján módja volt jutakomban részesíteni azokat, akik erre bőven rászolgáltak. Azt a reményét hangoztatta, hogy a pénzügyminisztérium tisztviselői hazafias működésüket a köz érdekében a jövőben is a tölük megszokott lelkiismeretességgel fogják végezni.

magukkal viszik a kirándulásokra a leányokat, a milliomosok pedig cselédjük számára külön fogatot tartanak.

Mégis a benszülött amerikai leányok irtozván a házi szolgálattól, a mi népünk leányai átvesszik a szerepet. Vigyázzanak azonban magukra, mert az amerikai élet nagy veszedelmet rejt magában. A fiatal bevándorló leányok úgy fogják fel az amerikai életet, hogy az egyenlőség és szabadság elvénél fogva ott minden szabad, megbizhatatlanság, szemtelenség, kicsapongás büntetlenül maradnak. A trenszeni tót leány, aki csendes, szerény életmódhoz van szokva, ott nem ösmeri a követelések határát. Meg is kapja a jutalmat, erről tanuskodnak a dologházak és börtönök. De már mikor a hajó a bevándorlási központokon: New-Yorkban, Baltimoreban, Bostonban kiszállítja őket, nyomban nagy veszedelem várja őket, amennyiben az ottani nyelvet és szokásokat nem ösmerő leányok hitvány leánykereskedők körmei közé kerülve, fehér rabszolgákká lesznek.

Mindezekből mi a tanulság? Mindenekelőtt az, hogy nevelni kell jobb cselédeket, akik igazi hivatásuk tudatához jutnak. Az első és legfontosabb nevelő tüzhely a család maga, melynek körében rend- és tisztaság-szeretetet, de főleg takarékoságot kell megtanulni és gyakorolni. Nálunk kevés a cseléd-nevelő intézet. Kiváló szolgálatot tesz a közjónak e téren a budai „Jó Pásztor” intézet, hol nagy szakismerettel hivatásos és erköless-nemesítő munka folyik. A Mártha-egyesület is helyes uton jár, ámde mindezen intézetek szük körüknél fogva az ügyet teljes egészében meg nem oldhatják. Marad tehát a családi nevelés, mely teljes sikerhez vezet ott,

A küldöttség lelkesen fogadta a választ és a miniszterelnök zajos éltetése közben távozott.

A néppárt és a kongrua. A néppárti képviselők tegnap és ma hosszasan tárgyalták a kongrua-javaslatot. A néppárt ugyanis akciót indított a kongrua-javaslat 4. szakaszának kihagyása érdekében, mely arról szól, hogy a kormány az egyházmegyei hatóság nélkül is megvonhatja a fizetékigézésit azoktól a papoktól, akik a magyar állameszme ellen izgatnak. A szakasz intézkedéseiben a néppárt az egyházmegyei hatóságok autonómiájának megsértését látta. Minthogy azonban a kormány szigoruan ragaszkodik a szakasz-nak a törvényjavaslatban való meghagyásához, állítólag valami kompromisszum jött létre aziránt, hogy a szakasz szigorú rendelkezései enyhíthessenek.

Gróf Benyovszky összeférhetlensége. A képviselőház összeférhetlenségi állandó bizottsága ma délután 5 órakor Gál Sándor elnökletével ülést tartott, amelyen a Várnai Dezső által gróf Benyovszky Sándor ellen tett összeférhetlenségi bejelentést tárgyalta. A bizottság az ügy előadójává Hellebrand Gézáat választotta meg. Az összeférhetlenségi bejelentést Várnai Dezső tette gróf Benyovszky Sándor ellen tett összeférhetlenségi be-
gróf igazgatósági tagja a Ferencz-csatorna társaságnak és igazgatósági tagja a tátrafüredi villamos részvénytársaságnak. A gyűlésen megjelent gróf Benyovszky Sándor, Várnai Dezső képviselőtében pedig dr. Ladányi Ármín ügyvéd, aki az ügyvédi rendtartásra való hivatkozással kívánta képviselni Várnai Dezsőt, aki gyöngelkedő. A bizottság dr. Ladányi Ármín ügyvéd képviselőti jogát nem állapította meg, mert nem volt megállapítható az ügyvédi képviselet az ügyvédi rendtartásra való hivatkozás alapján, mert a Háznak és a Ház bizottságainak működési ügyrendjét, kizárólag a házszabályok szabályozzák, melylyel szemben Ladányi Ármín ügyvéd a speciális jog rendelkezésére eredménytelen nem hivatkozhatik. Nem állapította meg a bizottság a képviselet jogosultságát azon alapon sem, hogy Várnai Dezső betegsége miatt nem jelenhetett meg a bizottsági ülésen személyesen, nem pedig azért, mert az egyszerű állítás semmivel igazolva nincs és nem igazolt állítás a meghatalmazott általi képviseletet a házszabályok százötvenötödik szakaszában foglalt alapon nem helyezi. Ladányi Ármín ezután a hallgatóság sorában foglalt helyet s végighallgatta a tanácskozást. Gróf Benyovszky Sándort hallgatta ki a bizottság, aki vallomását írásban is beterveztette. Ennek lényege az, hogy a Ferencz-csatorna és az állam között semmiféle olyan viszony nincs, amely miatt az igazgatósági tagság és a képviselői állás összeférhetlen lenne. A bizottság egyhangulag kimondotta, hogy a Ferencz-csatorna részvénytársaság alap-

hol maga a háziasszony is józanon itéli meg hivatását. Ellenben legalább negyven százalékát vehetjük a család jólétével nem törődő, hű, költekező, könnyelmű asszonyoknak, akik léhaságukkal, erkölesszelen lukszusukkal nyomorba döntik családjukat. Ezen tüzhelyek kebelében nem javul, de megromlik a tapasztalatlan és tudatlan cselédleány. A franczia és német háziasszonyok minta-életet folytatnak, de büszkén is mondja a mai francia, hogy hazájában az emberek hetven százaléknak van vagyona. Az erején túl költekező orosz és magyar intelligencia pedig pusztul, helyet adva józan idegeneknek, kik boldog életet élnek azon az ősi földön, melyet a volt gazdák nem tudtak megbecsülni. Ha tehát a család a „Familyhotel”, vagy a „Boarding-house”-ban keres menedéket, a csendes, boldogító családi életkor összes bájaival és előnyeivel együtt örökre eltűnt a föld színéről.

Ma az uraság és a cselédség közti bizalmi viszony mindég kisebb tere szorul; ily helyzetből nem kérünk a jövőben, ellenkezőleg oda kell hatni, hogy a régi életközösség és bizalom újból felvirágozzon, hogy ne pusztá üzleti viszonynyá fajuljon az a viszony, melyben nemcsak vagyonyunkat, de gyermekeinket is rábizzuk azokra, kiket a családboldogító munkával bizzuk meg.

Ha azonban oly nemes hivatás vár cselédeinkre, egyszersmind az ő lelkök felemelésével is kell foglalkoznunk, ami szeretetteljes elbánás és meleg nevelés segítségével érhető el, mikor aztán a gazdag és szegény között megszűnven a nagy osztályellentét, újból feléled a régi bizalom erénye.

szabályait a budapesti kereskedelmi és váltótörvény-
széktől beszerzi, ugyszintén az engedély-okiratokat
a kormánytól és felvilágosítást kér a pénzügy-
minisztériumtól arra nézve, hogy a társaság által
5 millió ezüstforintról kiállított főkötvénye minő
indokból van a társaság által a pénzügyminisz-
tériumnál letétbe helyezve. A tátrafele villan-
ügyében a bizottság elhatározta, hogy beszerzi a
társulati alapszabályokat, valamint az alapítási
tervezetet és a társulat cégjegyzékének hiteles má-
solatát a budapesti kereskedelmi és váltótörvény-
széktől. Beszerzi továbbá a Phöbus budapesti rész-
vénytársaság alapszabályait, alapítási tervezetét
és cégjegyzékét.

A politika világából.

Budapest, márczius 10.

A balkáni kereskedelmi szerződések.

— Az agráriusok állásfoglalása. —

Minisztertanács.

Az agráriusoknak a balkáni kereskedelmi
szerződések dolgában megindított mozgalma
ugy látszik súlyos komplikációkat fog elő-
idézni s ma már a kormány is szükségesnek
látta, hogy minisztertanácsban foglalkozzék ez-
zel a kérdéssel. Megelőzőleg a képviselőház
mai ülésének kezdetén Wekerle Sándor minisz-
terelnök visszavonta a múlt évi márczius tizen-
negyedikén kötött szerb kereskedelmi szerződés
beczkikelyezéséről szóló törvényjavaslatot.
Ugyanazt tette báró Bienerth osztrák minisz-
terelnök Bécsben is.

Az agráriusok ezt a miniszterelnöki beje-
lentést igen élénk közbeköltásokkal kísérték:
— Csak aztán rosszabbat ne terjeszsenek
elő!

— Nem fogadjuk el, ha rosszabb lesz!

Ez is mutatja azt a harcziás hangulatot,
amelylyel az agráriusok, a maguk érdekeit még
háboru árán is hajlandók megvédeni. A koalí-
cióhoz tartozó agrárius képviselők ugyanis ma
délelőtt a képviselőházban ismét konferenciát
tartottak, amelyben megszövegezték a csütörtöki
közös pártértekezlet elé terjesztendő határozati
javaslatot a szerbiai és romániai kereskedelmi
szerződés tárgyában. A határozati javaslat lé-
nyege a következő:

A szövetségelt pártok örömmel veszik tu-
domásul, hogy a kormány visszavonta a Szer-
biával kötött szerződést és azon véleményüknek
adnak kifejezést, hogy Szerbiával a kereske-
delmi tárgyalások csak akkor vétessenek fel,
ha ugyancsak Szerbiával az összes függőben
lévő külpolitikai kérdések tisztázódnak. A
megindítandó tárgyalásoknál azonban az ed-
digi engedménnyel messzebb semmi esetre se
menjenek.

A Romániával kötendő szerződés ügyében
határozottan arra az álláspontra helyezkedik
az értekezlet, hogy Magyarország mezőgazda-
sági érdekeinek rovására az eddigi megállapo-
dásnál messzebbmenő engedmények Romániá-
nak ne tétessenek. Különösen súly fektetendő
arra, hogy több husbehozatal Romániának ne
engedélyeztessék, mint amennyi eddig bizo-
sítva volt.

Ezt a javaslatot Mérey Lajos terjeszti be.
Az alkotmánypárt részéről Bernáth István
még messzebbmenő külön határozati javaslatot
akar hir szerint előterjeszteni, amely szerint
az eddigi koncedált husbehozatali kontingens
leszállíttassék és a közegészségügyi ellenőrzés
Romániával szemben szigorítottassék. Rakovszky
Béla néppárti képviselő pedig, ha az értekezlet
megfelelő határozatot hozni nem fog, interpel-
lációt terjeszt be a miniszterelnökhöz.

Ilyen körülmények között nagy érdeklő-
déssel néztek a politikai világban az elé a
minisztertanács elé, amelyet délután félnégy
órákor a képviselőház minisztertanácsai termé-
ben Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésé-

vel tartottak és amelyen a betegesen fekvő Kos-
suth Ferencz kereskedelmi miniszter kivételé-
vel a kabinet valamennyi tagja résztvett. A
tanácskozás tárgya a szerbiai és romániai ke-
reskedelmi szerződések és egyéb reszortügyek
voltak.

A mai minisztertanács első sorban a romá-
niai kereskedelmi szerződéssel foglalkozott,
mert azok a határozatok, amelyeket a múlt va-
sárnap Bécsben tartott közös miniszteri érte-
kezlet hozott, a román kormányt nem elégitik
ki. Így Románia azt kívánja, hogy évenként
80,000 darab szarvasmarhának és 100,000 da-
rab sertésnek bevételét engedjék meg, míg a
bécsi határozat csak 20,000 darab szarvasmar-
hát és 40,000 darab sertést enged meg. A ro-
mán kormány utal arra, hogy még a szerb
kontingens (35,000, illetve 70,000 darab) is
magyobb ennél, pedig Romániának nagyobb
az exportképessége s viszont Ausztriának és
Magyarországnak is sokkal nagyobb érdekeik
vannak, különösen a textilárak vámjának le-
szállítása szempontjából Romániában. A juh-
bevitel megengedésével nem elégszenek meg és
a Szerbiával való konfliktust használják föl
arra, hogy most erőszakolják ki a megegyezést.
Szerbiával a között szerződés visszavonása
által a hó utolsó napján szerződés nélküli vi-
szonyba jutunk s a további alakulása a gazda-
sági helyzetnek a politikai kérdések békés
megoldásától függ.

A kormány mindezekkel a dolgokkal be-
hatóan foglalkozva arra fektette a fősúlyt,
hogy az agráriusok ne tegyék lehetetlenné a
békés megoldást, mert ebben az esetben elke-
rülhetlen a háboru.

A minisztertanácsról félhivatalosan ezt a
jelentést adták ki:

A képviselőház minisztertanácsai termében
ma délután a képviselőház ülésének befejezté-
vel félnégy órákor Wekerle Sándor miniszterel-
nök elnöklése mellett miniszteri tanácskozás
volt, melyen részt vettek gróf Andrássy Gyula,
Darányi Ignác, Günther Antal, gróf Zichy
Aladár, Jekelfalussy Lajos és Josipovich Géza
miniszterek; továbbá a betegesen fekvő Kossuth
Ferencz miniszter helyett Szerényi József ál-
lamtitkár, gróf Apponyi Albert vallás- és köz-
oktatásügyi miniszter képviselőtében pedig
Tóth János államtitkár. A jegyzőkönyvet
Márffy Albin államtitkár vezette. A miniszter-
tanács, mint a „Magyar Tudósító” illetékes
forrásból jelenti, a rendes folyó ügyek elinté-
zésén kívül a Szerbiával és Romániával kötendő
kereskedelmi szerződések ügyével is foglalko-
zott, mely holnap a szövetségelt pártok közös
értekezlete elé is kerül.

Ugyancsak félhivatalosan már előre beje-
lentik, hogy a kormány szívesen veszi, ha az
agráriusok háborut akarnak. A félhivatalos je-
lentés ugyanis ezt jelenti:

Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselő-
ház mai ülésén tudvalevőleg visszavonta a
Szerbiával kötendő vám- és kereskedelmi szer-
ződésünkről szóló törvényjavaslatot. Több esti
lap ezt a tényt olyan kommentárral kíséri,
mintha a törvényjavaslat visszavonása a Szer-
biának adandó engedményekkel volna összefü-
gésben. Ezzel szemben a „Magyar Tudósító”
illetékes helyről annak kijelentésére hatalmaz-
ták fel, hogy a javaslat visszavonása kizárólag
Szerbia politikai magatartása következtében
történt.

A kartellált állam-bankok terve.

— Justh a bankprovizórium ellen. —

A politikai világban immár határo-
zottan beszélnek a kartellált állam-bankok ter-
véről, amelyet átmenetileg elfogadható meg-

oldásnak tartanak. Egy újságíró ma felkereste
Mariska Vilmos egyetemi tanárt, aki érdekes
nyilatkozattal világította meg a kérdést:

— Az állam-bank és a részvénytársasági
alapon álló jegy-bank között önállóságunk ki-
domborítása szempontjából — mondotta Ma-
riska tanár — nincs különbség. Minden attól
függ, hogy melyik a szilárdabb; az a bank,
melyet az állam állít fel, vagy amelyiket rész-
vénytársaság alakít. Ha meg az történik, hogy
a jegy-bank részvényeinek tulajdonos része az
állam kezében van, akkor egészen mindegy,
hogy melyik forma szerint oldják meg a kér-
dést. Így van ez a német birodalmi banknál is,
amely háromnegyedrészben az államé. Ha a
részvénytársasági jegy-bank megbízható, szilárd
alapon alakul, bizonyos szempontból mégis ez
az előnyösebb. Az állami bank ugyanis teljesen
a pénzügyminiszter rendelkezése alá tartozik s
például háboru esetén ráteheti kezét a kincstár.
A részvénytársasági jegy-bankkal ez nem tör-
ténhetik meg, ez jobban ki van vonva az ál-
lami rendelkezés alól.

Az Ausztriával kötendő kartellról nyilat-
kozott ezután Mariska tanár:

— Ugy a részvénytársasági jegy-bank,
mint az állam-bank egyformán kartellbe léphet.
A kartell létrejöttében azonban nem bizom.
Ausztria csakis akkor megy bele a kartellbe,
ha ez reá nézve így előnyösebb lenne.

A bank nemzetközi viszonylatáról is nyi-
latkozott Mariska tanár. Lényegileg, szerinte,
nincs különbség abban, hogy állam-bank vagy
részvénytársasági bank lesz a jegy-bank. Csupán
annak van döntő szerepe, hogy az állam nyujt-e
több garanciát vagy pedig a részvénytársaság.

Justh Gyula déli egy órákor átadta az el-
nöklést Rakovszkynak, ő maga pedig a képviselő-
ház padsoraiba ment, ahol Éber Antallal és
Lachne Hugóval beszélgetett. Ezek a bankpro-
vizórium tervét tették szóvá, mire a Ház elnöke
félhangosan a következőket mondta:

— Provizóriumról szó sincs, abba nem
megyek bele. Ha egyedül maradok is, kilépek a
pártból, ellenzékbe megyek, a közös bank sza-
badalmának meghosszabbításából pedig nem
lesz semmi, hanem rendezek olyan obstrukciót,
amilyent még nem látott a világ.

A makói függetlenségi és 48-as párt
megbízásából Nagy Károly kir. tan. pártelnök
és dr. Kardos Izó pártjegyző tiszteltett ma
déliben Justh Gyula képviselőházi elnöknel,
Makó város országgyűlési képviselőjénél.
Nagy Károly kir. tanácsos meleg hangon üd-
vözölte Justh Gyulát s kérte, tartsa ki to-
vábbra is a nemzeti bank mellett s küzdjön
továbbra is lankadatlanul a gazdasági függet-
lenség érdekében. Együttal átadta a makói
függetlenségi és 48-as párt üdvözlő feliratát.

Justh Gyula válaszában megköszönte az
íranta tanusított bizalmat s örömeinek adott ki-
fejezést, hogy nézetei helyeslésre találjanak. Ez
nagy erősségül fog szolgálni a további küzde-
lemre, mely föltétlenül győzelemmel fog vég-
ződni, minthogy az országos függetlenségi és
48-as párt Kossuth Ferencz vezetése mellett az
önálló bank kérdésében rendületlenül megáll
s ennek folytán semmi kétség az iránt nem le-
het, hogy az önálló bank létesülni is fog. Vá-
lasztóinak bizalma megerősíti őt törekvésében s
kéri, hogy tartsák meg továbbra is szíves jóin-
dulatukban. Kéri választóit, hogy küzdjenek
ők is ezentul is kitartóan a nemzeti bank mel-
lett, amelyet ma már nemcsak a függetlenségi
párt követel. Ma már az egész ország egy néze-
ten van s követeli a nemzeti bank megvalósi-
tását.

Justh Gyula válaszat a küldöttek örömmel
vették tudomásul.

Pikantériák.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 10.

A sok szürke adókules közzé ma behullott néhány világosabb akkord is s ezeket — némi tulzással — parlamenti pikantériáknak nevezték el azok, kiknek izlésük nem tulságosan követelő.

Mindjárt az ülés elején *Wekerle* Sándor pakolta ki az első pikantériát; visszavonta a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. Amint látható, ez a szó szoros értelmében vett parlamenti pikantéria. A nemzetiségi *Lukács* László képviselőnek valahol Erdélyben megsértették a mentelmi jogát (értsd: néhányszor mellbe vágták a tisztelendő urat) — ezt bejelentette maga a megsértett képviselő, és ezt nagyon tág értelemben szintén parlamenti pikantériának lehet nevezni. (Elvégre nem mindennapos dolog, hogy képviselőt eldöngessenek.)

Még a jövedelmi adóról szóló javaslat tárgyalása során is akadt pikantéria, amikor arról volt szó, hogy a külföldön élő magyar birtekosok háromszoros adót fizessenek. A pikantéria az volt, hogy hát mit kell azalatt érteni, hogy „külföldön élő”? Hány hónapig kell valakinek Magyarországtól távol élnie, hogy tripla jövedelmi adót fizessen? S hátha tanulmányok czéljából ment külföldre? S aztán vannak olyan földbirtokosok, akiknek több helyen van birtokuk, mi lenne ezekkel? Még gróf *Andrássy* Sándor is beleszólt ebbe a disputába. Természetesen *Polónyi* Géza szintén. *Polónyi* azt kívánta, hogy minden külföldön élő „adóalány” háromszoros adót fizessen. Ezt el is határozták. Pikantéria-számba mehet az is, hogy *Vázsonyi* Vilmos adókedvezést követelt olyan családok számára, amelyeket a gölya sürűbben látogatott meg.

Hanem az igazi pikantéria az ülés végére esett. Miután az adójavaslat negyvenkettedik paragrafusáig eljutottak és *Beniczky* Ödön még egyszer ráhuzta a vizes lepedőt a beraktározási uszorásokra, fölállott *Farkasházy* Zsigmond és meginterpellálta az igazságügyminisztert a „Szánin” elkobzása miatt. A „Szánin” ma már fogalom és elegendő e két szótag kiejtése, hogy ifju emberek lázba jöjjenek — természetesen, csakis afölötti fölháborodásukban, hogy a Szánin elkobzásával a szent művészetben esett sérelem. *Farkasházy* nem olvasta ugyan a regényt, de azért szemére lobbantotta *Günther*nek, hogy pressziót gyakorolt a bíróságra az elkobzás dolgában. Az igazságügyminiszter azt válaszolta, hogy ez a „pikantéria” most bírói eljárás alatt van s így érdemlegesen csak akkor válaszolhat, ha majd befejeződik. Még *Kmetty* Károly személyes megtámadtatás czimén szólalt föl s ezzel a pikantériák napja véget ért.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: *Justh* Gyula, később *Rakovszky* István.Jegyzők: *Szmecsnányi* György és *Vertán* Endre.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök jelenti, hogy a miniszterelnök kíván nyilatkozni. (Mozgás. Halljuk! Halljuk!)

A szerbiai szerződés.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Van szerencsém az 1908. márczius 14-én becikkelyezés végett a Ház elé terjesztett, Szerbiával kötött vám- és kereskedelmi szerződést ezennel visszavonni. (Elzárás.)

Polónyi Géza: Szóval elsőjétől fogva vámháboru van!

Fölkialítások a függetlenségi párton: Csak aztán ne terjeszsenek elő rosszabbat! (Zaj.)

Thaly Ferenc: Nem fogadjuk el! Soha!

Az elnök: Minthogy a törvényjavaslat előkészítésével a pénzügyi és közgazdasági bizottságok voltak megbízva, annak visszavonásáról a bizottságokat értesíteni fogjuk. (Helyeslés.)

Mentelmi jog megsértése.

Lukács László: Kötelességszerűen bejelenti a Háznak, hogy mentelmi jogát a hónap elején *Krassó-Szörénymegye Nagy-Tiknyó* községében súlyosan megsértették. Ha részleteket kíván a Ház, szívesen elmondja. (Fölkialítások: Nem kívánjuk!) Akkor egyszerűen bejelenti mentelmi jogának sérelmét és kéri a bejelentést átvenni a mentelmi bizottsághoz, ahol majd elmondja sérelmét és megtorlást követel.

Az elnök: A bejelentést vita nélkül átteszszük a mentelmi bizottsághoz. (Helyeslés.)

Ezután felolvasták az interpellációs könyvet, melybe *Bozóky* Árpád, *Babics-Gyalszky* Lyuba, *Beniczky* Árpád és *Farkasházy* Zsigmond jegyezték be interpellációját.

A Ház ezután áttér a jövedelemadóról szóló törvényjavaslat folytatóságos tárgyalására.

A huszonkettedik szakaszánál *Vázsonyi* Vilmos stílusos módosítást és a szakasz második bekezdésének (a kereskedelmi utazók napidijának megadóztatására vonatkozólag) kihagyását ajánlja, miután az abban foglalt rendelkezések sok zaklatásra nyitnak utat.

Sándor Pál csatlakozik *Vázsonyi* módosításához.

Wekerle Sándor kéri a szakasz változatlan elfogadását s a Ház így határoz:

A külföldön élő urak.

A huszonharmadik szakaszánál *Mezőfi* Vilmos azt indítványozza, hogy azokkal a földbirtokosokkal szemben, akik jövedelmüket külföldön költik el s Magyarországon állandó háztartásuk nincs s a kire a javaslat a jövedelmi adó háromszorosát rója, ne tegyenek kivételt betegség, vagy tanulmányut czimén sem.

Pető Sándor a szakaszban a külföldi házbirtokosokra vonatkozó részét, akiket szintén háromszoros adóval fognak megírni, kihagyatni kéri, miután ez az intézkedés még jobban elriasztja az idegeneket attól, hogy Budapesten házat építsenek s ez csak fokozni fogja a lakásínséget.

Polónyi Géza *Pető* Sándorral szemben még a tőkekamat-jövedelemre is kiterjesztené a szakasz intézkedéseit, a Magyarországon való kötelező tartózkodás idejét pedig négy hónapról hat hónapra emelné fel.

Gróf *Andrássy* Sándor minden tekintetben helyesli a szakasz intézkedéseit, a maga részéről is helyesli a külföldön élő birtokosok erősebb megadóztatását, csak a végrehajtás tekintetében két megnyugtatót a miniszterelnöktől.

Thaly László és *Bozóky* Árpád felszólalása után *Wekerle* Sándor miniszterelnök hozzájárul *Polónyinak* ahhoz az indítványához, hogy a szakaszba az ingatlanulajdonos helyett az adókötelezett megjelölés vétessék fel, a többi módosításokat mellőzni kéri. A pénzügyi bizottság eredetileg kétszeres adóztatást tervezett, a háromszorosra történt kigazítás után betegség és tanulmányut czimén tett kivétel elfogadása méltányossági szempontból történt. A házbirtokosokra ugyanazok a körülmények tették kívánatosá a kimondott elv alkalmazását, mint a földbirtokosokra.

A Ház a szakaszt *Polónyi* Géza stílusos módosításával fogadja el.

A huszonnegyedik szakaszánál *Polónyi* Géza a sikenémekkel szemben egy-két fokozattal alacsonyabb adótételt ajánl.

Wekerle Sándor miniszterelnök módosítást nyújt be a szakaszhoz, mely szerint a magasabb fokozat többlete az adótétel többletét nem haladja meg. A *Polónyi* kívánságai benne vannak a szakaszban.

A Ház a szakaszt a miniszterelnök módosításával fogadja el.

A huszonötödik szakaszánál *Vázsonyi* Vilmos a szakaszban biztosított adómérséklés eseteinek kiterjesztését kéri s az adókövető-bizottságok idevonatkozó jogának határozottabb megállapítását.

Mezőfi Vilmos a szakaszban foglalt tizenhat éves kedvezményes korhatárt leszállítani kéri.

Eber Antal az egy gyermekre eső százkoronás adólevonást kevésnek tartja a hatszázkoronás különbözet mellett, mely az adófokozatokat egymástól elválasztja. A törvénytelen gyermekekre vonatkozólag szintén kedvezményt kér. A szakaszban megállapított nyolczézer koronás jövedelemhatárt tizezer koronára óhajtja fölemelni.

Az elnök az ülése tíz perczre felfüggeszti.

Szünet után *Thaly* László csatlakozik az *Eber* Antal indítványához.

Szabó István az elaggott családtagok számára kér adómérséklést.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárul *Vázsonyi* Vilmos indítványához. A népesedési mozgalom propagálásával nem tartja összeegyeztethetőnek az egy gyermek után való adólevonást, a két és több gyermek esetén való adóelengedéshez, melyet *Eber* Antal ajánlott, hozzájárul.

A Ház a szakaszt a miniszterelnök által is elfogadott módosítással szavazza meg.

Gyors tempóban.

A huszonhatodik szakaszánál *Vázsonyi* Vilmos és *Mérey* Lajos szövegbeli módosítást ajánl.

A Ház mind a két módosítást elfogadja.

A huszonhetedik szakaszánál nincs felszólalás, a huszonnyolczadikat *Polónyi* Géza és *Wekerle* Sándor miniszterelnök felszólalása után változatlanul elfogadják.

A huszonkilencedik, harminczadik, harminczegyedik szakaszánál nincs felszólalás.

A harminczkettedik szakaszt *Polónyi* Géza és *Wekerle* Sándor miniszterelnök felszólalása után változatlanul elfogadják.

A harminczharmadik szakaszt *Mezőfi* Vilmos felszólalása után szintén változatlanul szavazza meg a Ház.

A harmincznegyediknél nincs felszólalás.

A harminczötödik szakaszt *Polónyi* Géza stílusos módosításával fogadják el.

A harminczhatodik szakaszánál *Mezőfi* Vilmos az irni-olvasni nem tudók késedelmes adóbejelentésének büntetését eltörölni kéri.

Wekerle Sándor miniszterelnök fölöslegesnek tartja ezt a módosítást, miután kétezer koronán alul, tehát éppen a szegényebb és műveletlenebb emberekre nem kötelező a bejelentés. Stílusos módosítást ajánl a szakaszhoz s a Ház azt így fogadja el.

A harminczhetedik szakaszánál nincs felszólalás.

A harmincznyolczadiknál *Vázsonyi* Vilmos és *Szabó* István után *Buza* Barna azt indítványozza, hogy a kereskedelmi és iparkamarák részéről felelősségben iparosok, felerészben kereskedők legyenek az adókövető-bizottság tagjai.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárul ehhez a módosításhoz s a Ház a szakaszt így fogadja el.

A harminczkilencedik, negyvenedik és negyvenegyedik szakaszt változatlanul elfogadják.

A Ház ezután áttér az interpellációk tárgyalására.

A beraktározási uszora.

Beniczky Ödön a fővárosban elharapódzott beraktározási uszora dolgában intéz interpellációt a kereskedelemügyi miniszterhez. Ujabb adatokkal egészíti ki multkor elmondott interpellációját ugyanezekről a visszaélésekről.

Az elkobozott regény.

Farkasházy Zsigmond: Csodálom azt a kényes felfogást, amelyet *Kmetty* és *Günther* hangoztatnak, mintha a Szánin regény elkobzásáról nem lehetne nyilatkozni, mert az ügy bírói eljárás tárgya. Hiszen éppen *Kmetty* bejegyzett interpellációja és *Günther*nek ezzel összefüggő intézkedése indította meg a bírói eljárást. Ha a miniszter nem befolyásolta a bíróságot, az én felszólalásom még kevésbé sem lesz alkalmas erre. A regényt nem olvastam, mert sem professzor, sem miniszter nem vagyok, tehát nincs rá időm. Különben *Kmetty* és *Günther* akkor reklámot csináltak, hogy minden példány elfogyott.

Sándor Pál: Fő a reklám, azért történik minden.

Farkasházy Zsigmond: Más országokban a regényt felkarolták és nagy érdeklődéssel olvasták és a kritika elismerte, hogy irodalmi értéke van. Magyarországon csak akkor kezdtek érdeklődni a könyv után, mikor egyetemi tudósok is tudomást vettek a könyvről és *Dolleschall* kipellengéztette. Olvasta *Dolleschall* czikkét, mely mély benyomást tett rá, de rendkívül megdöbbent, mikor *Dolleschall* rendőrkért, vizsgálóbíróért és ügyészért kiáltott. Nagyon csodálja, hogy olyan valaki teszi ezt, akinek a gondolat szabadság védőjének kellene lennie. Am itt nem áll meg a dolog; segítségére sietett *Dolleschall*nak egy másik professzor, aki mandátuma révén interpellációt jegyzett be és a Szánin ellen az igazságszolgáltatás közbelépését követelte.

Kmetty Károly: Büncselekmények ellen!

Farkasházy Zsigmond: Bizonyítja, hogy az igazságügyminiszter *Kmetty* interpellációja következtében utasította az ügyészséget. Mi köze az igazságügyminiszternek, mint Magyarországon polgármesternek ahhoz, hogy ugynevezett pornográfikus regények fölött örökődjék.

Kmetty Károly: A bíróság mondja, hogy pornográfikus.

Bródy Ernő (indulatosan): Nem igaz! Még nincs ítélet!

Az elnök: Kérem Bródy képviselő urat, ne indulatoskodjék! Hiszen nem ön írta a Szanint. (Derültség.)

Farkasházy Zsigmond: Mit csinál Magyarországon pécsetörje akkor, ha majd Doleschall és Kmetty urak sorra járják a könyvkereskedéseket, ott kipeccézék az ilyen című regényeket: A hálószoba titkai. (Derültség.) A báróné térde. (Zajos derültség.)

Felkiáltások: Hol árulják azt? (Nagy derültség.)

Vázsonyi Vilmos: Nagy a báróné nyári kertje? (Derültség.)

Farkasházy Zsigmond: Vagy kipeccézék Shakespeareből az olyan részleteket, amelyek igazán nem valók azoknak a kezébe, akik az érzékiség tényleg még kellő higgadsággal nem bírnak. (Derültség.) Szerencsésje van Shakespeare-nak, hogy nem Günther és Kmetty urak fejében élt, mert ezek az elszánt erkölcsbírák Shakespeare-t is elkobozták volna.

Vázsonyi Vilmos: Még most is megkaphatja szegény. (Derültség.)

Günther Antal (feláll és indulatosan odaszól Farkasházynak): Tízszor mondtam már, hogy rám senki sem gyakorolt nyomást. (Nagy zaj.)

Farkasházy Zsigmond: Érvekkel bizonyítottam.

Sándor Pál: Hiszen azt bizonyítani sem kell! Farkasházy Zsigmond: Reméli, lesz bátorsága a miniszternek, nyíltan megmondani, hogy politikai befolyás alatt sértette meg a sajtószabadságot és a bírói függetlenséget. Végül felolvasta az igazságügyminiszterhez intézett interpellációját.

Günther Antal igazságügyminiszter: Szokatlan, hogy bírói eljárás alatt levő ügyet interpelláció tárgyává tesznek. Ha majd abban a helyzetben lesznek, hogy a bíróság befolyása nélkül nyilatkozhatom, elő fogom terjeszteni az okokat, amelyek intézkedésben vezettek.

Sándor Pál: Hisz akkor már nem lesz miniszter. (Zajos derültség.)

Günther Antal: Még csak annyit mond, hogy őt nem befolyásolta senki és hogy ő nem az elkobozásra adott utasítást, mert az ellenkeznek a büntetőjoggal.

Kmetty Károly: Személyes megtámadás címén szól. Farkasházy őt leckéztette.

Vázsonyi Vilmos: De nem kért érte lecke pénz! (Derültség.)

Kmetty Károly: Kijelenti, hogy ő a közszemérmét, a vallást és az erkölcsöt mindig védeni fogja. (Helyeslés.)

Babics-Gjalszky Ljuba az iránt interpellálja meg a honvédelmi minisztert, hogy a katonai nevelőintézetekben miért kötelező a magyar nyelv tanítása?

Az interpellációt kiadják a honvédelmi miniszternek.

Az ülés ezzel véget ért.

Budapest, márczius 10.

Horrát fuzió. Horvátországban a disszidens Starosevicsek ma délelőtt pártgyűlést tartottak Starosevic Lyuba elnöklésével, mintegy ötszáz tag jelenlétében. Az értekezleten Persics, Starosevic Mile, Zagorac és mások felszólalása után határozati javaslatot fogadtak el, amely előkészíti a disszidens Starosevicseknek a horvát jogpárttal való fuzionálását. A tanácskozás során szóvá tették és elítélték a Frankisták erőszakoskodásait.

A nemzetiségi klub értekezlete. A nemzetiségi klub ma délután négy órakor Rákóczi-úti helyiségében Mihályi Tivadar elnöklése alatt értekezletet tartott, melyen a klub számos tagja vett részt. Az értekezlet folyó ügyekkel foglalkozott. Mindezekelőtt az elnök bejelentette az oraviczai választás eredményét és konstatálta, hogy a választáson a nemzetiségiek jelöltjével szemben a legnagyobb terrorizmus követett el. Az értekezlet megbízta Pop Cs. István képviselőt, hogy az elkövetett hivatali erőszak és visszaélések tárgyában a legközelebbi interpellációs napon interpellációt terjeszteszen elő. Az értekezlet ezután kijelölte a kongrua-javaslat szónokait. A párt eme javaslattal szemben elutasító álláspontot foglal el. A kongrua-vitában a párt számos tagja fog részt venni. Végül az értekezlet elhatározta, hogy a telepítési törvényjavaslat előkészítésére kiküldendő bizottságban, melyben egy tagsági hely a pártnek felajánlott, magát képviseltetni nem fogja azon közismert indokoknál fogva, amelyekből kifolyólag a többi parlamentári bizottságokban sem vesz részt. Az idő előrehaladtánál fogva a tárgyalást félbeszakították és a még elintézésre váró ügyek a legközelebbi napokban egybehívandó értekezletre halasztották.

A bank-bizottság ülése.

— Nem fejezte be a tanácskozást. —

Budapest, márczius 10.

Az előzmények után lényegesen megcsappant érdeklődés mellett folytatta ma a bankbizottság a Holló-féle javaslat tárgyalását. A miniszterek, bár csaknem teljes számban jelentek meg, a mai minisztertanácsi határozat értelmében a passzív szemlélő szerepére szorítottak. Az ülés megnyitása után Széll Kálmán tett rövid kijelentést, hogy elvi álláspontja, hogy a tárgyalást időszzerűnek nem tartja s ezért nem is vesz részt a vitában. Földes Béla, a kiváló szaktudós, csaknem másfélórás hatalmas beszédben csoportosította mindazokat az érveket, amelyek meggyőzően mutatják ki, hogy az önálló bank föllállítását az ország létérdeke követeli. Buzáth Ferenc röviden esatlakozott Széll Kálmán álláspontjához, míg Babocsay Sándor a balpárt nevében az önálló bank mellett tört lándzsát. Bernáth István azt a hadvaszületett ideát vetette föl, hogy hosszabbítsuk meg a közös jegybank szabadalmát 1917-ig és mellette állítsuk föl az önálló jegybankot. A nevelésügyi eszmével Nagy Dezső szállt szembe, majd Holló Lajos felszólalása után a tárgyalás folytatását péntekre halasztották.

Részletes tudósításunk a következő:

A bankbizottság ma délután 5 órakor gróf Batthyány Tivadar elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormány részéről megjelentek: Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Günther Antal igazságügyi miniszter, gróf Zichy Aladár ő feisége személye körüli miniszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Popovics Sándor, Ssterényi József, Tóth János és Dösy Zoltán államtitkárok.

Gróf Batthyány Tivadar elnök: Méltóztassanak helyeket elfoglalni. Az ülést megnyitom. Méltóztatnak emlékezni, hogy a márczius 2-iki ülésen a t. bizottság elhatározta, hogy Holló Lajos előadó urnak előterjesztése kinyomassék, a bizottsági tag urak közt szétosztassék és ennek megtörténte után néhány napra hívja össze a bizottsági ülést, az előadó ur javaslatának érdemleges tárgyalására. Konstatálom, hogy az előadó jelentés pénteken kiosztott és így az ülést a mai napra össze lehetett hívni.

Következik tehát a múlt ülés határozata szerint Holló Lajos előadó javaslatának érdemleges tárgyalása. Elsősorban a szó Széll Kálmán bizottsági tag ur ő exzellenziáját illeti.

(Halasztó indítvány.)

Széll Kálmán: T. bizottság! (Halljuk! Halljuk!) Én egy előzetes nyilatkozat tételére kérek engedelmet. A múlt ülésben részéről ellenindítvány tétetett arra vonatkozólag, hogy Holló Lajos t. előadó urnak a javaslatát és jelentését a bizottság érdemleges tárgyalás alá vegye. Én azt az indítványt tettem, hogy ezen tárgyalást halasztzuk el, mert azt nem tartom időszzerűnek és kértém a bizottságot, hogy a jelentés és javaslat érdemleges tárgyalása mellőztessék. Én most is abban a nézetben vagyok, hogy a kérdésnek érdemleges tárgyalása és a kérdés feletti határozathozatal ma időelőtti. A helyzet egyszerűen az, hogy a kormány a törvényhozás utasításából tárgyalta a másik állam kormányával és egy harmadik tényezővel, a közös osztrák-magyar bankkal. Ezeket a tárgyalásokat a kormány nyilatkozata szerint még be nem fejezte és így álláspontját ezen kérdésben a bizottsággal nem közölheti. Én úgy fogom fel a kérdést, hogy a képviselőház minket a bankkérdés előkészítésére úgy küldött ki, hogy azt a minisztérium közreműködésével teljesítsük, amint a határozatban szó szerint benne van, de még ha nem lenne is benne, nekünk a minisztérium közreműködése nélkül a kérdést tárgyalni nem kívánta és nem is tanácsos. Már most kérdem a t. bizottságot, hogyan tárgyaljunk a minisztérium közreműködésével, ha a minisztérium azokat a tárgyalásokat, melyekre utasítva van, még be nem fejezte és álláspontját nem közölheti. Megvallom, hogy parlamentáris fogalmaimmal nem tudom meggyőztetni, hogy én amikor a bizottság minden tagja, talán egynek kivételével, bizalommal viseltetik a kormány iránt, be sem várya a kormány állásfoglalását,

előre foglaljunk állást, praejudikáljunk a kérdésnek és érdemileg nyilatkozzunk, amikor a kormány a kérdésben érdemlegesen nyilatkozni még nem képes. Én a kérdés érdekében levőnek sem tartom semmiképpen, hogy most pro és kontra vitába bocsátkozunk abban a tekintetben, fentartassék-e a bankközösség, vagy felállítsassék ez idő szerint az önálló bank? Nekem az a nézetem, hogy a kérdésnek ezen állásában nem helyes, nem parlamentáris, nem időszzerű és nem kívánatos, hogy a tárgyalást folytassuk és a kérdés érdemében oly határozatot hozzunk, mely a kérdés megoldásának praejudikál, mert én azt hiszem, hogy elvi szempontból egészen mindegy, hogy a bizottság foglal-e állást, vagy a képviselőház? Hatályára nézve következtéseiben ezen állásfoglalás természetesen egészen más; azon elvi kérdésben azonban, hogy parlamentáris dolog-e a minisztérium állásfoglalása előtt már érdemileg határozni, az tökéletesen mindegy. Ezért én abban a nézetben vagyok és magam részéről az már vadó, hogy nem lévén helyes a kérdés érdemében a tárgyalás és a határozathozatal, én a tárgyalásban és a vitában résztvenni nem fogok, én a magam részéről csak azt jelentem ki, hogy nem vagyok abban a helyzetben, hogy Holló Lajos t. barátom javaslatát elfogadjam.

Holló Lajos előadó: Teljes tisztelettel viseltetem bármelyik tagtárs ur felfogása iránt, különösen, ha az a parlamenti életben oly nagy mulattal bíró tagtársától jön, mint Széll Kálmán ő exzellenziájától. Vagyok bátor azonban arra figyelmeztetni a t. bizottságot és főlshólaló t. tagtársunkat is, hogy ezen kérdés el van döntve a bizottságban, a bizottság három határozata által, mely kimondotta azt, hogy február második felében a bank-bizottság az érdemleges tanácskozásokat meg fogja kezdeni és az érdemleges vitát fel fogja venni.

Ennek következtében tehát bátor vagyok fentartani azt az indítványt, amelyet előterjesztettem és azt a határozatot, amelyet a bizottság meghozott — ismétlem, a kormány hozzájárulásával, — hogy t. i. az érdemleges tanácskozásokat fel fogja venni és ebben a kérdésben az elvi döntést a bizottság maga meg fogja hozni. Olyan jogot nem vindikálhat magának egy bizottság, hogy a parlamenti tanácskozások menetére befolyást gyakoroljon.

Széll Kálmán: Utalva arra, hogy Holló Lajos arra hivatkozott, hogy ő is hozzájárult a hozott határozathoz és így ezzel konstatálta, mintha nem lenne neki joga az imént kifejtett értelemben állást foglalnia, kijelenti, hogy a maga álláspontját igazolta és védelmezte, de nem vonta kétségbe a bizottságnak azt a jogát, hogy a maga bölcsesége szerint járjon el.

Az elnök: A bizottság múlt ülésén azt a határozatot hozta, hogy a mai ülésen belemegy Holló Lajos előadó javaslatának érdemleges tárgyalásába és a tárgyalás befejezése után meghozza a maga határozati javaslatát. Ellenjavaslatot Széll Kálmán ő exzellenziája nem tett, afelett már, a múltkor meg is történt a határozat, ma újabb javaslat a tárgyalás elhalasztására nem is tétetett, ennél fogva természetesen belemegyünk múlt határozatunk értelmében a kérdés érdemleges tárgyalásába. (Helyeslés.) Buzáth Ferenc bizottsági tag urat illeti a szó.

Buzáth Ferenc: A kormány kijelentette, hogy a kartelbank létesítése érdekében az osztrák kormánnyal tárgyalásokat folytat. Tekintve, hogy a bankkérdés megoldásának ezen módját helyeslem, magamévá teszem mindaddig, míg a tárgyalások befejezést nem nyertek. Semmi szükségét nem látom annak, hogy a bankkérdés megoldásának esetleg más módja felett tanácskozást folytassunk. Annál kevésbbé, mert ez joggal azt a színezetet kelthetné, hogy a kormány állásfoglalását nem helyeslem, ennek pedig még csak a látszatát is kerülni óhajtom. Ugyanezért a kérdés érdemleges megvitatásában részt nem vehetek és így el nem fogadhatom a Holló előadó ur által benyújtott javaslatot. Fentartom azonban magamnak a jogot a kérdésben állást foglalni akkor, amidőn a kérdés a javaslatot szolgáló érdeket aktuálissá vált. Ezen rövid kijelentésem után a legnagyobb sajnálatomra ki kell nyilatkoztanom, hogy a Holló Lajos bizottsági tag ur által benyújtott javaslatához hozzá nem járulhatok.

(Az érdemleges tárgyalás.)

Földes Béla: T. bizottság! Én a legnagyobb tisztelettel meghajlom Széll Kálmán ő exzellenziájának államférfini bölcsesége előtt és értem azokat az érveket, amelyek őt vezetik, amikor arra az álláspontra helyezkedik, hogy a kérdés meritumába belemenni nem akar.

Ámde én azt hiszem, hogy a kérdés tisztázásának legjobb módja a vitatkozás. Én azt hiszem, hogy azon rövid nyilatkozatban is, amelyet ő exzellenziája tett, végre álláspontjának lényegét megmondta. Tehát tulajdonképp e tekintetben máris erőt nyújtott annak a felfogásnak, amelyet mi képviselünk. Már amikor ő ezt a lépést itt meg-

tette, azt hiszem, mi bátran belemehetünk a kérdés tárgyalásába.

Ha ez a bank egyéb nem volna, mint egy hitelintézet, akármilyen nagy, tekintélyes s jelentékeny hitelintézet, ha csak arról volna szó, hogy egy ilyen nagy hitelintézet akarunk felállítani a hitelszükséglet kielégítésére, akkor ennek a kérdésnek tulajdonképpen semmi jelentősége nem volna. De a jegybanknak egyéb feladata van. Tudjuk, hogy talán ma a jegybanknak a feladata leginkább, hogy az ország valutája felett őrkdjék, biztosítsa a pénzürték állandóságát, és azt fenntartsa, amennyire lehetséges. Ami ennek a kérdésnek megvilágítását illeti, arra nézve természetesen szükséges belemenni abba, hogy milyen eszközökkel védelmezhetjük meg azt az aranykészletet, amely a bank őríztere van bízva. Aziránt, hogy az aranyat meg lehet szerezni, semmi kétség nem forog fenn. És ami azt a védelmet illeti, itt elsőtérben áll — azért hozom fel, mert ebből a speciális rendszárból következik — az az aggodalom, hogy Magyarországon okvetlenül nagyobb lesz a kamatláb. Hát a discount-politika, illetve a discount-politika által való szabályozása az arany szivárgásának speciális angol eljárás.

Aból, hogy a discount-politika útján történik az arany szivárgásának szabályozása, káros következtetést vonni a magyar bank működésére nem igen lehet.

Egészen ellenkező eljárást követ Franciaország. Franciaországban — amint ismeretes — a prémiumrendszert gyakorolják, amely annyiban előnyös, hogy az arany szivárgásának hátrányait egyenesen azokra hárítja, akik abból hasznot húznak, vagy akiknek arra a külföldi fizetések teljesítése végett szükségük van.

Ha ezekből az eredményt magunkra nézve levezetem, mindenképp konstatació, hogy az aranykészlet fentartásával, megszerzésével, megvédésével járó nehéz feladatoktól mi sem leszünk megkímélve, mint ahogy attól a leggazdagabb államok sincsenek megkímélve. Végre is ne gondoljuk, hogy az aranyforgalom mögött valami mystérium rejlik; hogy az aranyforgalom más közgazdasági törvényeket követ, mint bármely más áru. Ennek csak egy feltétele van és ez a külföldi bizalom. Ne felejtjük el, hogy végső elemzésben a gazdasági viszonylatok bizalmon alapulnak.

A kamatlábemelkedést jóslók talán abból indulnak ki, hogy a kamatláb azon eleme, melyet rendszeren biztosítási díjnak nevezünk és amely a hitelképesség csökkenésével emelkedik, felveri majd a kamatlábat. Azonban ettől sincs ok félni. Ha ugyanazon viszonyokat tartjuk szem előtt, azaz ugyanazon váltóanyag leszámítását, melyet ma az Osztrák-magyar bank leszámított, nem tudnám miért kellene a kamatlábnak emelkednie. Továbbá figyelmeztetünk arra, hogy a kamatláb döntő mozzanata a tőke termelékenységére.

A tőke mennyisége, illetőleg kipálata okából sincs jogosultsága azon feltételeknek, hogy a kamatlábnak emelkednie kell a mostaninál magasabb mértékre. A magyar jegybank e tekintetben választ nem fog előldézni, a magyar jegybank anyai erővel fog ellátni, amennyit az Osztrák-magyar bank jelenleg a magyar üzletre fordít.

Rövidlátóság tehát a magyar jegybank kérdését a magas vagy alacsony kamatláb szempontjából vizsgálja, mert a kamatláb csak szimptoma, a lényeg a nemzet termelékenysége. Ha a termelékenységet emelni tudjuk, a magasabb kamatlábat jobban bírjuk el, mint csekély termelékenységgel az alacsony.

Végül csak egyre kell figyelmeztetnem. Ha csakugyan magasabb kamatlábbal kellene dolgozni, az a most az önálló magyar jegybank terhére irandó, hanem a készlet felvételére, ez tehát akkor is bekövetkezhetnék, ha a mai rendszer mellett a készletet kötelező felvételére áttérnénk.

Ugyanazon tábortól, mely a kamatláb magaságától fél, halljuk azt az aggodalmat, hogy külföldön lévő címleteink vissza fognak vándorolni. Megjegyzem mindenekelőtt, hogy a két jóslat, magas kamatláb és az értékpapírok visszaözönlése egymással bizonyos ellentétben áll. Ha nálunk a kamatláb magas lenne, akkor a külföldi papírok éppen nem jönnének vissza, mert itt alacsony áron jegyezhetnének. A visszaözönlésre nézve ez tehát nem adna impulzust. Ettől eltekintve, arról sem szabad megfélekedni, hogy a címletek tömeges visszadobása az árhányatlanság következtében a tulajdonosokra jelentékeny veszteséggel jár.

Attérek azon ellenvetések vizsgálatára, melyek Magyarországon szenvedőlegesen fizetési mérlege tárgyából indulnak ki. (Halljuk! Halljuk!) Hogy mekkora az a szenvedőlegesen állapot, azt pontosan megállapítani a statisztika mai eszközeivel nem lehet. A fizetési mérleg és az aránymozgalom között távolról sincs az a parallelizmus, melyet rendszeren feltételezni szoktak.

Ha a fizetési mérleg és az aránymozgalom között az a kölesönhatás volna, melyet feltételeznek, akkor egy passiv fizetési mérleggel bíró országban

a valutának folyton rosszabbodnia kellene, akkor egy passiv fizetési mérleggel bíró ország nem volna képes nemes ércet beszerezni és megtartani, akkor egy passiv fizetési mérleggel bíró ország egyáltalában nem szerezne valutát fenn nem tartatna, akkor a fizetési mérleg tartósabban változásával a valuta-reforma is változni kell. Ezen következmények egyikét sem mutatja a tapasztalat.

Magyarország passiv fizetési mérlegéből csak azt a következtetést lehet vonni, hogy ezen helyzetnek megfelelően kell a pénzürendszerünket berendezni, nagyobb körültekintéssel, nagyobb óvatossággal, erősebben kell felfegyverkezni.

Az önálló magyar jegybank esetére a diszagio szükségesszerű bekövetkezését is jóslják. Minthogy azóta, hogy közgazdasági problémákkal foglalkozom, mindég orthodox híve voltam azon felfogásnak, hogy a legjobb pénz is csak éppen jó. Azaz, hogy a közgazdaságtól a rossz pénzből származó veszélyeket távol kell tartani. A veszélyek közé számítjuk a kiegyezési törvény zárjegyzőkönyvének a bankjegyre és azzal kapcsolatosan a két állam közötti fizetésekre vonatkozó intézkedését, — u. n. Benedikt-féle formula, bár ez egyebet nem tartalmaz, mint a mi szükségesszerűleg bekövetkezik két államban, melynek valutája és pénzhelyettesítő rendszere önállóan van rendezve. Azonban nem tartom alkalmazhatónak e formulát a két állam között fennálló tisztán államjogi viszonylatokból származó követelések és tartozásokra, amelyek nem is egymás irányában létező követelések és tartozások, mert ezeknek más magyarázatot nem lehet adni, mint azt, amit az illető szakasz tárgyalásánál a pénzügyi bizottságban megjegyeztem, hogy itt mindkét állam tartozik annak az államkapcsolatnak, annak a közületnek, melynek ő része, vagyis lényegében mindegyik állam ön-önmagának tartozik az az államkapcsolat, amely iránt a tartozás fennáll, az épp úgy székel Budapesten, mint Bécsben. Az pedig különös volna, ha az állam a maga iránti tartozásokat nem teljesíthetné saját pénzével. Ami pedig a pénzürték különbözőségeiből származó gazdasági fázisokat illeti, az azok kiegyenlítésére való kötelezettség is illuziózus, mint ez a kiegyezés tárgyalása alkalmával a képviselőházban Sándor Pál képviselő által hozzám intézett kérdésre kifejtettem, illuziózus azért, mert kiszámíthatatlan.

Nem lehet tagadni, hogy a jegybankalapításnál éppen a legnehezebb helyzetben állunk szemben. Ha mind a két állam kényserfolyammal ellátott papírpénz természetű bankjegyekkel akarna dolgozni, akkor természetesen nehézség nem forogna fenn. Akkor sem forog fenn nehézség, ha mindkét államban készfízető bank szervezhetnének. Azon alakban, amelyben ma az Osztrák-Magyar Bank működik, legnehezebb a jegybank megvalósítása, mert itt a bank egészséges működése, a nemzetközi pari fenntartása lélektani és erkölcsi mozzanatoktól, a vezetőség szakértelmétől függ. Már e körülmény is arra utal, hogy a pénzürték állandósága, valamint egyenlősége mindkét államban csak két fizető bankkal érhető el biztosan.

A fizetési mérleg javítására irányuló feladaton kívül vannak továbbá más feladatok. Ide tartozik a külföldi pénzpiac folytonos megfigyelése, ami talán azáltal volna a legkönnyebben elérhető, ha úgy, mint a kereskedelmi és földművelési miniszter, a pénzügyminiszter is szaktudósított állásokat szervezne, különösen Londonban, Párisban, Amsterdamban és Berlinben. Fontos volna a külföldi piacokra egy nyílt hitel biztosítása. A belforgalom szempontjából, minthogy a magyar közönség az aranypénzt nem favorizálja, a forgalom sem fog tulságos aranyat elvonni.

Ausztriában mindig harsz szempontból ítélték meg Magyarországot törekvés. Vagy azzal érveltek, hogy az Osztrák-Magyar Bank egy bíráló-intézet, amit Magyarországon sem vonnak kétségbe, vagy azzal érveltek, hogy a kettős monarchia nemzetiségi presztízse csökken, ami legkevésbé függ a jegybanktól, vagy azzal érveltek, hogy Magyarország gazdaságának hátrányára fog szolgálni, elfelejtve azt, hogy állami célokat sem a perzentek skáláján, sem a gazdasági zivatarok légsúlyméréjén nem szokták nézni.

Lehetetlen tagadni, hogy a közösségnek is vannak előnyei, minthogy azonban a közösségnek és az önállóságnak előnyeit egyszerre élvezni nem lehet, a közösség előnyeiről lemondok azon nagy előnyökért, melyekkel az önállóság, különösen a jövőben járni fog. Minden szervezet önállóságra törekszik, még akkor is, ha az veszélyekkel jár. Azért az önállóság nem delibáb, nem szeszély, hanem axióma, melyet minden nemzeti pártnak imperatívumnak kell tekintenie. (Igaz! Ugy van! Élény helyeslés.)

Két nagy pénzügyminiszter, mind a kettő az 1867-iki kiegyezés alapján állván, jutott abba a helyzetbe, hogy az önálló magyar bank mellett állást foglaljon. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik Kerpály Károly volt, aki abbéli meggyőződését fejezte ki, hogy egy ország, melynek területe, népessége, közlekedési és hitelviszonyai úgy alakulnak,

mint Magyarorszáé, egy önálló bankrendszerrel nem nélkülözhet. A másik Széll Kálmán volt (Mozgás. Halljuk! Halljuk!), ki az osztrák pénzügyminiszterhez 1875 július 14-én (Nagy zaj. Elnök csenget) intézett átiratában a következőket mondja (olvassa): „Erősen át vagyok hatva attól az eszmétől, hogy a bankviszonyok szabályozásának Magyarországon oly módon kell történnie, mely a magyar korona országai államjogi helyzetének, valamint közgazdasági viszonyainak egyformán és teljesen megfelel.”

Széll Kálmán: Most is mondom. Földes Béla (tovább olvassa): „A mindkét irányban leendő jogos igényeknek nézetem szerint csak egy önálló intézet felelhet meg, melynek székhelye és igazgatósága az országban van, mely erjét egészen és kizárólag ezen országnak szenteli, melynek berendezése és vezetése az ország viszonyainak és szükségleteinek minden tekintetben megfelel, melynek felügyelete az ország kormányára van bízva. (Igaz! Ugy van! Helyeslés.) Egy 6000 négyzetmérföldnyi államterület 15 millió lakossal tagadhatatlanul elidegeníthetetlen joggal bír gazdasági viszonyait saját belátása szerint rendezni (Iga! Ugy van!) és vezetni, és így az önálló jegybankról a pénzforgalom és az egész gazdasági életnek ezen modern nélkülözhetetlen tényezőjéről le nem mondhat.” (Igaz! Ugy van! Hosszszantartó éljenzés és taps Felkiáltások: Éljen az alkori Széll Kálmán!) Hivatkozva ezen történeti előzményekre, hivatkozva azon érvekre, amelyeket felhoztam, és bízván abban, hogy a magyar közgazdaság és a magyar nemzet alkotóereje képes lesz ezen intézmény létesítésére: a határozati javaslatot elfogadom. (Hosszszantartó élénk helyeslés és taps.)

Babocsay Sándor: T. bizottság! Nem tartom részemről indokoltnak, főleg az elhangzott nagyszabású szakszerű előadás után, hogy szíves türelmüket hosszabb beszéddel fásaszszam, s egészen röviden inkább csak egy elvi deklarációra és annak rövid megokolására szoritkozom. (Halljuk! Halljuk!) Én a teljesen független önálló magyar nemzeti jegybank felállítását kívánom. (Éljenzés.) Álláspontom mellett leggyengébb argumentumnak tartom, hogy ez a függetlenség pártunk mindig programja volt. (Mozgás.) Én mindig függetlenségi párti voltam, de a meggyőződésnek jobb irányba való megváltoztatását nemcsak megengedhetének, de szükségeseznek is mondom. Ha tehát meggyőződésem változott volna, azt nyíltan beismerném. Az én meggyőződésem azonban nem változott, sőt — ha az lehetséges — napról-napra szilárdul. Az önálló bank felállítását megköveteli a politikai szempont is. Holló javaslatát elfogadjam.

Bernáth István: Méltóztassanak nekem megengedni, hogy azok után, amik elmondattak, pár percet igénybevegve b. figyelmüket, Részemről, dacára annak, hogy nagyon szépen érvelt mellette Földes Béla t. bizottsági tagtársam, a Holló Lajos előadó ur által előterjesztett határozati javaslatot nem fogadhatom el és pedig nem csupán azon okokból, amelyeket Széll Kálmán ó exzellenzcsigája, illetőleg Buzáth Ferenc tagtárs ur hangoztatott. Van nekem erre speciális okom is és méltóztassék megengedni, hogy azt előadjam.

Az előterjesztett határozati javaslat értelmében az osztrák-magyar jegybanknak 1910. december 31-én lejáró szabadalmát semmiesetre sem hosszabbíthatják meg, ha nem utasítatik a kormány, hogy minél előbb terjeszzen elő törvényjavaslatot az önálló jegybank felállítására iránt.

Nem látom kizárva annak lehetőségét, hogy ha a most folyó tárgyalások kellő eredményre nem vezetnek, akkor esetleg azon expediens megfontolására leszünk utalva, vajjon nem volna-e lehetséges a nehézségek közül kigázolni, úgy, hogy az osztrák-magyar bank szabadalmát meghosszabbítsák, mondjuk 1917-ig. (Ellentmondás. Halljuk! Halljuk!) Nem kizárólag. Gondolatom szerint ugyanis elvesztené a monopóliumot arra nézve, hogy az egyedüli jegy kibocsátó forrás legyen Magyarországra nézve. Mellette parallel felállítanók az önálló magyar bankot. Mily tökével és hogy ennek a magyar gazdasági életben mily szerepet biztosítanánk, az további megfontolás tárgyát képezné.

Ami azt illeti, hogy az egyjegybank rendszerre, hogy úgy mondjam az egész világon tért foglal, hogy még olyan államokban is, amelyek: előbb a több bank rendszerét fogadták el, lassanként átérnek az egybank rendszerre, tagadni nem akarom. De ezzel szemben legyen szabad felhoznom azt, hogy még ma is nagyon kiváló államok állanak a több bank-rendszer alapján.

Anélkül, hogy azt remélném, hogy javaslatom a t. tulajdonlól kedvező fogadtatásban fog részesülni, ezen indokok alapján, amelyekhez még sokkal többet is csatolhatnék, ha nem akarnám fásaszszani a t. bankbizottság figyelmét, nem fogadhatom el ezt a javaslatot, mert direkt elvágja ennek az utjút s azért kénytelen vagyok Széll Kálmán határozati javaslatához hozzájárulni.

Nagy Dező: Mikor valamely kérdéssnek ne-

Csütörtök, márczius 11.
hészeg
tikai. a
rint elő
menet,
képvisel
ései el
ként elő
ezáltal
is kiker
val is.
gazdasá
javasolt
az Osztr
gában i
esetben
bankok
juk, ho
törékvé
kielégít
Ezu
ditvány
Holló L
Széll K
lyes vor
tom elő
legkiseb
mére.
Me
den nyi
teljes r
zt, am
mondan
dom, h
ból, me
Agrárba
karékpé
Földhit
mara el
érdemli
tudják
8 több
csak a
A
hoztam
En elvi
kor Ho
mégis e
kozni,
rozzunk
ez az e
tem, az
pontjav
tását h
akarok
rulni s
lás fol
igazat
dásom
Na
múltó
Sz
melyet
sik me
Nem a
azt, ho
akart
szönet
zést te
gyanu.
év elő
tényleg
vagy k
tet, ho
volt 18
gyaror
állítja
ben m
kázato
tikus,
állotta
és forg
ellátni
gyar f
lásfog
ban az
nem is
ismerv
Magya
joga. I
logfel
(Éljenz
volt, a
és me
olvaso
tekint
és pén
tandó
bankr
mány
nem f
tárgy
tom h
zunk,

hészégei merülnek fel, akár gazdasági, akár politikai, akár más intézmények terén, akkor rendszerint elő szokott fordulni az a bizonyos gondolatmenet, amelyet előttem szoltott Bernáth István képviselő ur képvisel; hogy t. i. a megoldás nehézségei elől kitérjenek az emberek, szeretnek koronként meddő utakra szaladni és azt hiszik, hogy ezáltal magának a kérdésnek megoldási nehézségei is kikerülhetnek. Ilyenformán van az ő felfogásával is. Nem hiszem, hogy egyáltalában nemzetgazdaságtanilag valami előnye lenne az általa javasolt megoldásnak, mert hiszen tény, hogy ha az Osztrák-Magyar Bank, mint közös bank önmagában is képes ellátni a hitelgényeket, ebben az esetben miért volna szükség amellő egyéb kis bankokat felállítani, amelyeknek az volna a céljuk, hogy nemzeti hiúságainkat vagy nemzeti törekvéseinket egy fél vagy egy negyedrésnyire kielégítsék?

Ezután polemizál Széll Kálmán halasztó indítványával és részletesen kifejti, miért fogadja el Holló Lajos javaslatát.

Széll Kálmán: Mindenekelőtt tisztán személyes vonatkozású megjegyzést kell tennem t. barátom előadására. Teszem ezt anélkül, hogy ezzel a legkisebb megjegyzést is tennem a kérdés érdemére.

Meg fogja engedni a t. barátom, kinek minden nyilatkozatát nagyvonalúan értékesnek tartom és aki teljes rokonszenvemet bírja már régi idő óta, hogy azt, amit a bankszakértők tekintetében volt szives mondani, nem fogja rossznéven venni, ha azt mondom, hogy talán a vita hevében kicsuszott a számból, mert mégis olyan férfiak, mint Barta, az Agrárbank igazgatója, Walter, a Pesti Hazai Takarékpénztár igazgatója, Dessewffy Aurél gróf, a Földhitelintézet elnöke, Láncoz a kereskedelmi kamara elnöke és Kornfeld a Hitelbank elnöke, nem érdemli meg azt a kritikát, hogy éppen csak azt tudják és csak annyira bírnak súlylyal, hogy a 8 több az 5-től! Ezt én nem is mondtam, hanem csak a vita hevében csuszott ki.

A t. barátom szememre hányja, hogy én nem hoztam fel érveimet elvi álláspontom tekintetében. Én elvi álláspontomat nem fejtettem ki, csak mikor Holló t. barátom a szememre hányta, hogy mégis ebben a kérdésben másképp kellene nyilatkoznai, nincs is a kérdés érdekében, hogy ne határozzunk, mondtam felszólalásomban annyit, hogy ez az elvi álláspontom, de azzal, hogy nem érveltem, azzal, hogy nem ütköztem meg azok álláspontjával, kik az önálló banknak most való felállítását hirdetik, tanujelét adtam annak, hogy nem akarok a magyar álláspont gyengítéséhez hozzájárulni s azt hittem, hogy t. barátom most a tárgyalás folyamán honorálni fogja tartózkodásomat és igazat fog adni nekem abban, hogy ezen tartózkodásom helyes.

Nagy Dező: Mondtam is, hogy ez tiszteletreméltó indok.

Széll Kálmán: Ez az egyik megjegyzésem, melyet engedelmükkel megtenni akartam. A másik megjegyzés szől Földes Béla t. barátomnak. Nem akarok neki semmi egyebet imputálni, mint azt, hogy ő a harmincz év előtti Széll Kálmánnak akart ovációt szerezni, amiért én neki csak köszönettel tartozom. Nem is akarom azt a megjegyzést tenni erre nézve, hogy közel fekszik az a gyanu, hogy szembe akarta állítani a harmincz év előtti Széll Kálmánt, talán nem is akarta, de tényleg mégis megtette. Ez az esetleges gyanu, vagy következtetés engem arra a kijelentésre készítet, hogy az, amit ő felolvasott, az nekem hitem volt 1875-ben és hitem ma is (Éljenzés), hogy Magyarország joga van az önálló bankhoz s fel is állítja, amint annak feltételei gazdasági tekintetben meg lesznek s az országra nézve semmi koez kázatot nem jelent. Akkor én teljesen centralizáltikus, teljesen Ausztria által dédelgetett bankkal állottam szemben, mely Magyarország egész hiteli és forgalmi szükségleteit 51 millió forinttal akarta ellátni. Akkor ez volt a budapesti és az összes magyar fiálék dotációja. Ennek az érvelésnek és állásfoglalásnak az volt az eredménye, hogy 1878-ban az, amit az 1867: XII. tcz. nem is érintett, de nem is említett fel világosan és distinkte, el lett ismerve az által, hogy az 1878-iki bankaktában Magyarország, illetőleg a két államnak az a joga, hogy önálló bankot állítson, elismertett és legfeljebb tíz évre hozatott az akkori rendelkezés. (Éljenzés.) Ezen átiratnak azonban folytatása is volt, melyet t. barátom, mert engem nagyon szeret és mert az ovációt nem akarta megzavarni, nem olvasott fel. Ezen folytatásban pedig az van, hogy tekintettel a fennforgó viszonyokra, a gazdasági és pénzügyi nehézségekre, nem az azonnal felállítandó önálló bankra konkludál, nem a kartelbankra konkludál, amely állásponton áll a kormány ma is és melyre nézve a tárgyalások még nem fejeztettek be. S mert nincsenek befejezve a tárgyalások, érveltem úgy, hogy addig nem tartom helyesnek, hogy érdemleges határozatot hozunk, amíg azok befejezést nem nyernek. Ezt ki-

vántam t. barátom észrevételére válaszolni. (Helyeslés.)

Holló Lajos előadó: Méltóztassanak megengedni, hogy most kivételesen nem a vita végén szólalhatok csak fel, hanem egy tárgyra vonatkozólag, amelyet Bernáth István t. képviselőtársam felhozott, már most néhány rövid szóval megjegyzést tegyek. T. képviselőtársam azt mondotta, hogy az ő indítványának elfogadása szemben az előadó indítványával, sok előnyvel járhat. Ő t. i. azt kíváná, hogy a közös bank szabadalma 1917-ig hosszabbítottassék meg és emellett egy magyar jegybank is állítottassék fel. Ennek előnye az lenne, hogy a függetlenségi párt is elérhetné azt, hogy a publikum elé mehetne, hogy ime, amit ígért, az teljesedik, az önálló bank megvan, viszont, akik az átmenettel szemben aggályokat találnak, azoknak aggodalma szintén el lenne oszlatva.

Én azt gondolom, hogy ezt a kérdést abból a szempontból, hogy egyik vagy másik pártnak a választóközönséggel szemben milyen lesz a helyzete, hogy ígérteit hogyan és miként válthatja be, egyáltalában nem lehet figyelembe venni, itt egyedül csak az lehet irányadó, hogy a nemzetnek az érdeke milyen megoldást kíván.

Hivatkozok t. képviselőtársam arra, hogy más országokban is látható, hogy több jegybank konkurrál egymással. Hát igen, látható, de csak egyetlen államnak a területén, Németországnak a területén belül van több jegybank az egyes államokban, Olaszország területén egy jegybank van a közös államokban. De hogy valamely állam a másik államnak jegybankját, pénzügyi intézeti felügyeletének nagy szervezetét rábocsátotta volna a saját állama hiteléletének esetleges elvonására, az egyáltalában nem történt meg sehol a világon. Ez tehát teljes félreismerése a helyzetnek.

Én tehát azt gondolom, hogy a parallel jegybank nem szolgálna az ország hasznára, mert az ország érdekében csak az önálló magyar jegybank van. (Helyeslés.)

Az elnök: Az idő nagyon előrehaladt és még többen vannak szólásra följegyezve. Méltóztatnak talán helyeselni, hogy most a tanácskozást félbeszakítsuk. (Helyeslés.) Indítványozom emnélfogva, hogy legközelebbi ülésünket legközelebbi pénteken tartssuk. (Helyeslés.)

Ezt tehát határozatilag kimondom és az ülést bezárom. (Helyeslés.)

(Az ülés végződik 7 óra 55 perczkor.)

KÜLFÖLD.

A török-bolgár tárgyalások. Rifaat basa azt táviratozta Berlinbe, hogy a tárgyalások Oroszországgal nehézkesen alakulnak és nem fognak, mint ahogy remélték, 4-5 nap alatt véget érni. Különösen nagy nehézségekkel jár a török haditartozás tökéltése, amelynek a kiszámítását Törökország Oroszországnak engedte át. Nincs kizárva, hogy azoknak a tárgyalásoknak a során, melyeket Izvolszki Rifaat basával folytat, még meglepő fordulatok fognak előállani. A „Szabah“ jelentése szerint Oroszország a török ellenjavaslatot nem fogadta el és más módust ajánlott.

Az olasz választások. Rómából jelentik, hogy a beérkezett választási jelentések szerint megválasztottak 290 volt és 67 új kormánypárti jelöltet, 42 volt és 2 új alkotmányos ellenzékát, 24 volt és 12 új radikális, 12 volt és 5 új köztársaság, 17 volt és 12 új szocialistát, 5 volt és 11 új katolikus párti jelöltet, 72 pótválasztás szükséges, 13 választókerület a választási proklamációkat beküldte az igazoló bizottságnak, 4 választókerületből még nem érkezett eredmény. pótválasztásokon 144 jelölt áll egymással szemben, akik közül 68 kormánypárti, 8 alkotmányos ellenzékai, 25 radikális, 28 szocialista, 5 katolikus, 8 republikánus és 2 keresztény szocialista.

EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Megnyilt a Reichsrath.

— Saját tudósítónktól. —

Bécs, márczius 10.

Az osztrák Reichsrath ma délelőtt újra megkezdte üléseit. Az első ülésre csaknem valamennyi képviselő bevonult, s a karzatok is zsufolásig megteltek hallgató közönséggel. A Ház képe tehát meglehetősen érdekes és szokatlanul eleven volt. Amikor a kormány tagjai a terebe léptek, a cseh radikálisok állandó Pfuj! és Abczug!-kiáltásokkal, a balpárt ellenben és a lengyelek élénk tetszéssel fogadták a minisztereket.

Az elnök megválasztása.

A cseh radikálisok állandó lármája közben Bienert miniszterelnök megnyitottnak jelenté ki a Reichsrath 19-ik ülészakát és felkéri Funke képviselőt, hogy a korelnöki székot töltse be.

Funke korelnök üdvözlő beszédében, amelyből a folytonos lármában és zajongásban alig lehet valamit érteni, azon reményének ad kifejezést, hogy a parlament ülésszak sikeres és zavartalan lesz. (Helyeslés. Állandó láрма a cseh radikálisoknál.) A bel- és külpolitikai helyzet egész embereket, valamint folytonos és egyetértő működést és szilárd elhatározottságot követel. Azt hiszi, hogy a képviselők eleget fognak tenni a jelen időpont parancsoló követelményeinek. A korelnök végül háromszoros Hoch!-ot mond az uralkodóra. (Hosszantartó, élénk taps.) A formáságok elintézése után a Ház névszerinti szavazással hozzálatott az elnökválasztáshoz.

Az elnökválasztásnál 440 szavazólapot adtak be, melyek közül 98 üres volt. Dr. Pattai 237 szavazattal elnökké választották. (Élénk tetszés.) Dr. Pacak 103, Choc és Pernerstorfer egy-egy szavazatot kaptak.

Az elnök erre azt kérdi Pattaitól, hogy a választást elfogadja-e?

Pattai hangos igennel válaszol, aztán a korelnök felszólítására elfoglalja az elnöki székot és megköszöni, hogy megválasztották.

Ezután az alelnököket választották meg. Alelnökök lettek Steinwender, Storzinski, Pernerstorfer, Laginja és Zadworka.

Az alelnökök megválasztása után szólásra emelkedik Bienert miniszterelnök és kifejti a kormány programját. A csehek és délszlávok padjain erre újból fülsiketítő láрма tör ki, úgy hogy a miniszterelnök első szavait alig lehet hallani.

A cseh radikálisok szüntelenül kiáltoznak. Abczug Bienert! Abczug Haertl! Choc képviselő: Hiszen ön nem mond igazat! Csak a levegőből beszél! Az elnök ismételtlen csejeng. Ilyen és hasonló közbeszólások folytonosan felhangzanak a miniszterelnök beszéde folyamán, amelyet egyébként gyakran szakít meg a Ház többi részének tetszése. Időnként a közbekiáltásokból nagy láрма lesz, különösen a beszéd azon részei után, amelyeket más pártok tapssal fogadnak.

A miniszterelnök beszéde.

A miniszterelnök beszédében esetenli azokat a viszonyokat, amelyek az ülészak berekesztését előidézték és áttérve a külpolitikára, konstatálja, hogy az utóbbi időben annak a jelei mutatkoztak, hogy Szerbiában jobb fordulat készül. A kormány kész arra, hogy Szerbiával gazdaság-politikai tárgyalásokba bocsájtkozzék, abban a feltevésben, hogy Szerbiában korrekt felfogás fog tért hódítani és Szerbia követeléseiről formászerűleg lemond. De bárha az említett jelekből azt lehet következtetni, hogy Szerbiában a viszonyok megváltoztak, a monarchiának éber és készenlétben kell lennie és az összes erőket egyesítenie kell. Ezt gondolja meg a képviselőház is, mert a közös érdek előtt minden másnak háttérbe kell szorulnia.

Ha tehát — ugymond — a külpolitikai helyzetben javulás állott be és a béke fenntartásának kilátásai emelkedtek, mégis a nemzetközi viszonyok még mindig olyanok, hogy parancsolóan követelik az állam összes erőinek működését, készenlétét és tömörülését. Ily pillanatokban mindazok, akik a döntésben való részvételre vannak hivatva, tudatával kell hogy bírjanak azon súlyos felelősségnek, amelyvel magatartásukat illetőleg önmaguknak, az országnak és a jövőnek tartoznak. Az indító okoknak, amelyek normális időkben a pártok magatartását megszabják, most háttérbe kell szorulniuk a hazának általános érdeke elől. (Helyeslés.) Mert az kétségtelen, hogy új helyzetűket az európai államrendszerben eredményesebben juttathatjuk érvényre, ha a belső erő teljes mértékben való azonos irányu kifejtése lép a belső viszályok helyébe. Ezért most fejtverszűnetet kell kötni és elhalasztani mindazt, ami máskülöbön

elkeseríthet és szétválaszthat bennünket, amint azt hasonló időkből más parlamentekben is történni szokott. (Helyeslés.)

A belpolitikai helyzetre áttérve hangsúlyozza a miniszterelnök, hogy tekintettel a legutóbbi időben erősen kiélezett ellentétekre, amelyek a pártok programmszerű egyesítését és így a koalíciós kormány fennállásának biztosítását kizárták, a korona oly férfiakra bízta a kormányt, amelyek az egyes nemzetiségekhez való származási viszonyukat és politikai meggyőződésüket tekintve, az általuk képviselt népfajok méltó képviselőinek tekinthetők és a Helyeslésben előtört széleskörű tevékenységükkel fogva hivatva vannak, hogy az osztrák kormányzás üdvös tradícióit ápolják és állásuk kötelességeivel tökéletesen tisztában vannak. Ily módon reméli a miniszterelnök, hogy járható hidat találjon a kölesönösen össze a kormányt és a népképviselőket és a kormányt azt kívánja és abban az irányban dolgozik, hogy a hídacsát állandó szilárd parlamenti hidat váltsa majd fel. Ebben a törekvésben sem szándékainak meggyanúsítása, sem az előreláthatólag szükséges személyi áldozatkészség nem fogja visszariasztani. (Élénk helyeslés.)

A miniszterelnök ezután az állami pénzügyi helyzetét szóvá téve, kifejti, hogy bőles takarékoság mellett messzemenő pénzügyi terv áll készen, részben megkezdett, részben keresztülvendő súlyos feladatok szempontjából és megjegyzi, hogy a pénzügyminiszter az ideiglenes pénzügyi intézkedések, kincstári utalványok kibocsátása ügyében beható és bizonyára kielégítő felvilágosítással fog szolgálni. Végül a miniszterelnök azt a kérészt intézi a parlamenthez, hogy munkával és pozitív akaratkijelentéssel, a népszükségletek kielégítésével, az állampolgárok életfeltételeinek megjavításával teremtesse meg a méltó pozíciót. A kormány meghívja a parlamentet a munka ülészakára abban a meggyőződésben, hogy együttes odaadó munkálkodás egyidejűleg a belső békének legmegfelelőbb előmunkája. „Egyesüljenek velünk e cél érdekében és ezáltal a hazának szép és áldott jövőt biztosítanak“ (Élénk, hosszantartó helyeslés és taps. A minisztert számos oldalról üdvözlök, zaj a cseh radikálisoknál.)

A cseh radikálisok a miniszterelnök beszédét elejétől végig szakadatlanul abezug-kiáltásokkal és egyéb zajos közbeszólásokkal kísérték, másrésztől azonban a többi pártok ismételt élénk tetszésnyilatkozata szakította meg a miniszterelnök beszédét.

Nemets azon indítványát, hogy a kormány nyilatkozat ügyében kezdjék meg a vitát, elvetették.

A legközelebbi ülés holnap. Napirend: Az ujonczlétszám-javaslat első olvasása. A beérkezett iratok közt négy sürgős javaslat van.

Az urakháza ülése.

Báró Bienerth miniszterelnök legfelsőbb megbízásból jelenti a Reichsrath 19-ik ülészakának megnyitását és az eddigi elnökség visszahelyezését, mire Windischgrätz herceg elnök alattvalói kötszemetét fejezi ki a díszes állásra való ismételt meghívásra és a ház támogatását kéri ki a jövőre nézve is. Beszédét az uralkodó életével fejezi be. Ezután bemutatkozott az új kormány. A miniszterelnök exposéjában a külügyi helyzetet majdnem ugyanugy kifejti, mint a képviselőházban. A belpolitikát illetőleg ismétli, hogy a kormányzás a törvény iránti hűség és pártatlanság, valamint minden társadalmi osztály iránti jóakarattal jegyében fog folyni és távol fog állani oly befolyásoktól, amelyek a tárgyi közigazgatási czélok körén kívül esnek, mert meg kell védeni és biztosítani kell az adminisztratív hivatalnoki kar autoritását. A kabinet tagjainak parlamenti multja biztosíték arra nézve, hogy a kormány tartózkodni fog egyoldalú nemzeti vagy pártserű jellegű ölténi, hogy egy néptörzset sem fog intézkedésekkel meglepni és hogy benne az összes néptörzsek jogos érdekei hatóság védőre találjanak.

A miniszterelnök végül kéri az urakházat, mely mindenkor védője volt a népjólétnek és mérsékelt, higgadt felfogásával tünt ki, hogy a kormányt új összeállításában is jóakarattal támogatásában részesítse. (Élénk helyeslés és taps.)

Az elnök az urakháza elhunyt tagjait paratálja el ezután, majd a benyújtott kormányjavaslatokat, ugyszintén a kezdeményező javaslatokat a megfelelő bizottságok elé utalják. A verifikátorok, az állandó és külön bizottságok megválasztása után az ülést berekesztik.

Szerbia válasza.

Budapest, márczius 10.

A belgrádi kormány ma adta át válaszát az interveniáló hatalmak képviselőinek. E válaszban Szerbia kijelenti, hogy Ausztria-Magyarországtól nem kíván semmiféle rekompensációkat. Ami pedig Bosznia és Hercegovina annexióját illeti, az a nagyhatalmak tanácsa elé tartozik, melynek jóakarattára bizza magát Szerbia. E szerint tehát a belgrádi kormány válasza igen mérsékelt hangon van tartva és ennek tulajdonítható, hogy ma aránylag békésebb hírek érkeztek. Különösen Pétervárott remélik a békés fordulatot és azt hiszik, hogy a szerb kormány válasza kielégítő lesz. A közvélemény és a sajtó arra a meggyőződésre jutott, hogy végzetes hiba volna Szerbiát tovább is bujtogatni Ausztria-Magyarország ellen, minthogy Oroszország nem adhat fegyveres támogatást.

Hogy Bécsben miképen fogadják a szerb kormány válaszáat, az még a jövő títka, mert nem lehetetlen, hogy a belgrádi kormány válaszában ravasz megtévesztést látnak. Szerbia ugyanis az annexió kérdészt a nagyhatalmak ügyének nevezi, melyektől elvárja, hogy érdekeit méltányolják. Már most az a kérdés, hogy mit vár tulajdonképen Szerbia a konferenciától. Mert, ha Belgrádban azt hiszik, hogy Oroszország kívánságára a konferencia programjába veszi a rekompensáció kérdészt, akkor alighanem újabb csalódás éri, mert Ausztria-Magyarország, — mint Bécsben már többször kijelentették — semmi körülmények között sem vesz részt a konferencián, ha az annexió tényét ott vita tárgyává akarják tenni. Bosznia és Hercegovina csak annyiban szerepelhet a konferencia tárgysorozatában, amennyiben annak anektálását egyszerűen tudomásul veszik. Ezen az állásponton áll Németország is, már pedig e két nagyhatalom részvétele nélkül el sem képzelhető egy európai konferencia.

A béke ügye különben attól is van függővé téve, hogy Szerbia jegyzékével egyidejűleg megkezdje-e hadseregének demobilizálását is. Amíg a belgrádi kormány folytatja lázas fegyverkezését, addig jogosult a kételkedés Szerbia békeszeretetésében. A legközelebbi napok különben meghozzák a döntést, remélhetőleg a béke javára.

A szerb jegyzék.

Az Oroszország által Szerbia válaszjegyzékén javaslatba hozott változtatásokat egy tegnap Belgrádban Péter király elnöklete alatt megtartott minisztertanácsban megbeszéltek és a választ még tegnap este az összes hatalmaknak megküldötték.

Ma délután aztán közzé tették az e hónap 2-án a szerb kormánytanácsára hozott orosz jegyzék szövegét és az e hónap 10-én szótüldött szerb körjegyzék szövegét.

Az orosz kormány e hónap 2-iki barátságos jegyzéke a következőképen hangzott:

„Megelégedéssel konstatáljuk, hogy a királyi kormány megmarad azon elhatározása mellett, hogy békeszerető magatartását nem változtatja meg, hogy kerül mindent, ami Szerbia és Ausztria-Magyarország között fegyveres konfliktust idézhetne elő, és hogy nem tesz katonai intézkedéseket a határon. Meg vagyunk győződve, hogy Szerbiának, amely iránt mindig a legészintébb rokonszenvezet tanúsítottuk, életérdekei parancsolóan írják elő ilyen irányu magatartását, amely egymagában és egy-

dül felel meg az általános mai követelményeknek. Ezenkívül meggyőződhetünk arról, hogy a hatalmak nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy a Szerbia javára szolgáló területi kompencziók gondolatát támogassák. A szerb kormánytanács ebből azt a következtetést kell levonnia, hogy összes törekvései, amelyek arra irányulnának, hogy a hatalmakat ilyértelmi szándékainak támogatására bírják, eredménytelenek fognak maradni és hogy a hatalmak rokonszenvét csak úgy őrizheti meg, hogyha élől azon követeléseinek sürgetésétől, amelyek Ausztria-Magyarországgal fegyveres konfliktusra vezethetnének. Szívöböl óhajtjuk a szerb kormánytanácsot óvni bármily olyan magatartástól, mely ily veszélynek tehető ki. Reméljük, hogy Szerbia, miként azt már kijelentette, kü fog maradni azon ígéreteihez, hogy a nagyhatalmak tanácsait követi. Együttal amellet vagyunk, hogy a szerb kormány a jelen viszonyok között jelentse ki nyiltan a hatalmaknak, hogy nem ragaszkodik területi követeléseivel s hogy mindent, ami a nyilt kérdések megoldására vonatkozik, a hatalmak döntésére bizz. Ez esetben a hatalmak fáradozásukat a szerb érdekek javára fogják kifejteni.“

A körtávirat, amelyet dr. Milovanovics külügyminiszter ma délután a pétervári, berlini, londoni, párisi, bécsi, római és konstantinápolyi szerb követséghez intézett, a következőképen hangzik:

„Az orosz császári kormány barátságos tanácsainak megfelelően, a szerb királyi kormány a következő nyilatkozatot küldi önnek azal a kérelemmel, hogy azt azon kormánytanács, melynél működik, tudomására hozza: „Abból a felfogásból indulva ki, hogy Szerbia jogi helyzete Ausztria-Magyarországgal szemben Bosznia és Hercegovina annexiójának kihirdetése után normális maradt, Szerbia nem szándékozik háborút provokálni a szomszédos monarchiával, sem nem kívánja ahhoz való jogi viszonyát megváltoztatni. Ezért a kölesönösség alapján továbbra is teljesíteni fogja szomszédai kölesléseit, valamint miként a multban, oly viszonyt fog vele fentartani, amely a kölesönös gazdasági érdekeknek megfelel. Azon szempont értelmében, amelyet Szerbia mindenkör vallott, hogy a bosznia-hercegovinai kérdés európai ügy és hogy a berlini szerződés szignatárius hatalmai vannak hivatva mind az annexió, mind pedig a berlini szerződés 25-ik szakaszának új szövegezésé ügyében dönteni, Szerbia, a hatalmak kölesességében és igazságosságában bizva, ügyét fenntartás nélkül eléjük, mint az illetékes bíróság elé terjeszti és ebből folyólag ez alkalommal Ausztria-Magyarországtól nem kíván sem területi, sem politikai, sem gazdasági kártalanítást.“

Pétervári informált helyről a következőket közlik:

A legnagyobb határozottsággal el lehet mondani, hogy azok a tanácsok, amelyek az orosz kormány Szerbiának adott, a szerb kérdés békés megoldását támogatják. Ha Szerbia követi Oroszország tanácsát, akkor el lehet várni, hogy a szerb válaszjegyzék józan és elfogadható lesz és közvetve gróf Forgách közlését is érinteni fogja és ezzel a megbeszélés talaját Ausztria-Magyarország és Szerbia között elő fogja készíteni.

A konferencia.

A francia külügyminisztériumban biztosítanak afelől, hogy azon a megbeszélésen, amelyre Franciaország, Anglia, Oroszország és Olaszország nagykövetei Aehrenthal bárót fel akarják kérni, nincs terve véve az, hogy a konferencia összehívását meghatározott időben kérjék. A négy állam nagykövetei ellenkezőleg, csak kormányaiknak a keleti kérdésre vonatkozó nézetét és azoknak a konferenciára vonatkozó álláspontját fogják képviselni, és Aehrenthalnak engedik át, hogy a vele közölt fejtegetések egybehangzásából milyen következtetést von le. Az említett négy hatalom diplomáciaja arra is el van készülve, hogy Konstantinápolyban nyilatkozatokat tesz avégből,

hogy a porta bizalmatlanságát abban az irányban, hogy a porta hátrányára jöttek létre megállapodások, eloszlassa.

A féléhivatalos „Süddeutsche Korrespondenz“ egy berlini levele az Oroszország, Anglia és Franciaország által állítólag elégedhetlenné tartott konferencia kérdéséről a következőket mondja:

Németország sem foglalt soha állást azon, magában véve jogos alapelv ellen, hogy a speciális tárgyalások eredményei a berlini szerződés szignatárius hatalmainak formális hozzájárulását teszik még szükségessé. Németország is csatlakozhatik a konferencia tervéhez, de csak, ha a konferencia köllőképp elő van készítve. Hívei vagyunk a konferenciának, amelyen Ausztria-Magyarország szabad elhatározásából résztvehet, de nem az oly konferenciának, amely elő Ausztria-Magyarországot megidézni kívánják. Miután sem Ausztria-Magyarországot, sem Németországot nem lehet rákényszeríteni, hogy résztvegyen a konferencián, előbb és más módon, mint ahogyan ők azt akarják, a konferencia eszméjének buzgó hirdetőinek türellemmel kell várniok, amíg Bécsben és Berlinben erre elérkezettnek látják az időt.

A bécsi külügyi kormány azzal a feltevéssel szemben, hogy a konferencia majd csak azután hívható össze, ha a vitás kérdések Szerbia és Ausztria-Magyarország között közvetlen tárgyalások útján elismultak, Párisban azt vallják, ami egyébként a pétervári kormánynak is álláspontja, hogy Szerbiának nem sietős a dolog mindaddig, amíg az európai aeropag végleges ítélete elő nem terjesztik az osztrák-magyar-török megegyezést, a bolgár királyság elismerésének ügyét, a Duna-Adriavasút építésének tervét s amíg el nem dől a konferencia, hogy helyét adná a nemzetközi Duna-bizottságban Szerbia képviselőjének is. Ezzel szemben az osztrák-magyar monarchia a német birodalmi kormány támogatásával makacsul megmarad amellett, hogy a konferencia czéltalan volna, sőt aggodalmas zavarokra és ellentétekre is vezethetne, ha a szerb kérdést előzetesen közvetlen tárgyalások útján meg nem oldaná az elsősorban érdekelt két fél.

A „Neue Gesellschaftliche Correspondenz“, amely összeköttetésben áll a német külügyi kormánnyal, ezóvá teszi azt az orosz részről terjesztett hírt, hogy a német birodalom végső esetben kénytelen volna megtagadni az osztrák-magyar monarchiától a katonai segítséget. Eről szó sem lehet, mert a császár és Bülow megegyeznek abban, hogy a szövetség mellett a végletekig ki kell tartani, mert nemcsak szöveteleges viszony, hanem a politikai szükség is követeli ezt Németország részéről.

A „Temps“ mai száma foglalkozik a német birodalmi sajtó fenyegető magatartásával, amely nem egyéb rémítgetésnél, amittől jó lenne óvakodni, mert a párisi kormány egyelőrt Izvolszkival.

Ujabb lépés Belgrádban.

Berlinből jelentik, hogy Ausztria-Magyarország nem fog felhagyni azzal, hogy Szerbiától a helyzet tisztázását követelje, és az esetre, ha gróf Forgách legutóbbi lépésének egyhamar nem lenne eredménye, újabb, nagyon komoly lépéseket tervez. — mint a „Voss. Ztg.“ jelenti — avégből, hogy a helyzetet tisztába hozza.

Londoni politikai köröknek az a benyomásuk, hogy a szerb kérdésben aligha várható gyors kifejlődés. A közvélemény érdekében állana, ha lassu befolyásra számítana, nehogy esetleg esalódás érje, ami még inkább fokozná érthető nyugtalanságát. Amennyire Londonban tudják, a szerb válasz tekintetében Bécsben sem tapasztalható türelmetlenség. Ugy látszik, hogy Ausztria-Magyarország hajlandó bizonyos ideig teljes nyugalommal várni, míg megtudja, mire szánta magát a belgrádi kabinet. Nagy érdeklődéssel tárgyalják azt a kérdést, vajjon Ausztria-Magyarország újból alkalmat ad-e Szerbiának végleges nyilatkozatra, ha Szerbia még hetekig várna anélkül, hogy a minapi bécsi közlésre közvetlen uton választ adna.

Párisi hivatalos körökben biztosra veszik,

hogy a belgrádi kormány majd csak azután fog válaszolni a bécsi külügyminisztériumnak a kereskedelmi szerződés dolgában tett felszólására, ha körjegyzéke már eljutott a nagyhatalmak kabinetjeihez. Ha Szerbia nem siet a válaszzal, annak az az oka, hogy gróf Forgách belgrádi követ a kérdéses jegyzék átnyújtásakor Milovanovics külügyminiszterre bízta az időpont megválasztását. Eppen ezért érthetellen az a pesszimizmus, amely két nap óta Bécsben és különösen Berlinben felülkerekedett. Feltétlenül biznak az osztrák-magyar-szerb ellentétek békés megoldásában. A francia kormány nem szünt meg befolyását a béke fenntartása érdekében érvényesíteni. Hogy mi módon fog a szerb kormány az osztrák-magyar jegyzékre válaszolni a kereskedelmi szerződés dolgában, az kitűnik abból a körülményből, hogy a pénzügyminiszter sürgősen kívánja tárgyalatni a szkupstinában az autonóm vámtarifá módosításáról szóló javaslatot. A módosított vámtarifá minimális vámtételeket állapított meg, amelyekből az ausztriai és magyarországi árucikknek ki vannak zárva, ez tehát nem egyéb, mint készülődés a vámháborúra. A „Politika“ ma így ír: Szerbia nem fél a vámháborútól s ezt már egyszer megmutatta Ausztria-Magyarországnak. A Duna-Adria-vasút meglesz tárgyalások és konferencia nélkül is és a Duna-bizottságban is helyet kap Szerbia, ha nem is tárgyal az osztrák-magyar monarchiával.

A „Trgovinski Glasnik“ vezérezikben foglalkozik Ausztria-Magyarország és Szerbia közötti kereskedelmi viszonyra vonatkozó osztrák-magyar jegyzékkel, konstatálva, hogy ez tisztán politikai jellegű. A monarchia arra törekszik, mondja a lap, hogy Szerbiával a bosnyák kérdéssről közvetlenül tárgyalhasson s reméli, hogy a szerbekre kereskedelmi szerződés által tud hatni. Ez azonban nagy tévedés, vagy jobban mondva nagy czinizmus. A megkötött kereskedelmi szerződés Szerbiára nézve oly rossz, hogy többet jelentene becsületérzés hiányánál, ha zsarolási eszközként használnák fel. Austria-Magyarország és Németország sajtója ne hagyja magát megtéveszteni. Szerbia nem engedi magát lealázó helyzetbe vinni. Szerbia nem követel Ausztria-Magyarországtól semmit. Ezért helyesen ítéljük meg ajánlatát, mikor nem előzékenynek, hanem czinikusnak tekintjük.

Bosznia helyett a szandzsák.

György trónörökös tegnap magához hívatta a szerb önkéntes hadtest parancsnokát, Miskovics ezredest, és felhatalmazta, hogy juttassa tudomására a honvédelmi bizottságnak és az önkéntes csapatoknak, hogy Szerbia követeleinek mindenestre teljesülniök kell. Ennek vagy Ausztria-Magyarország részéről adandó kompenzációk, vagy ha nem, akkor török részről nyújtandó kárpótlás által kell megtörténni. Az utóbbi eset, mint Szergejev orosz követ a trónörökösrel közölte, nagyon valószínű, ezért hát indokolt, hogy a szerb csapatok Ó-Szerbia határán gyülekezzenek, hogy abban a percben, amikor Törökország beegyezik abba, hogy a novibazári szandzsákot Szerbiának és Montenegrónak átengedi, az Ausztria-Magyarországgal való konfliktus elkerülése céljából, a szandzsákot katonailag azonnal megszállhassák. Egy ezredet Nisből tegnap utnak indítottak Kursulicbe, amely helység a szandzsák határán van.

A szerb fegyverkezések és Montenegró harezias magatartása, mint a török hadügyminisztérium utasításából kitűnik, Törökországban aggodalmakat ébresztettek. Eddig ugyan még nem tettek olyan katonai intézkedéseket, amelyeket a közelgő veszély elleni védekezésnek lehetne tekinteni, ami azonban nem zárja ki, hogy már fontolóra vettek ilyen intézkedéseket. A harmadik hadtest készen áll minden esetre.

A szerb hadiszer.

Az a tilalom, amelyet Törökország a hadianyag átszállítására nézve kibocsátott, Belgrádban nagy izgatottságot keltett. A belgrádi orosz követ közölte Milovanovics külügyminiszterrel, hogy a

konstantinápolyi orosz nagykövet közbe fog lépni annak érdekében, hogy a már Szalonikiben elraktározott hadianyagot még átbozsássák, mivel további átviteli engedélyről absolute nem lehet szó.

A „Turque“ jelenti, hogy a tegnapi minisztertanács nem hozott végleges határozatot a szerb hadianyag átengedése ügyében, ami azt jelenti, hogy a porta fentartja első határozatát, amely szerint nem engedi át a szállításokat.

Az „Osmanischer Lloyd“ szerint a tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy az anyag egy részét engedi át. A Franciaországból, Belgiumból és más országokból Szalonikibe érkezett nagy hadianyagot csak bizonyos idő lefolyása után, amelynek tartamáról a szerb követséggel tárgyalásokat folytatnak, fogják Szerbiába tovább szállítani.

Az „Ikdam“ szerint a porta nem engedi meg bombák és robbanó anyagok átszállítását. Hírlik, hogy Franciaországon és Anglián kívül Oroszország is támogatja a szerbek kívánságát a portánál.

Konstantinápolyi jelentés szerint előrelátható, hogy a porta minden szerb ellenjavaslat mellett is fentartja a Szerbiának szállítandó hadiszerek török területen való átszállítására vonatkozó tilalmat. A szállítások terjedelme kétségkívül háborus jellegű készülődésekre mutat. Számításba kell venni a Szerbiában, valamint Montenegróban török területre támasztott aspirációkat, amelyek általánosan ismertek, s amelyek egyes hiradások szerint most még élénkebben nyomulnak előre s számba kell venni azt is, hogy Szerbia hadikészülődései bizonyos körülmények között Törökország ellen is irányulhatnak.

Egy lejárt szerződés.

A „La Question Serbe“ című heti folyóirat azt írja, hogy Pirošanacz miniszterelnök idejében titkos szerződés állt fenn Ausztria-Magyarország és Szerbia közt, amelyet Belgrádban 1881. június 25-án irtak alá, és amelyet később megváltoztattak ugyan, de ez nem igen érintette a tartalmát. Pirošanacz a szerződés összes részleteit közölte Protics későbbi miniszterelnökkel, de kikötötte azt, hogy amíg ő él, nem kerül nyilvánosságra. Miután Pirošanacz már nem él, Protics most a szerződés pontozatait közlésezi. A szerződés 7-ik pontjából kitűnik, hogy három évvel a berlini szerződés aláírása után, Ausztria-Magyarország abban az esetben, ha Szerbia olyan helyzetbe jut, hogy területét dél felé, a szandzsákot kivéve, bővíthesse, megígérte támogatását. 1899-ben ezt a pontot oda-módosították, hogy Ausztria-Magyarország támogatja Szerbiának a Vardar völgye felé irányuló aspirációit. Ez a szerződés 1895-ben lejárt ugyan, de Szerbia igazolhatja vele terjeszkedésre vonatkozó kívánságait, amelyeket most kétségbe vonnak.

TÁVIRATOK.

Tittoni nem mond le.

Róma, márczius 10. (Saját tudósítónktól.) Alapítalan az a hír, hogy Tittoni benyújtotta lemondását.

Porth-Artur védőinek megkegyelmeznek.

Berlin, márczius 10. (Saját tudósítónktól.) A „Tageblatt“ tudósítója jelenti Pétervárról: A legközelebbi napokban fognak kegyelmet kapni a Péter-Pál-erődbe internált fogoly hadvezérek, akik Porth-Artur körül harezoltak, nevezetesen Stössel tábornok, Nebogatov, Grigoriev és Nisin tenger-nagyok. Stössel tábornokot nemrégén szélhűdés érte, Nisin admirális a börtönben tüdővést kapott és a tengerészeti miniszter pártolólag terjesztette föl kegyelmi kérvényeiket a csárhoz.

A nagyszerb összeesküvők.

— Nyolczadik nap. —

Budapest, márczius 10.

A mai tárgyaláson az ügyész a vádirat azon részleteivel foglalkozott, amelyeket Pribicevics Ádám, a fővádott tagadott. Az elnök megkérdezi a vádlottat, hogy miért énekelik a horvátországi szerbek Péter király himnuszát?

A vádlott: Péter király himnuszát Horvátországban senki sem ismeri. Ilyet csak a királyi ügyész tanui vallhatnak.

Az ügyész: Nem az én tanum.

A vádlott: Az ügyész ur tanui a falvakban, mint agent provokatórök szerepeltek.

Az ügyész: Ezt visszautasítja és indítványozza, hogy olvassák föl azokat a lapokat, melyek Péter királyt dicsőítik.

Popovics védő: Nem ellenzi a cikkek fölolvását, de konstatálja, hogy ebből még nem lehet vádat kovácsolni. A lefolyt négy napi tárgyalás alatt mindig olyan újságcikkelyeket olvasnak föl, melyekhez vádlottnak semmi köze. Ha így folytatják minden vádlottnál, a pör évekig fog eltarítani.

Ügyész: De ezek a cikkek mutatják az antidinasztikus érzületet.

Popovics: Abból, hogy Péter királyt dicsőíti valaki, még nem következik, hogy saját királyának ellensége.

A további kihallgatás folyamán a vádlott ismét kritizálja az ügyész tanuit s pénzről is tesz említést, mire az ügyész fölézli, hogy fejezze ki magát világosabban. Erre Pribicevics Surminnak mult szombaton a képviselőházban elmondott interpellációjára utal, amelyben Surmin tudvalóvön azzal vádolta a bánt, hogy fizetett ügynökei gyűjtötték össze a vád anyagát. Az ügyész megjegyzi, hogy erről is lesz még szó.

Szünet után az elnök közli a tanács határozatát, amelynek értelmében Pribicevics vádlottat és dr. Mazzura védőt delelőtti magatartásuk miatt rendreutasítja. Ezután folytatták a Srbszko Kolo cikkek fölolvását. E cikkek egyike kifejti, hogy az osztrák-magyar monarchiát fel kell osztani. E felosztás után Szerbia tengerhez jut és nem kell többé Ausztria-Magyarországtól tartania. Az ügyész kiemeli, hogy e cikk tendenciája Ausztria-Magyarország gyöngítésére irányul. A vádlott abban semmi büntetendőt nem lát. Az ügyész hangsúlyozza továbbá, hogy e cikkben az alkotmányba ütköző módon propagálják a monarchia felosztásának eszméjét. Dr. Popovics védő: És dr. Starcevic Ante programja? Accurti: E program alkotmányos alapokon nyugszik. A cikkek további fölolvása folyamán az ügyész és vádlott között ismételtelen nézeteltérések fejlődnek ki, különösen mikor az ügyész rámutat arra, hogy a cikk tartalma megegyezik a „Szlovenszki Jug“ tendenciáival és hogy a „Srbszko Kolo“ lapot éppen az önálló szerb párt terjeszti legjobban a nép körében. A vádlott ezt a pártprogrammal akarja igazolni. A mai tárgyalást ezzel befejezik.

Zágrábból jelentik: Surmin képviselő szombati interpellációjának ügyében szenzációs fordulat állott be. Vodogazec Milka asszony ugyanis az Obzor-nak nyilatkozatot küldött be, amelyben kijelenti, hogy az állítólag tőle származó német levél, amelyet Surmin idézett, elejétől végig hamisítás, hogy azt sem ő maga nem írta, sem más nem hatalmazott föl annak megírására. A Kukjics-féle levelek ügyében, amely leveleket Surmin képviselő szintén idézett, Kukjics kijelenti, hogy a leveleket Kandt maga írta és hogy ő Kandt fölszólítására és ígéretében bizva, hogy a leveleket nem fogja fölhasználni, a leveleket csupán névalíráásával látta el.

Tegnap éjjel 1 órakor, smint megirtuk, a Zrinyitáren Starcevic Mile lakása előtt véres összeütközés történt a Starcevic-párt és a Starcevic Mile vezetése alatt álló disszidens-csoport hívei között. A két csoport előbb a másik csoport vezéréit

abczugolta, azután nekirontott egymásnak. Valóságos csata fejlődött, amelynek folyamán sokan revolverrel löttek egymásra. A lövés zajára rendörök érkeztek oda, akik a verekedőket szétkergették. A rendörök sok embert letartóztattak, de a vizsgálati fogságot csak három ellen tartották fóna. Ezek közül ketten kereskedelmi iskolai tanulók. A verekedésnél négyen veszedelmesen megsérültek, és pedig Petricsics Zsifkó volt képviselő, aki egy revolvergolyótól balczombján sérült meg, továbbá Solic Károly gimnáziumi tanuló, akinek egy revolvergolyó bal mellébe furódott, továbbá Planinczik gimnáziumi tanuló és Pehovac Marcol joghallgató, akik boxerütéstől arezukban sérültek meg. A rendőség hirdetényt tett közzé, hogy hascaló kihágások ellen a jövőben a legnagyobb energiával fog eljárni.

A „Hrvatsko Pravo“, a Frank lapja, azt közli, hogy azért támadták meg a Frank-pártiak tegnap a szerbeket, mert hallották, hogy a szerbek dr. Frank ellen merényletet akarnak elkövetni, a Starcevic-párti disszidenseket pedig azért támadták meg, mert ezek Franknak levelet írtak, melyben értesítették őt, hogy élete ellen tőnnék. Különben is, mondja a Frank-párti lap, először a Starcevic-párti disszidensek löttek.

A disszidensek lapja, a „Hrvatsko Slobodno“ viszont azt írja különkiadásában, hogy a Frank-pártiak löttek, amit az is bizonyít, hogy csak disszidensek sebesültek meg, míg a Frank-pártiak közül egy sem.

A rendőség által kiadott hivatalos jelentés szerint négy embert tartóztattak le, akik mindegyikénél revolvert találtak. A rendőség védekezik, hogy kötelességét mindvégig teljesítette.

A tegnapi verekedésnél Solics maturáns diák életveszélyesen megsebesült. Súlyos sebet kapott még dr. Petricsics volt képviselő. Starcevic Luka a fején sebesült meg.

A disszidens Starcevic-pártiak ma négyülést tartottak, melyen Starcevic Luka bekötött fejével jelent meg. Hívei nagy avációban részesítették. A négyülés kimondotta, hogy a disszidensek az annexiót a Habsburgok jogara alatt elismerik, visszautasítanak minden külföldi beavatkozást és azt kívánják, hogy az annexióról szóló törvényjavaslat a horvát országgyűlésen is tárgyalassék. A párt önállóan fog megjelenni a horvát országgyűlésen. Két Frank-párti képviselő ma a disszidensekhez csatlakozott.

Egy disszidens politikus kijelentette, hogy a Frank-pártiak azért akarnak minden áron anarchiát teremteni Zágrábban, mert azt hiszik, hogy így majd a kormány elrendeli az ostromállapotot, amely esetben a felségárulási per tárgyalása is félbeszakíthatnák.

A rendörbiztos a következő kiáltványt bocsátotta ki:

Az utóbbi időben háromszor történtek az utcán oly esetek, hogy egyes személyeket és csoportokat politikai ellentéleik a politikai küzdelem okaiból tetteleg bántalmazták és pedig oly eszközökkel és oly módon, hogy jogos az a feltevés, miszerint a személyes szabadság és biztonság a legmagasabb mértékben veszélyeztetve van. Konkrét esetek után lefolytatott vizsgálat kiderítette, hogy ilyeszeri tetteleg támadások által terrorizmust akarnak kifejteni, amely a fennálló törvények szerint megengedhetlen és tiltott. Az ily terrorizmus bárholon is jön és bárki ellen is irányul, a közbiztonság érdekében nem tűrhető. A rendőség a legszűlesebb körű óvintézkedéseket megtette. Ha ez sem volna elegendő, rendkívüli intézkedést fog tenni. Különösen az tétetik közhírré, hogy a rendőrszervek megfelelően utasítottak az eljárást illetőleg oly személyek ellenében, akikről megtudták, hogy jogosulatlan fegyvert, boxert vagy más támadó eszközt hordanak magukkal. Egyben utasítást nyertek e szervek arra nézve, hogy politikai tüntetések alkalmával mily magatartást tanúsítsanak, amely tüntetések és manifesztációk alkalmával rendszeren verekedések támadnak és a köznyugalmat megzavarják. Aláírva: Sporsic rendörbiztosági vezető.

UJDONSÁGOK.

NAPIRED. Naptár. Csütörtök, márczius 11. — Róm. kath.: Konstantin. — Prot.: Szilárd. — Görög-ország: febr. 26. Porfir. — Zsidó: Adar 18. — A nap kél reggel 6 óra 24 perczkor, nyugszik este 5 óra 57 perczkor, a hold kél éjjel 10 óra 30 perczkor, nyugszik reggel 8 óra 17 perczkor.

A miniszterelnök fogad a pénzügyminisztériumban d. u. 4 órakor.

Az igazságügyminiszter fogad déli 12 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor

A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig.

A közoktatási államtitkár fogad 12—2 óráig.

Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban nyitva 9—5-ig és este 7—11-ig sétahangverseny. Belépődíj 1 korona. — Nemes Marezell régi mesterműveinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban nyitva 10-től 2-ig. Belépődíj nincs. — A Miénk kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-u. 3.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Könyves Kálmán Nagymező-utczai szalonja rendezés miatt zárva. — Az első magyar bélyegkiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9-től 1-ig és 3—7-ig. — A Nemzeti Múzeum állattára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Ipar-Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum oklevélkiállítása nyitva 9—2-ig. — A Ráth György múzeum nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12 óráig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2 óráig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva, 9—12-ig és 3—6-ig.

— **Kossuth Ferencz betegsége.** A tegnapi és mai nap folyamán sem állt be javulás a beteg Kossuth Ferencz, kereskedelmi miniszter állapotába. A gyuladás átterjedt több izületre, nagy fájdalmat okozva, aminek következménye az álmatlanság és étvágyhiány. A minisztert naponként kétszer, délelőtt s este meglátogatja kezelőorvosa, Müller Kálmán, egyetemi tanár, aki ma délelőtt is fölkereste s a legnagyobb nyugalmat ajánlotta neki. Ugyancsak fölkereste a minisztert Sztéryni József államtitkár, aki fontosabb hivatalos ügyekről referált.

— **Czmadományozás.** A király Pompéry Elemér és dr. Kósa Zsigmond szabadalmi bírának kiváló szolgálataik elismerésül a miniszteri tanácsosi czímet adományozta.

— **A függetlenségi párt vacsorája.** A függetlenségi és 48-as párt ma este tartotta meg a Royal-szálló éttermében rendes heti pártvacsoráját. A vacsorán megjelentek: Hoitsy Pál ügyvezető alelnök, Falussy Árpád, Smialovszky Valér és Szalay László főispánok, Leszkay Gyula háznagy, valamint a pártnak számos képviselő- és kültagja.

— **Elmaradt kihallgatás.** Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter pénteki kihallgatását nem tartja meg, ugyszintén Tóth János államtitkár sem tartja meg a pénteki kihallgatást.

— **A ferenczvárosi plébános halála.** Kurtz Vilmos Jánost, a tegnap elhunyt ferenczvárosi plébánost a/Bakács-tér 13. szám alatti lakásán ravatalozták fel. A gyönyörű ravatalt, amelyet köröskörül délszaki növények, babérfák és pálmák, meg égő gyertyák öveznek, a halott kedves dolgozószobájában állították fel. Az elhunyt hívei nagy csoportokban jönnék a ravatalhoz és imádkoznak ott. Este átszállították a holttestet a ferenczvárosi plébánia-templomba, ahol magas, díszes katalfalkon ravatalozták fel a koporsót. Holnap, csütörtökön délelőtt féltiz órakor rekvizmet tartanak a templomban és azután szentelik be az elhunyt plébános holttestét és viszik ki örök nyugalomra a kerepesi temetőbe. A budapesti alosperesi kerület papsága külön gyászjelentést adott ki a halálesetről.

— **Uj magyar báró.** A király szászvárosi és tóti Eperjessy Albert belső titkos tanácsos, kamarás, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek, valamint törvényes utódainak, a külügyi szolgálat terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Návay Lajos állapota.** Návay Lajosnak, a képviselőház alelnökének állapotáról Herzl tanár, aki őt megoperálta, ma ezt a hivatalos kommunikációt adta ki:

A beteg állapota annyira javult, hogy előreláthatóan már nyolcz-tíz nap múlva az ágyat el is hagyhatja. Az elmúlt éjszakát nyugodtan töltötte, hőmérséklete 36.6 volt, tehát teljesen lázmentes. Fájdalma egyáltalán nincs, közérzése jó és az éjszaka körülbelül hét órát aludt.

A mai nap folyamán számosan érdeklődtek a beteg helyzetéről. Telefonon kérdésközltek Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Juszt Gyula a képviselőház elnöke, Rakovszky István, a képviselőház alelnöke és még számosan. Az országgyűlési alkotmánypárt tegnap esti pártversoráján megemlékezett Návay Lajos súlyos betegségéről s a következő levelet intézte hozzá:

Nagyméltóságú dr. Návay Lajos v. b. t. t. alelnök, országgyűlési képviselő úrnak Budapest. A legőszintűbb örömmel értesülünk arról, hogy a nagyméltóságodon végzett műtét fényesen sikerült és gyorsan közel a teljes felépülés felé. Midő ez alkalomból a legmolegebb szereteseinként nyilatkozunk, egyben azon forró óhajunknak adunk kifejezést, hogy exzellenziádat a legjobb erőben és egészségben mielőbb körünkben üdvözölhessük. Budapest, 1909. márczius 9-én. Wekerle Sándor, gróf Andrássy Gyula, Darányi Ignác, Jekelfalussy Lajos, Széll Kálmán, gróf Dessoeffy Aurél, gróf Hadik János, dr. Popovics Sándor, Bolgár Ferenc, Sztérenyi József, gróf Zichy János, gróf Zichy Tivadar, Szivák Imre, Szilassy Zoltán, gróf Semsey László, Buday Barna, Teszelszky József, Mayer Károly, Weisz Julián, Moskovits János, Eitel Viktor, Rohonczy Lőrincz, Mihalovics Endre, gróf Üchtritz-Amade Emil, dr. Pescha Miklós, Vermes Zoltán, báró Sztójánovics Iván, dr. Grätz Gusztáv, gróf Sztáray Sándor, Trauschenfels Emil, Okolicsányi-Zsedényi Ede, dr. Siegyeny József, dr. Heinrich Antal, dr. Szinyei-Merse Pál, Copony-Traugott, dr. László Mihály, Pallavicini György ögróf, Copony Vilmos, gróf Erdődy Gyula, báró Révay Simon, gróf Esterházy Béla, gróf Esterházy Mór, gróf Andrássy Sándor, Béla Henrik, Szontagh Andor, Emődy József, ifjabb Wekerle Sándor, Kuales Gódfred, Uhlig Leó, Petrichevich Horváth Artur báró, Rakovszky Endre, dr. Baán Endre, Puky Endre, Jekelfalussy Zoltán, Fialka Károly, Márkus Miksa, Lányi Zsigmond, Csorba Ferenc, gróf Vay Odón, Gyömrőy Aurél, Prónay Mihály, Csathó Aurél, Baresay Tamás, Joanovich Sándor, Moskovits Géza, dr. Bezilla Nándor, Pajkert Alajos, dr. Nagy Sándor, dr. Hagara Viktor, Wessely Tibor, dr. Neumann Árpád, Péchy Zsigmond, dr. Kun Zsigmond.

A képviselőház folyosóján a mai ülés alatt ivet köröztek, amelyet a képviselők nagyszámában irtak alá. Az iven Návay Lajost üdvözlők szerencsés felgyógyulása alkalmából.

— **Kitüntetés.** A király idős Nádaskay Sándornak, Eperjes szabad kir. város főpénztárosának hosszas és buzgó szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet, Accurti Hugó nyugalmazott sorhajóhadnagy, a tientsini osztrák-magyar telep tiktárának közhasznú szolgálatai elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A lavina-katasztrófák halottai.** Adunk hírt arról a rettenetes lavina-katasztrófáról, amely Gastein közelében történt. Ujabb távirat szerint a szerencsétlenek közül, akiket a katasztrófa utólrét, eddig nem kevesebb, mint tizenhét halottat ástak ki, tizenötgyet megmentettek, kilenc embernek pedig még nem akadtak a nyomára. A mentési munkálatok dr. Millemothnak, a vasutépítési osztály főnökének vezetése alatt, serényen folynak. — Bellunóból (Felső-Olaszország) jelentik, hogy Agordo kerületben egy ház tető, amelyben a 7. alpesi ezred több katonája az ott összetorlódtott nagy hőtömegek eltávolításával volt elfoglalva, összeomlott. Két katonát életét vesztette, hárman megsebesültek.

— **Az Ujságírók Egyesületéből.** A Budapesti Ujságírók Egyesületének segítőalap-igazgatótanácsa ma délután tartotta meg dr. Bródi Lajos elnöklété alatt rendes havi ülését, amelyen a főtitkár folyó ügyeket referált.

— **Magyar-török barátság.** Mint értesülünk, Konstantinápolyban előkelő ifju-törökök kezdeményezésére mozzalom indult meg, hogy a török-magyar barátság felújítására április végével a török társadalom előkelő osztályaiból alakult társaság Budapestre ránduljon. A bizottság azon működik, hogy a nagyhorderejű utazásban az ozman dinasztia néhány ifju tagja is résztvegyen. Erre nézve már kapott is ígéretet.

— **Az árvízveszély.** Az Arad szomszédságában levő Zimándköz községben a „Szárász”, melyben tizenkét év óta nem volt víz, most a sok esőzéstől és hóolvadástól annyira megáradt, hogy a községben már 13 ház áll víz alatt és a helyszínrre kiszállott dr. Baross Ferenc járási főszolgabíró több háztulajdonost fejszólított lakására elhagyására, mert az azokban való tartózkodás életveszélyes. — A biharmegyei Pocsaj község határában a Berettyó árja áttörte a gátakat, az ár előtörtte a kerteket és a folyómenti szántóföldeket. A lakosság mindent elkövet, hogy a további áradást meggátolja. — Kassáról írják, hogy a napokban megindult hóolvadás víze a fenékgig befagyott Laborez és Habura patakok medrében el nem férhetvén: az ár kiöntött s teljesen elárasztotta a patak által körülzárt felszígen épült laborezfi állami iskola udvarát. A rohanó víz az iskola falait mossa s az iskolaépületben lakó igazgató-tanító csak lóháton járó szolgálja útján érintkezhetik a külvilággal. A tanítás természetesen szünetel, mert az iskolaépület csak csónakkal közelíthető meg. — Az országos vízipépítési igazgatóság a Szamos folyóra vonatkozólag mai kelettel a következőket jelenti: A Szamos folyón a jég folyó hó 8-án Szatmártól áradó vízzel megindult. Kilenczedikén reggel azonban Anyaños és Czegény között torlódvá megállott. Ez okból és mert Sályinál az eddig ismert legmagasabbat megközelítő vízállás jelentkezett, a Szamos folyómenti társulatok a töltések védelmét megkezdték. Ma reggel kedvező változás állott be, mert a torlódvó jég megcsuszott és a Gyügye-Panyola közti szakaszon helyezkedett el, a vízállás pedig az olvasví zsilipnél jelentkezett, csekély tizenöt centiméter áradást nem tekintve, mindenütt jelentékeny apadásnak indult. A veszély ennek folytán ez idő szerint megszüntetnek tekinthető.

— **Magyar gólya a bürföldön.** A „Times” legújabb száma e cím alatt a következőket közli: „Mr. Kenzie Péter Seafortból — Natal, Polela kerület — február 4-iki kelettel a következőket írja: 1909. január 30-án unokámom golyát lőtt. Közélebről megvizsgálva, nagy csodálkozására a lábán egy gyűrűt vett észre, mely a következő felírás volt: *Ornith. Központ Budapest. Hungaria 200.* Ugy hiszem, hogy soraim szives közlésével azok is hírt kapnak az esetről, akik a golyát a gyűrűvel megjelölték. Polela Natal délnyugati kerülete, mely a Basuto földdel határos.”

Ez a gólya a n. kir. Ornithológiai központtól nyert értesülés szerint 1908. július 8-án, fióka korában Hídvégen (Háromszékmege) kapta a gyűrűt. A fiatal gólya, amely 1908. őszén először vágott neki a nagy utnak: 8600 kilométernyi utat tett s megjelölte azt a vidéket, ahol Háromszékmege golyái telelnek. Az Ornithológiai központ dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter engedélyével 1908. nyarán kezdte meg a madarak jelölését s mindjárt az első évben 1000-nél több madarat látott el ilyen gyűrűkkel.

— **Wright repülőgépe.** A londoni lapok szerint Wright Wilburn elfogadta az angol hadügyi kormány meghívását, hogy találmányát bemutassa. A hadügyi hivatal meg akarja venni Wright aeroplánját. A Wright-testvérek aeroplánja Londonba érkezett. A Wright-testvérek előbb Rómába mennek s azután mennek Angliába, ahol a hadügyminiszter vendégei lesznek. — Párisból jelentik nekünk: *Eduárd* angol király jövő pénteken vagy hétfőn Pauba érkezik, ahol két napot fog tölteni. A második napon jelen lesz Wright Wilburn főszállásán.

— **Házasság.** Weiss Mór, az osztrák-magyar államvasut főmérnöke tegnap esküdtött örök hűséget öz. Komlós Ignácné Alice leányának. Az esküvői szertartást, amelynél nagy és előkelő közönség volt jelen, dr. Kohn főbírói vezette.

Klein Oszkár, a Klein Oszkár budapesti cég tulajdonosa eljegyezte Földiák Lipót és neje leányát, Bertát Salgótarjánról.

Ifj. dr. Kölesy Sándor, id. Kölesy Sándor debreceni királyi ítélőtáblai bíró fia eljegyezte Kölesy Csilát, dr. Kölesy Ferenc, a szatmári közközházi igazgató-főorvos leányát.

— **Nászajándékok.** Jegygyűjtők legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerethetők be. Nagy képes album-árjegyeket bérmentve küldetik.

— **Gimnáziumi igazgatók előléptetése.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, *Medgyesi Lajos*, zalaegerszegi és dr. *Kárpáthy Károly*, szegedi főgimnáziumi, dr. *Vas Antal*, bártfai gimnáziumi, dr. *Schönwitsky Bertalan*, temesvári, *Kalmár Antal*, löcsei, *Balázsovits Norbert*, szentesi és *Lauko Albert*, erzsébetvárosi főgimn., *Várhelyi Ferenc*, verseczi főreáliskolai, *Jaskóvits Ferenc*, balassagyarmati, *Szentimrey István*, nagyszebeni és *Rittinger Antal*, zombori főgimnáziumi, *Gallowich János*, pécsi főreáliskolai, *Bohner Jákó*, munkácsi, dr. *Körösy György*, dési, *Ries Ferenc*, ceglédi, *Madzsar Gusztáv*, makói, *Schürger Ferenc*, beregszászi, dr. *Morvay Győző*, budapesti III. ker. és *Beniczky Kálmán*, losonezi főgimnáziumi, *Vigh Béla*, egri, *Szepréthy Béla*, brassói és *Göller Károly*, dévai főreáliskolai, *Dudinszky Emil*, nagykállói gimnáziumi, dr. *Szekecs Kálmán*, budapesti II. ker. főreáliskolai, dr. *Létmányi Nándor*, budapesti VIII. ker. főgimnáziumi, *Albrecht János*, pozsonyi főreáliskolai, *Javorik János*, panosovai főgimnáziumi, *Kelemen Béla*, székesfehérvári főreáliskolai, dr. *Renz János*, nagybányai, dr. *Acsay István*, besztercebányai, *Medgyesi Ferenc*, újvidéki, *Galál Mózes*, budapesti X. ker. tisztviselőtelepi, *Disida Ottó*, kaposvári, *Németh Illés*, gyöngyösi és dr. *Major Károly*, fogarasi főgimnáziumi, *Bauer József*, löcsei főreáliskolai, dr. *Rákóczy Géza*, fehértemplomi főgimnáziumi igazgatókat, továbbá *Csics Gyula*, szolnoki, dr. *Vissza Gyula*, budapesti X. ker. kőbányai, *Klima Lajos*, újpesti, *Kalkbrenner Antal*, karánsebesi, dr. *Pongrác Károly*, gyergyószentmiklósi és *Simon Ignác*, zordai főgimnáziumi helyettes igazgatókat, végül *Ormay Sándor*, a budapesti VIII. ker. főgimnáziumhoz, *Kemény Ferenc*, a budapesti VI. ker. főreáliskolához és dr. *Vilok János*, a budapesti VI. ker. főgimnáziumhoz tanári szolgálatra, rendelt igazgatókat, valamennyit jelenlegi állomása helyén, a VII. fizetési osztályba sorozott középiskolai igazgatókká kinevezte.

— **Halálos szerelem.** Ma hajnalban halálos szerelmi dráma történt a Kertész-utczában. A szereplő Schneider János szabósegéd és Mayer Julia cseléd, aki a Kertész-utca 48. számú házában szolgált Klopfer Antalnénál, egy dúsgazdag özvegyasszonynál. A szabósegéd régóta kerülgette a leányt, aki azonban mindig elutasította. A kikoszorozott ember ekkor elkeseredésében rémes bosszúra szánta el magát. Megtudta tegnap, hogy Klopferné Abbáziába utazott s most a cseléd egyedül van a lakásban. Ma kora hajnalban hamis kulccsal kinyitotta az ajtót, besurrant a konyhába s ott az alvó leányra háromszor egymásután rálőtt, azután kétszer fejbőlötte magát. A lövések dörejét a házban nem hallották. Jóval később ment el a lakás ajtaja előtt a házmester s feltűnt neki, hogy a konyhában valaki nagyon nyöszörög. Besöngetett, de hiába. Erre rendőrt hívott, aki feltörtette az ajtót. A konyhában halva találták a leányt, a legény ott feküdt az ágy mellett véres fejjel. Az esetről nyomban jelentést tettek a főkapitányságon s elhívták a mentőket, akik a halálkölő fiatalembert a rendőrségi kórházba vitték. A leány holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállíttatta a rendőrség.

— **Kinevezés a rendőrségen.** A belügyminiszter ma a főkapitány előterjesztésére kinevezte rendőrtanácsosá *Sajó Sándor* és *Markovich Ince* címzetes rendőrtanácsosokat; kapitánynya: *Eperjessy Károly* címzetes kapitányt, *Pálos Jenő*, *Tabakovich Géza* és *Stefkovits Ferenc* rendőrfogalmazókat; fogalmazókká: dr. *Keresztessy Gyula*, *Kuliffay Gyula*, *Porubsky István*, dr. *Kisteleki Imre*, *Bartha Endre*, *Hussár János*, *Világhy Mihály* és *Novák Nándor* segédfogalmazókat; segédfogalmazókká: *Czövek Sándor*, *Schiffer Ferenc*, dr. *Dóra Sándor*, *Rezsugi Aurél*, *Kalmár Béla*, *Beuckel Lajos*, *Laky Lajos*, *Bukonyi József*, dr. *Török János*, *Gágel János*, *Baksa János*, *Koppán Pál* és *Szilárd Rezső* címzetes rendőrfogalmazókat; címzetes segédfogalmazókká: *Szilaveczy Lajos*, dr. *Császár Imre*, *Laky Elemér* és *Kassás Ernő* gyakornokokat; gyakornokokká: *Bartoffy János*, *Puskás György* és *Diets György* rendőrdíjnokokat; címzetes rendőrfelügyelőnek: *Poterson János* es. és kir. 2. vonatezredbeli tényleges hadnagyot; hivatalistá: *Szicsényi Frigyes* segéd-tisztet; segéd-tiszt: *Schödl Rezső*, *Kósa Tibor* és címzetes segéd-tiszt: *Schödl Rezső*, *Kósa Tibor* és *Gyertyánffy Zsigmond* napidíjasokat; rendőrorvossá: dr. *Bradách Emil* és *Szutrély Barnabás* fővárosi orvosokat; dr. *Róssa Imre* rendőrorvost pedig előléptette a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába.

— **Belefuladt az Ördögárokba.** A Váczi-ut 115. szám alatti gépgyár mögött ma reggel az Ördögárokba egy 30 év körüli munkáskülsője férfi holttestét fogták ki. A rendőrség megállapította, hogy az illető *Csikpáy János*, az államvasutak istvántelki főműhelyének művezetője. Csikpáy hajnalban munkába igyekezett és amint az Ördögárok partján haladt, a part egy része beszakadt lábai alatt és ő a vízzel felt árokba esett, amelybe belefuladt. Holttestét bevitték a bonz-tani intézetbe.

Ha fáj a feje ne tévózzék hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. Ára 1 korona 20 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kápesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingyen postal szállítás.

— **A szubrett drámája.** Közöltük, hogy Boroszlóban Hofer baritonista merényletet követett el Tharau Anny kisasszony, a boroszlói színház szubrettje ellen, akivel viszonya volt, de aki elpártolt tőle. Erről a merényletről, mely a művész lakásán történt, még ezeket jelentek: Granichstaedten Brunó, akinek kedvéért a szubrett elhagyta Hofert, a merénylet idején Tharau kisasszony lakásán volt. A támadás a folyosón oly gyorsasággal játszódott le, hogy senki sem siettetett idejében segítségre. Hofer a merénylet után azonnal elmenekült. Tharau Anny az orvosok kijelentése szerint életben marad, de a színpadra előreláthatólag nem léphet többé, mert arcát a szúrások teljesen eltekenteltették. Egyebekben a színésznő, akinek mellét is több szúrás érte, aránylag jól érzi magát. Hofer, a színésznő eddigi udvarlója, aki színházi körökben magyafoku idegességéről ismeretes, a merénylet után öngyilkossági kísérletet követett el, anélkül azonban, hogy valamit kárt tett volna magában. Könnyű sebével ekkor egy vendéglőbe ment, ahol telefonon felhívta Tharau kisasszony lakását és felvilágosítást kért a színésznő állapotáról, sőt azt is kérte, hogy a színésznő jöjjön hozzá a vendéglőbe. E helyett azonban egy rendőrtiszt ment el hozzá és letartóztatta Hofert.

— **A katonai lelkészek létszámemelése.** A közös hadügyminisztérium mozgósítás esetére a katonai lelkészekre vonatkozólag újabb szervezeti rendszabályokat dolgozott ki az apostoli táborigazgatóság. Ezekben az új szervezeti szabályokban, amelyeket a király szentesített is, a táborigazgatóság háború esetén a következő beosztást nyeri: Minden olyan gyalog- és tiroli császárvadász-czrednél, amelynek legénysége, illetve a legénységnek több mint fele ugyanazon vallásfelekezethez tartozik, egy-egy vallású táborigazgatóság beosztva. Minden gyaloghadosztály-parancsnoksághoz beosztanak egy katonai lelkészt, minden gyaloghadosztály-vezetői lelkészt „hadosztály-plébános” címmel. Ennek a lelkésznek hivatása lesz, hogy a gyaloghadosztály katonáinak lelki gyakorlatait vezesse. Ha valamelyik gyaloghadosztálynál olyan nagy számban vannak más vallásúak, hogy a lelkészi szolgálatot az ezredpapok nem láthatják el, ebben az esetben a más vallásúak részére megfelelő hitfelekezeti katonai lelkészeket osztanak be a hadosztály törzsszékhelyére. A hegyi formációknál a katonai lelkészek beosztása hasonló szempontok szerint történik.

— **A bélyegkiállítás érmei.** Az első magyar bélyegkiállítás zsűrije gróf Desseuffy Miklós elnöke alatt tegnap tartott ülésén ítélte oda a kitűzött érmeiket és díjakat. Aranyérmeket kaptak: Langer Géza, Poppovits Miklós, Friedl Rudolf, Felber József, Sterk László, ifjabb Schmidt József. Nagy ezüstérmeket: Khatyl Elemér, Klemm Alfréd, Turóczy Sándor, Kajári Sámuel, Kormos Tivadar, Goldschlager Samu, Fiatska Béla. Ezüst-érmeket: Lübbe Vilmos, Káldor Dezső, Serobogna József, Kleblatt Nándor, Szerencsi Károly, Káldy Gyuláné, Rédey Miklós. Bronzérmeket: Walla Géza, ifjabb Hampel Antal, dr. Hampel Antal, Simon Ernő, dr. Simon Elemér, Vorsatz Lipót, Burger János, Vámos Gusztáv, Tutsak József, Krollop Alfréd, Szekula Béla, Prohászka Félix, Szabady Kálmán, dr. Vajda Károly, Raucher Aurél. Tiszteletdíjakat kaptak: Makray Klára, Rédey Miklós, Káldor Dezső és Vorsatz Lipót. Tegnap délután ifjúsági nap volt, amikor a látogató diákság között Rócz Adorján elnök ajándékából 3000 csomag értékű bélyeg, ismeretterjesztő iratokat osztottak ki. Az ifjúsági napot ma megismételték és ma is majdnem ezer bélyegcsomagot és ismeretterjesztő iratot osztottak ki. A kiállítás vasárnapig marad nyitva.

— **Letartóztatott csábító.** A rendőrség letartóztatta Maifirer Izrael 39 éves munkátalan embert, aki az Erzsébet-körút 39. számú eselédközvetítő-intézet előtt a faezér eselédleányokat Rozsnyóra és Pelsőczre csalta, nyilvános házakba. Két polgári rendőr tegnap tetten érte, amikor két eselédleányt tárgyal.

— **Életunt kereskedő.** A kerepesi-úti temetőben ma délután édesapja, Viskovszky József sírján agyonlőtte magát Viskovszky István hatvanéves kereskedő. Egy levelet találtak nála, amelyben azt írja, hogy teste-lelke fáradt s azért lesz öngyilkos.

— **Vasuti szerencsétlenségek.** Szépliget állomáson — ezt jelenti egy bajai távirat — tegnap este felfordult az Ujvidékről érkező személyvonat mozdonya. A szerencsétlenséget a hónapok előtt elromlott s azóta meg nem javított váltó okozta. A lokomotív után következő podgyászkoesi és postakoesi szilánkokra tört. A fölborult lokomotív agyonnyomta Görner fűtőt, míg Friedmann lokomotívvezető, aki leesett a gépről, csak horzsolást szenvedett. A vonatkísérő személyzetből kettőnek halálos a sérülése, ketten pedig könnyebben sebesültek meg. Az utasok közül senkinek sem történt baja. Szabadkáról táviratozzák: Az éjjel a 901. számú keleti expresszvonat szerkocsijának tengelye Piros állomás közelében eltört. A vonatot sikerült megállítani és így emberéletben nem esett kár. A segítővonat két órai késéssel hozta az expresszvonatot Szabadkára.

— **Főlismert öngyilkos.** Tegnapelőtt a Csillag-utca 4. számú házában a második emeletről az udvarra ugrott egy öreg asszony s agyonzúta magát. A rendőrség most kiderítette, hogy az életunt asszony özvegy Kovács Jánosné, született Koma Vicsenzia mosónő, aki gyógyíthatatlan betegsége miatt ölte meg magát. A lakóknak életében sokszor mondogatta, hogy valamikor jobb napokat látott. A férje ezredes volt, de valami ekből elvesztette a nyugdíját. Azután nagy nyomorba jutottak s amikor az ura meghalt, ő kénytelen volt a keze munkájával tengetni életét.

— **Vivillo és Wilmon.** Ez a két név ugy hangzik első hallásra, mint valami varieté-duó neve. Pedig Vivillo és Wilmon nem bohócok, hanem fejei annak a hatalmas és félelmetes rablóbandának, amelyről most a szó folyik Spanyolországban. Talán — ha szabad a meghatározással élnünk — utolsó képviselői ők az iberiai banditaromantikának, mert valami csodálatos nimbusz veszi őket körül. Vivillót, aki Andaluziából származik, szülőföldjének lakossága valóságos nemzeti hősként tiszteli. Meg kell adni, hogy egyénisége és sorsa följé emeli a közönséges rablónak. Amikor a spanyol rendőrség két év előtt hajszát indított a jól szervezett spanyol rablócsapatok ellen s az országutakon élet-halálharcot vívtak egymással a hatalom kiküldöttjei s a puszták fiait, kiderült, hogy Vivillónak sikerült elmenekülni a rendőrség emberei elől. És a szegény spanyol lakosság örült a szeretett banditavezér megszabadulásának, mert ő — aki csak a gazdagok ellen tör — buzgó támogatója a szegénynek. Családjával boldogan élt a kiszabadult Vivillo Argentínában s új életét békés munkával kezdte, amikor a hazai igazságszolgáltatás keze utólért. Elfogták s Spanyolországba visszavitték. Vivillo nem művelten ember, s most memoárjait akarja kiadni, hogy bebizonyítsa a hatóságoknak vele szemben tanúsított nagy igazságtalanságait. Rablófarsai és riválisa, Wilmon, sokkal cinikusabb nálánál. Megszállott egyik előkelő madridi szállodában, elegáns ruhákban járt s egy szép karneváli napon eltűnt, miután előbb szállóbeli szomszédját, egy madridi gazdag kereskedőt, akivel üzleti ügyekről tárgyalt, narkotikus uton elaltatta és több ezer pesetától megfosztotta. Nem sikerült róla egyebet megtudni, mint azt, hogy álarczban egy hölgyvel Toledóba utazott automobilon. A rendőrség és a riporterek is minden reményről lemondtak arra nézve, hogy az eltűnt banditavezérről hírt kapjanak, amikor a Correspondencia de Espana Párisból keltezt levelet kapott, melyben maga Wilmon meséli el kedves szarkazmussal élményeit, majd hozzáteszi, mintegy a maga igazolására, hogy annak, hogy banditává kellett lennie, nem ő, hanem a körülmények az okai.

— **Vasuti baleset.** Az élesdi erdőipar-társaság iparvasútján 14 fával megrakott koci és annak mozdonya és szerkocsija belezuhant egy anyag-gödörbe. A szerencsétlenség pillanatában a fűtőnek sikerült leugrania, azonban Pillinger József gépész a fék lenyomta és a kazánból kiömlő forróvíz megfőrtette.

— **Öngyilkos főlevéltáros.** Lipták Máté megyei főlevéltárnok a megyei székház irattárát szolgáló pinczében ma reggel hat óraker ismeretlen okból agyonlőtte magát. Holttestét a szolgálók között találta meg. Lipták rendezett viszonyok között élt. Levelet hagyott hátra, de öngyilkosságának okát ebben nem említi.

— **Ujonnán fölfedezett XIII. századi freskók.** Perugiából, a középkori és reneszánsz művészet nevezetes központjából újabb érdekes művészeti fölfedezés híre érkezik. A Fra Designatonak nevezett templomban, mely egykor a templárius rendé volt, ma azonban raktár és kocsiszín, vékony falrétteg alól elég jól konzervált falképek kerültek elő. A freskók a XIII. századból valók, Perugia politikai virágkorából; ebben az időben a város a pápák kedves tartózkodó helye, többen közülük itt is vannak eltemetve. A falképek templárius vitézek fölvo-nulását ábrázolják; a lovagok kezében a templáriusok jelvénye látható; a gömb a keresztrel. Ezt a jelvényt használták föl a templáriusok ellenségei vádaskodásuk alkalmával annak bebizonyítására, hogy a rend politikai világalomra törekszik. Ebben vélték látni annak szimbólumát, hogy a templáriusok arisztokratikus köztársaságát a keresztrel az egész földgömbön uralkodni akar. A templom pszichológiájában egészen vallásos tárgyú falképeket is találtak; ezek valamivel újabbaknak látszanak ugyan, de régiebbek, mint Perugia művészeti virágkora. Ez ugyanis a XIV. és XV. századba esik; ekkor virágzik az umbriai festőiskola, melynek legkimagaslóbb jelentősége Peruginó, Rafaelnek mestere. A falképeket Peruginó egyik művészetkedvelő polgára fedezte föl; egy eddig figyelembe nem vett történelmi följegyzésben olvasta ugyanis, hogy a XVIII. században ezen a helyen a XIII. századból származó freskókat festettek át és ezen a nyomon meg is találta a jelzett helyen vékony festékréteg alatt a régi képeket.

— **Az Apolló-színház nézőterét estéről-estére a fővárosi közönség színe-java tölti meg.** A heti műsorból kiemeljük a „Meudeni mészáros” című drámai művészképet, továbbá a „Messzinai árvalány”-t, előbbi főszerepeit a Comédie Française tagjai Albert és Meunet Sully kreálják. Díszteret érdemel még a „Be vagyok én csudálkozva” című magyar éneklő kép Gendör Aurél alakításában.

— **Furfangos tolvajnö.** A napokban egy 20—22 év körüli, parasztruhában járó nő járja sorba a szülészket és azazt állít be, hogy siessenek egy szüléshez és egy messze eső ezimet mond be. A szülésznek elmennek a jelzett helyre, de ott csakhamar kiderül, hogy nincs szükség rájuk. Mire visszaérkeznek, a lakókat feltörve és kifosztva találják. Így kifosztotta Hechtmann Regina szülészne Kísfaludy-utca 7. és Tkedlik Lipótné Róza-utca 13. számú lakását. A furfangos tolvajnö nyomozza a rendőrség.

— **Halálozás.** Rehák János ügyvéd, a „Tátra” bank nagybicskei fiúka intőzője életének 65-ik évében elhunyt Nagybicskén.

— **Lusztig Armin** 35 éves korában rövid szenvedés után ma jobblétre szenderült Budapestben. Temetése csütörtökön d. u. 3 óraker lesz az új izraelita temető háttárszobájából.

— **Rendőri hírek.** Letartóztatott ékszerügynök. A rendőrség ma letartóztatta Haskó József ékszerügynököt, aki ellen az a gyanu merült föl, hogy egy fővárosi ékszergyáros által reá bízott tízezer koronát érő briliáns fülbevalót ellopott. Haskó azt mondja, hogy az ékszert elvesztette. — **Életunt leány.** Horváth Erzsé eseléd ma reggel Szondy-utca 50. számú lakásán maró-lugot ivott. A mentők a Rókus-kórházba vitték. — **El-ütötte a mozdony.** A nyugati pályaudvar előtt a tolató mozdony elütötte Löschér György pályamunkást, akit nehéz sérülésével a Rókus-kórházba szállítottak. A mozdonyvezető ellen a vizsgálatot megindították. — **Öngyilkosság szerelmből.** A Podmaniczky- és Izabella-utca kereszteződésénél ma este nyolc óraker Naeratil Ágost 27 éves gyári munkás szerelmi bánatában föbelötte magát. A Rókusba szállították.

x Téli és Jaeger-árak legpobb ajándék. Róslennél, Bpest, V., Harmajezad-utca és József-tér sarkán.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Különös figyelmébe ajánljuk olvasóinknak a Magyar Orvosi Műszertárt, ahol az orvosi műszerek páratlan választékban és kiváló minőségben szerezhethetők be.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Az Operaházban holnap előre hirdett „Carmen” előadását Környei Béla még mindig tartó betegsége miatt el kellett halasztani és így a „Büvös vadász” kerül színpadra. Pénteken „Don Juan”-t adják, a czimszerepben Feinhals Frigyes bajor királyi kamaracénekes vendégfellépésével. A „Mesevilág” című ballettársulat utolsó próbái Nedbal Oszkár zeneszerző vezetésével alatt folynak.

(*) József főherceg a Nemzeti Színházban. József főherceg feleségével, Kreesányi István főudvarmestere és ennek neje, Batthyány Mária grófnő főudvarmesterné kíséretében ma a Nemzeti Színházban megtekintette a „Nászinduló” előadását. A fenséges vendégeket a színház előcsarnokában Tóth Imre igazgató fogadta.

(*) Varsányi Irén felgyógyult. Varsányi Irén, a Vigaszínház kitűnő művésznője két heti betegkedés után teljesen felgyógyult és a „Király” holnapi előadásában ismét ő játssza Marthe szerepét. Holnapután pénteken, az „Ördög” női főszerepében lép föl.

(*) Tavasz vásár és csipkekiállítás. Az Iparművészeti Társulat tavasszal interieur-kiállítást rendez az Iparművészeti Muzeumban és ez alkalommal az Iparművészeti Iskola kiállítás keretében be fogja mutatni a nemrég óta üzött magyar csipkegyártás eddigi meglepő eredményeit. A társulat interieur kiállításában tizenhárom szobatervet mutatnak be. A kiállítást Vas Béla iparművészeti tanár rendez. A megnyitást e hó 24-ére tűzték ki.

(*) A Petőfi-Ház felavató-ünnep. A Petőfi-Társaság e hó 25-ikére, Gyümölcsoltó Boldogasszony napjára tervezi a Petőfi-ház felavató ünnepét. Ernst Lajos, a Petőfi-muzeum igazgatója a rendezési munkálattal már teljesen elkészült, de utólagosan még több székényt és felszerelési tárgyat kell elhelyezni.

(*) Az Idő című hetilap legújabb száma politikai tartalommal kibővítve jelent meg. E tartalom és változatos politikai és irodalmi hetilap félévre 6 koronáért rendelhető meg Péterfy Gyula szerkesztő-tulajdonos címén: Felsőerdősor 32.

(*) Hangversenyek. Busoni Ferruccio egyetlen zongoraestélyét holnapután, pénteken tartja a Royal-teremben.

A Magyar Nők Keregyesülete jövő hétfőn, e hó 15-én ünneplő első nyilvános működését nagy énekkari hangverseny keretén, amelyet a Zenekadémia nagytermében rendez Lichtenberg Emil operai karmester vezetésével.

Frank Wedekind, a modern színpadi, talán a világ-irodalom legértékesebb feje jövő héten szerdán, e hó 17-én egyetlen felolvasási estélyt tart a Royal-teremben, amely alkalomkor elő fogja adni azon munkáit, melyekkel legutóbb Münchenben a legnagyobb szenzációt keltette.

Giorgi Cuisoppe, Caruso rivalója, legközelebb kezdi meg európai körútját, mely alkalommal Budapesten is fog hangversenyezni.

EGYESÜLETEK.

(—) Felolvasások a Kereskedelmi Akadémián. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia végzett tanulóinak volt szövetsége e hó folyamán több fölolvastást rendez. A fölolvastások sorrendje a következő: Márczius 11-én: Ifj. Novák Sándor; Az egyszerű és kettős könyvvitel számtani alapon; 16-án: Dr. Márki Hugó: Amerika közgazdasági viszonyai; 23-án: Dr. Muraközy Károly: A fa vegyi ipara; 30-án: Dr. Fritz József: Az új esekktörvényről. Az előadások minden este hét órakor tartatnak a Budapesti Kereskedelmi Akadémia helyiségeiben (V. ker., Alkotmány-utca 11.).

(—) Küzdelem a lakásinség és házbéruzsora ellen. A Feministák Egyesülete abból az alkalomból, hogy a főváros nagyszabású házépítési akcióit indít, értekezletet rendez, hogy ezen építkezések keretében a központi háztartás rendszere is érvényesüljön. Az értekezlet e hó 12-én délután, hat órakor a Pesti Lloyd Társaság dísztermében lesz megtartva, melyre ez uton is meghívja a közönséget az egyesület. Belépődíj nincs.

(—) Volt iskolatársak szövetsége. A székesfővárosi VI. kerületi községi felsőkereskedelmi iskola volt tanítványainak szövetsége e hó 14-én délelőtt 11 órakor tartja a VI. kerületi községi felsőkereskedelmi iskola épületében harmadik rendezés közgyűlését.

(—) A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége e hó 14-én, vasárnap délelőtt féltenegy órakor választmányi ülést tart az Otthon-kör földszinti helyiségében.

FŐVÁROS.

(Kinevezés. Fülepp Kálmán főpolgármester dr. Santa Démet kórházi segédorvosnak nevezte ki.

(Ki állítsa ki a bizonyítványt? A budapesti fővármihatalmak egy konkrét esetben hozott határozata szerint annak, aki vámhitelért folyamodik, a vámszabályok értelmében lakóhelyének első folyamodásu politikai hatóságától bizonyítványt kell betérjeszteni arról, hogy 1. nyereségvágyból eredő büntett, vétség, vagy egyéb ilyenmíű törvényszegés miatt büntetve nem volt, vagy a vád terhe alól nem a bizonyítékok elégtelensége miatt mentették fel; 2. hogy csempészetben, vagy súlyos jövedéki kihágásban bűnösnek nem találtatott, illetőleg az ellene megindított vizsgálatot nem a jogi bizonyítékok miatt szüntették meg. E határozat alapján egyesek a kerületi előjáróktól kérték a megfelelő helyhatósági bizonyítványt. A kerületi előjárók legutóbbi értekezletükön megállapítják, hogy ily tartalmu helyhatósági bizonyítványok kiadására nem illetékesek; már csak azért sem, mert előzetesen megejtett vizsgálat által nem szerezhetnek meggyőződést arról, amiről a bizonyítványnak a fentiek szerint szólnia kellene.

(A mértékek ellenőrzése. A tanács most közölte a kerületi előjárókkal a kereskedelemügyi miniszternek a mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló utasítását. Eszerint bori, sör, vagy egyéb ezeszes italt tartalmazó zárt palack csakis a tartalmazott ital törvényes ürmértékben kifejezett mennyiségének megjelölésével és az ezen megjelölés helyességeért felelős árusító nevének és lakhelyének megnevezésével hozható forgalomba. Aki e rendelkezés ellen árusít, vagy aki másnak özégével, nevével, jelével vagy védjegyével ellátott palackban nem eredeti dugaszolásban levő terméket árusít, kihágást követ el. Az eljárás és ítélethozatal az iparhatóságok hatásköréhez tartozik. A rendelet 1910. évi január 1-én lép életbe. A kerületi előjárók a rendeletet tudomásul vették.

(Kitüntetések a fővárosnál. A főváros két főtisztviselőjét tüntette ki a király. Dr. Sipőcz László árvaszéki elnök az udvari tanácsosi címet kapta, Pösel István helyettes-elnök pedig a magyar nemességet. Sipőcz László régi és képzett tisztviselője a fővárosnak. Huszonhárom éve elnöke az árvaszékeknek és ezt a hivatalt mintahivatallá tette. Pösel István 1886 óta helyettes-elnök s kiváló tisztviselő.

(A vízmérőóra-pör. Több hírforrás jelentette tegnap, hogy a vízmérő órák ügyében a kir. ügyészség a gyanúsítottakkal szemben megszüntette az eljárást. A hír nagy feltűnést keltett városzerte. A valóság azonban az, hogy az ügyészség az eljárást egyáltalán nem szüntetette meg. Az iratokat az előadó királyi ügyész most tanulmányozza s ezzel a munkájával még el sem készült.

(Uj kábelfektetés. A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta a budapesti általános villamosági részvénytársulat által tervezett kábelfektetés iránynyomterveit, mely kábelfektetés a VI. ker. Állatkerti körutor és Hermina-uton, körülbelül 700 méter hosszban fog létesülni.

A Tokaji Bortermelők Társasága Rvt. Tokaj

Ajánlja tisztán kezelt szamorodni, aszu és gyógyászati borait. A fenti társaság tagjai kizárólag szőlőbirtokosok; tehát a legmegbízhatóbb beszerzési forrás. Az árak oly méltányosak, hogy hogy ez-n „Borok királya, királyok bora, Tokaj nektára és folyékony aranya” mindenki által könnyen beszerezhető. Betegek, lábadozók, vérszegényeknek és gyomorbetegeknek nélkülözhetetlen. — Budapesti vezérképviselet:

I., Városmajor-utca 7. sz.
Telefon 157-62. Telefon 157-62.
Árjegyzékkel mindenkinek szívesen szolgálunk.

Mulatságok.

** A fuvarosok bálja. A kisuvarosok ipartársulatának bálja, amelyet az elszegényedett fuvarosok segélyalapja javára rendeztek a Terézvárosi Kaszinó dísztermében Schön Ignác székesfővárosi bizottsági tag valódsága mellett, fényesen sikerült.

** Vendéglős-bál. Ma zajlott le a budapesti szállodások, vendéglősök és koresmárosok ipartársulatának a jótékony célú mulatsága. A Royal-szállóban lefolyt bál kitűnően sikerült és a sok résztvevő hajnalig ropta a táncot.

** Magántisztviselők bálja. Szombaton, márczius 13-án este a Royal összes termeiben tartandó magántisztviselők bál minden tekintetben fényesnek és nagyarányúnak mutatkozik. A százas nagybizottság, amely ezen a héten állandóan permanenzálában van, szerdán este a Magántisztviselők Otthonában (Erzsébet-körút 49.) tartja utolsó teljes ülését, amelyen a végső intézkedéseket fogja megállapítani.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Magyar Jogászegylet szombaton, márczius hó 13-án este 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében (V. Szemere-utca 10.) magánjogi vitaestét rendez. A vitában mint előadók dr. Baumgarten Nándor, dr. Bartha Richard és dr. Lányi Márton fognak szerepelni. A vitában résztvevni szándékozók az egyelet titkárnál jelentkezhetnek. Vendégeket szívesen lát a Magyar Jogászegylet.

§ A szepesi püspök zsarolói. A budapesti királyi tábla harmadik büntető tanácsában Horváth Béla elnök ma délelőtt hirdette ki az ítéletet Kovács Klotild és büntársainak ügyében. A törvényszék, mint ismeretes, Kovács Klotild volt papgazdasszonyt, aki Párty szepesi püspököt 24 ezer korona erejéig akarta megszarolni négy évi, Bodor Gézanét két évi és Dán Annát egy és fél évi börtönre ítélte. A királyi tábla indokainál fogva jóváhagyta a törvényszék ítéletét. A védők semmisségi panaszt jelentettek be.

§ A szabadalmi tanács új ülnöke. Félhivatalosan jelentik, hogy a király dr. Beck Hugó kuriai tanácselnököt a szabadalmi tanácsban viselt ülnöki állásától saját kérelmére fölmentette és megengedte, hogy ülnöki minőségben teljesített huzgó és érdemes szolgálatait elismerését tudtára adják. A király egyttal dr. Beck Hugó helyére dr. Turay Sándor kuriai bírót nevezte ki a szabadalmi tanács ülnökévé.

§ Ismét Koczurek. A néppárt tagjai nemrég Vasvárra utaztak, hogy Koczurek plébánost kitüntetése alkalmából ünnepelejk. Vasváron ez alkalommal plakátokat ragasztottak ki, amelyen a néppárti képviselők ellen becsmerlő kifejezések voltak. A néppártnak azon képviselő tagjai, akik az ünnepelelyen részt vettek, ma bünvádi feljelentést tettek ismeretlen tettesek ellen, miután sem a plakát aláírva nem volt, sem a nyomda nem volt rajta megjelölve.

§ Megragalmazott választási címök. Az alsókubini választókerületben 1906. évi április 30-án lefolyt országos képviselőválasztás választási elnökét, dr. Izóf Ferencz árvamegyei tiszti főügyészt kiméletlenül durva támadásban részesítette a Slovensky Tyzdennik című pánszláv hetilap 1906. május hó 11-én megjelent számában Csaplovits Vendel jászénovai kisbirtokos „Alsókubini” című cikkében. A cikknek sértő tartalmáért a kir. ügyészség rágalmazás sajtóvétségért perbe fogta Csaplovits Vendelt, mint szerzőt. Ma tárgyalta ezt a pört a budapesti büntető törvényszék esküdtbírósa Zsitvay Leó elnöklete alatt. A tárgyaláson a vádlott, dacára annak, hogy a magyar nyelvet jól beszéli, kijelentette, hogy ő csak tót nyelven tesz vallomást. A bíróság kénytelen volt dr. Dalma József ügyvédet tót tolmásként igénybe venni a tárgyalás folyamán. A lefolytatott tárgyalás után az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat a rágalmazás sajtóvétségében s ezen marasztaló verdict alapján a bíróság Csaplovits Vendelt 900 korona fő- és 300 korona mellékpénzbüntetésre, nemfizetés esetén 120 napi fogházra ítélte. Kimondta a bíróság, hogy a kiszabott pénzbüntetés a Slovensky Tyzdennik című lap óvadékkát terheli. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért semmisségi panaszt jelentett be. Semmisségi panaszt jelentett be a vádlott is.

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangú uri szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával.

prima munka.

Átmeneti kabátot) 35 frtért
angol kelméből)
Felöltőt) 30 „
Smoking-öltönyt) 35 „
selyem béléssel) 30 „

IV., BELVAROS,
Magyar-u. 3.
I. emelet,
Kossuth L.-u. mellett,
Telefon 116-93

Nyilttér.

Érővátban közzéttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

KÖZGAZDASÁG.

A Központi Hitelbank mérlege. A múlt év folyamán nem egyszer emelkedtek aggodalmas hangok a Magyar Pénzüntételek Központi Hitelbankja üzleti tevékenysége körül, úgy hogy most annál kellemesebb meglepetésként hat az, hogy az intézet az elmúlt nehéz esztendő nemcsak hogy szerencsésen, minden rázkódtatás nélkül élte át, hanem az előző évinél nagyobb nyereséget is ért el. Mint értesülünk ugyanis a bank márczius 21-én tartja az évi közgyűlést, mit egy igazgatósági ülés előtt meg, melyen előterjesztik az 1908. évi mérleget, mely értesülésünk szerint az 1906. évi 67.483 és az 1907. évi 296.772 koronával szemben 305.146 korona tiszta nyereséget tüntet föl, tehát ügyfelemreméltó fejlődést mutat. Az osztalék ez évben is 4 százalék lesz, míg a fönmaradó összeg a tartalékok között osztatik meg. A mérleg egyébként a következő:

Vagyon: Pénztár 552.928 K, bankári követelések 3.117.965 K, pénzmemek 28.140 K, értékpapírok és szelvények 574.713, váltótárca 16.162.754 K, folyószámlai követelések 5.858.334 K, előlegköleszők 33.022 K, adóok 80.756 K, berendezés 63.870 K, 10 százalék leírás 6387 = 57.483 K, átmeneti tételek 54.667 K, végösszeg 26.520.765 K.

Teher: Részvénytőke 5.000.000 K, tartalékalap 100.000 K, nyugdíjalap 12.145 K, betétek 8.340.053 K, visszszámítás 11.307.668 K, intézvények 477.875 K, hitelezők 925.750 K, fel nem vett osztalék 3840 K, átmeneti tételek 48.279 K, nyereség: 1907. évi áthozat 18.696 K, 1908. évi nyereség 286.449 K, összesen 305.146 K, végösszeg 26.520.765 K.

Gelléri Mór felolvasása Kassán. Kassáról írják: A kassai kereskedelmi és iparkamara a múlt évben sorozatos felolvasó esték rendezését honosította meg igen szép sikerrel. Az idei felolvasó ciklus második estéje szombaton volt a Schalkház szálló előszoemeleti termében. Gelléri Mór, az Országos Iparegyesület igazgatója tartott felolvasást az ipartörvény anyagának történeti fejlődéséről. Ismertette az 1872. év óta lefolyt iparosmozgalmat, az Országos Iparegyesület és az azóta megtartott országos iparoskongresszusnak állásfoglalásait, amelyek részben már az 1884. évi ipartörvényben is bizonyos koncezzsiók alakjában érvényesültek s amelyeknek nyomán érlelődött az ipartörvény revíziója. Méltatta az új ipartörvény tervezetének nagy jelentőségét és annak főbb intézkedéseit. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után Gelléri tiszteletére társasvacsora volt, amelyen meleg ünnepeltetésben részesítették az Iparegyesület kiváló igazgatóját.

Felolvasás. Az Országos Iparegyesület összes szakosztályainak csütörtökön, e hó 11-én délután hat órákor tartandó ülésén Resofszy Béla felolvasást tart: Az idei lipcei vásár (Leipzigier Messe) ezimen.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsdetanács ma délután öt órákor Simon Jakab alelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az évi rendes közgyűlést e hó 20-án, szombaton fogják megtartani. A tanács elrendelte továbbá a Magyar Textilipar Részvénytársaság részvényeinek kamatokkal leendő jegyzését és a folyóügyeket intézte el.

Uj nyugdíjbiztosító intézet. Megirtuk, hogy Magyar Nyugdíjbiztosító R.T. cég alatt új nyugdíjat biztosító intézet alakul. Ez az intézet már megalakult és Erzsébet-körut 24. alatt már megkezdte működését. Régen érzett hiányt van hivatva pótolni ezen vállalkozás, mert eddigelő hazánkban nem volt olyan biztosító intézet, amely minden orvosi vizsgálat nélkül mindenkinek módot nyújt arra, hogy öregség vagy rokkantság esetére magának nyugdíjat, avagy évjáradékot, illetőleg özvegyének özvegyi járadékot, avagy özvegyi nyugdíjat biztosítson. A vállalat abban a helyzetben van, hogy tíz évi befizetés után a biztosítottnak a biztosított esély beállta esetén a biztosított nyugdíj 50 százalékát kifizethesse a biztosított élete fogytáig. Minden további befizetés a nyugdíjat, illetve évjáradékot 2 százalékkal emeli. Harmánczöt évi befizetés után, a fizetési kötelezettség megszüntet mellett az egész nyugdíj föltétlenül esedékes és élethossziglan jár. Természetes, hogy ezen kereten belül a biztosításra nézve a legkülönbözőbb változatok állanak a biztosítottak rendelkezésére.

A román külkereskedelmi szerződéstárgyalások megszakadtak. Mialatt Magyarország legtekintélyesebb közgazdasági vezérferfiái a múlt vasárnap ritka egyértelműséggel állapították meg azt, hogy Magyarország fontos közgazdasági érdekei követelik meg azt, hogy a Balkán-államokkal minél előbb rendezzük kielégítő módon külkereskedelmi viszonyunkat, azalatt a hivatalos tárgyalások Romániával — megszakadtak. A magyar ipar és kereskedelemre nézve egyenesen életkérdés az, hogy utat találjon a keleti fogyasztó piacokra. Érthető elkeseredéssel fogadják tehát ipari és kereskedő körök azt a hírt, hogy a külkereskedelmi tárgyalások azért akadtak meg, mert a mi részünkről mereven ragaszkodtak ahhoz, hogy agrár téren semmiféle kedvezményt nem adhatnak Romániának. Csak most jelentkeznek a Tisza-főle külkereskedelmi szerződések átkai, mert hisz még Romániával szemben is arra hivatkoznak akkor, mikor az állapotbehozatal terén akar Románia eredményeket elérni. A vágott huszbehozatal körül tört ki az ellentét. A mi külkereskedelmi képviselőtünk nem ment bele a behozatali kontingens fölemelésébe, jöllehet a Magyarországon elviselhetetlen husrdrágságnak a romániai huszbehozatal emelése igen hatóságos ellenszere lehetne. Mint értesülünk, ipari és kereskedői körökben mozgalom indult meg, melynek célja az, hogy együttes fellépéssel odahassanak, hogy a félbenmaradt tárgyalást Romániával újból vegyék föl és hogy megakadályozzák azt, hogy az ipari érdekeket ismét alárendeljék a mezőgazdasági érdekeknek.

Kiállítási hírek. Az országos magyar kiállítási központ tegnap ülést tartott, amelyben bemutatták a Kiállítási Központ 1908. évi működéséről szóló jelentést, amelyet a nagybizottság jóváhagyólag tudomásul vett. Gelléri Mór ügyvezető-főtktár bemutatta a kiállítások szabályozása tárgyában készített tervezeteket, ugymint a vidéki kiállítások szabályozása, állandó kiállítási szabályzat, zsüri szabályzat és mezőgazdasági gépversenyekek rendezési szabályzata. A nagybizottság úgy határozott, hogy e szabályzat-tervek véleményezésre adassanak ki az érdekelt szakegyesületeknek, és hogy a munkabizottság azok véleményének meghallgatása után határozzon véglegesen. Dr. Tonelli Sándor jegyző jelentést tett az előkészület alatt álló külföldi kiállításokról. A bizottság tudomásul vette a kereskedelmi miniszter határozatát, hogy Magyarország a brüsszeli nemzetközi kiállításon hivatalosan nem vesz részt. A bécsi nemzetközi

vadászati kiállítás magyar csoportjának rendezését a földmivelésügyi minisztérium vállalta magára és így az érdekelték oda fordulhatnak. A turini nemzetközi kiállítás ügyében a diplomáciai tárgyalások folyamatban vannak és a részvétel tárgyában a központ azok befejezése után fog határozni. Elhatározta a nagybizottság, hogy az év folyamán az orosz-lengyelországi Czenstochovában rendezendő gazdasági és ipari kiállítás, tekintettel az ott jelentkező kereskedelmi előnyökre, a hivatalos körök figyelmébe ajánlja. Az elnökségnek egy állandó kiállítási egyesület emelésére irányuló akcióját a bizottság tudomásul vette és végül az 1908. évi költségvetést és az 1908. évi zárószámadást jóváhagyta.

A MÁV. tarifapolitikájáról. Az OMGE. közgazdasági szakosztálya Emödy József elnöklela alatt ülést tartott ma, melyen dr. Urbanovich Tihamér olvasott föl a Máv. tarifapolitikájáról. Érdekes és tanulságos előadásában főleg a mezőgazdasági szempontokat domborította ki s ezek védelmében még az Ausztriával szemben való védőtarifákat is ellenzi.

Kender- és lentermelésünk fejlődése. Körülbelül tíz éve, hogy Darányi földmivelésügyi miniszter a gazdaközöniséget kormányzati intézkedésekkel a kender- és lentermelés ügyének fokozottat főkrolására ösztönözte. A tett kormányzati intézkedéseknek hatása érdekesen mutatkozik. Amíg 1897-ben Magyarország kenderkivitele 1.343.881 korona értékű, a fonalkivitel értéke pedig 9425 korona volt, — noha politikai és közgazdasági nehézségekkel kellett ez alatt megküzdeni; tíz év után a kenderrost kivitel 9.320.954 koronát, a fonal kivitel 480.879 koronát tesz ki. Míg a lenrost kivitel 1897-ben alig pár ezer koronára rugott, addig 1907-ben a lenrost kivitel 1.107.277 kor., a fonal kivitel 816.414 koronára emelkedett. Ez a néhány számadat azt mutatja, hogy azok az áldozatok, melyeket a földmivelésügyi kormány a kender- és lentermelés érdekében hozott, nem maradtak hatástalanul. A viszonyok ellenére is számottévvó eredményre vezettek.

Fizetéseképtelenség. A bécsi hitelezői védegyelet közli, hogy Pavlovics Milán kereskedő Temeskubinban fizetéseképtelenséget jelentett.

Hajózási ügyek. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az árufelvételt Korneuburgban, Wienben, Pozsonyban és Budapesten összes állomásaira márczius 13-án megnyitja. — Ugyancsak közhírre teszi, hogy az 1905. év óta érvényben álló gyors- és teheráru díjszabásához a folyó hajózási év kezdetétől való hatálylyal az V-ik pótlék jelent meg. Ez a pótlék, amely kisebb módosításokon kívül, Budapest és Lubotina állomásokra tartalmaz díjtétel-táblázatot a fenti igazgatóságnál példányonként 20 fillérért kapható.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Odol
Fogak legjobb szere.

Heti műsor:

1909. márczius hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
12 Péntek	Don Juan	A mama	—	Az ördög	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	A francia forradalom	Royal: Bussoni Ferencz
13 Szombat	Sámson és Delila	A gyermekkirály	—	A kivándorló	Éjjeli szállás Falusi idill	Az elvált asszony	Az Országos Szín-művészeti Akadémia előadása	—
14 Vasarnap	Hazatérés, Mesevilág.	A boszorkány	—	Izrael	Forradalmi nász	Táncos huszárok	—	—
		A piros bugyellárás	—	A tanító	Hivatalnok urak	Az elvált asszony	—	—

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 10.

A készáru-piaczon szilárd volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben, a malmok kezdetben kissé tartózkodók voltak ugyan, később azonban egyre jobb vételkedvet mutattak és jobb árak fizetése elől sem zárkóztak el. Mivel az eladók nem voltak valami nagyon túlkövetelők, aránylag élénk forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 13.000 q buza kelt el, a tegnapiaknál tíz fillérrel drágább áron. — A logdrágább eladási ár 28.90 korona volt 80.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 26.60 korona 77.5 kilós szerémségi üszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 fillérrel drágább, zab változatlan, tengeri, árpa és korpá szilárd. — Forgalmomba került: 300 q rozs 20.65—20.70 koronás áron, 500 q zab 17.50—18.20 koronás áron és 100 q tengeri 14.90 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg, amihez részben az járult hozzá, hogy a tengerentúli tőzsdék ma reggelre egy czenttel magasabb jegyzéseket küldtek. A forgalom folyamán, amely különösen kezdetben igen nagy kiterjedésű volt, sürgős keresletre még jobban szilárdult az irányzat és jelentősen még tovább emelkedtek az árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza harminezket fillérrel, az októberi buza tizenegy fillérrel, az áprilisi rozs tizenöt fillérrel, az októberi rozs tizenkét fillérrel, az áprilisi zab tizenhat fillérrel, a májusi tengeri nyolcz fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	27.90—28.40	79	27.90—28.40
"	76	27.35—27.95	80	28.05—28.50
"	77	27.55—28.15	81	28.30—28.70
"	78	27.75—28.25	82	—
Fejérmegyei	75	27.55—28.10	79	27.55—28.10
"	76	27.20—27.50	80	27.90—28.45
"	77	27.40—27.75	81	—
"	78	27.55—27.85	82	—
Pestvidéki	74	27.65—28.00	78	27.65—28.00
"	75	27.70—28.15	79	27.70—28.15
"	76	27.25—27.55	80	27.35—28.40
"	77	27.45—27.80	81	—
Bácskai	74	27.70—28.15	78	27.70—28.15
"	75	27.80—28.30	79	27.80—28.30
"	76	27.30—27.75	80	28.05—28.35
"	77	27.50—27.95	81	—
Rozs I-rendű uj	—	20.85—21.00	—	20.85—21.00
középmínőségű uj	—	20.70—20.80	—	20.70—20.80
Árpa takarmány I. rendű	—	17.80—18.05	—	17.80—18.05
II. rendű	—	17.30—17.60	—	17.30—17.60
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	17.90—18.85	—	17.90—18.85
II-rendű	—	17.50—17.80	—	17.50—17.80
Tengeri belföldi uj	—	14.80—15.10	—	14.80—15.10
Korpa:	—	12.35—12.40	—	12.35—12.40

A készáru piaczon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 600 q 80.5 k, 500 q 80.5 k, 450 q 80 k, 28.90 K, 100 q 79 k 28.60 K, 200 q 79 k, 300 q 79 k 28.50 K, 300 q 79 k, 300 q 79 k 28.60 K, 100 q 78 k 28.20 K, 100 q 78 k 28.40 K, 200 q 78 k 28.35 K, 750 q 78 k 28.40 K, 150 q 77.8 k 28.80 K, 500 q 77.5 k, 300 q 77 k 28.10 K felső, 150 q 76.5 k 27.80 K.
Pestvidéki: 300 q 78 k 28.20 K, 150 q 77.5 k, 100 q 77 k, 100 q 76.5 k 28 K.
Bácskai: 250 q 80.5 k 28.50 K, 50 q 79 k 28.20 K, 600 q 79 k 28.55 K, 100 q 79 k 28.50 K, 100 q 78 k 27.70 k üszkös.
Szerémségi: 2500 q 77.5 k 27.90 K, 100 q 77.5 k 26.60 K üszkös, 100 q 77 k 28 K, 1335 q 75.5 k 26.60 K üszkös, 877 q 74 k 25.70 K üszkös.
Fejérmegyei: 150 q 78 k, 150 q 77 k 28 K, 150 q 76 k 28 K.
Bihari: 300 q 76.5 k 27.90 K.
Tolnai: 300 q 78 k 28.20 K.
Rozs: 100 q 20.85 K, 200 q 20.70 K kpf. par.
Zab: 100 q 17 K kpf. dohos, 100 q 18 K kpf., 100 q 18.20 K kpf., 100 q 17.50 K keverékes, 100 q 17.60 K kpf.

Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	13.69—13.82—13.85—13.82—
Buza májusra	13.52—13.50—13.60—
Buza októberre	11.37—11.30—11.40—
Rozs áprilisra	10.42—10.41—10.54—
Rozs októberre	9.49—9.49—9.54—9.56—
Zab áprilisra	8.81—8.87—
Tengeri májusra	7.38—7.56—7.54—7.59—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.82—13.83
1909. májusi buza	13.59—13.60
1909. októbert buza	11.38—11.39
1909. áprilisi rozs	10.50—10.51
1909. októberi rozs	9.51—9.52
1909. áprilisi zab	8.84—8.85
1909. májusi tengeri	7.58—7.59

Budapesti gabonaforgalom.

1909. márczius 8-tól 1909. márczius 9-ig.

	Erkezett	Elszállított
	m é t e r m á z s a	
Buza	5466	—
Rozs	813	—
Árpa	714	—
Zab	523	101
Tengeri	409	—
Liszt	414	16760
Korpa	—	2190

Értéktőzsde.

A tőzsde a politikai helyzet kialakulását várja s ezért marad most az üzlet szűk korlátok között s ezért tartózkodó a tőzsde irányzata. A mai forgalom is nagyon szűk határok között mozgott s a vezető értékek, például az osztrák hitel másfél koronás, a magyar hitel pedig mindössze háromnegyed koronás árfolyamkülönbséget mutatott. Az Államvasuti részvényeket a délelőtti tőzsdén élénken vásárolták; a déli tőzsdén ez az érdeklődés megszünt s az árfolyamok lemorzsolódtak. Az üzlettelenség a helyi piacon is érezhető volt. Forgalmomban voltak az Egyesült fővárosi takarékpénztár és a Beocsini cémentrészvények, az utóbbiak jelentősen keresletre emelkedtek. A sorsjegypiacon némi élénkség. A Sanatoriumi, a Konvertált jelzalog és a Hazai sorsjegyekben élénkebb forgalom fejlődött ki. A járadékpiacon egy-két tétel koronajáradékot vásároltak, mire a koronajáradék árfolyama néhány fillérrel magasabban zárult. A mai üzlet folyamán forgalmomba került: Osztrák hitel 627.50—626—626.50 koronán, Magyar hitel 730.50—729.75—730 koronán, Államvasut 675.50—676.50—674.50—675.75 koronán, Leszámitolóbank 475 koronán, Városi villamos vasut 261.50 koronán, Közuti 567 koronán, Magyar koronajáradék 91.30 koronán, Hazai bank 268.75 koronán, Ujlaki téglagyár 300 koronán, Szanatorium sorsjegy 8.25—8.35—8.20 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 627.50—626.50, Magyar hitel 730.50, Osztrák-magyar államvasut 675.50—676.50—675.25 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 626—626.25, Magyar hitel 727.75—730—729.75—730, Osztrák-magyar államvasut 674.50—675.75, Leszámitolóbank 475, Rimamurányi 522.75, városi villamosvasut 261.50, Közuti vaspálya 567, Magyar koronajáradék 91.30 koronán.

Dijbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—13 korona, márczius hónap végére 22—24 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 626.50, Magyar hitel 730, Államvasut 675.50, Leszámitoló 474, Jelzalog 420, Rimamurányi 522, Városi villamos 261.50, Közuti villamos 567.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, márczius 10. (Saját tudósítónktól.) Az északamerikai piacokon ma az árfolyamok mérsékelten javultak, de ennek hatását a liverpooli és párisi jelentések ellensúlyozták. Az itteni tőzsdén nagyon csekély volt a kínálat és noha a konzum vásárlási kedvet mutatott, nem volt hajlandó a túlságosan magas árakat megadni s így az árfolyamok

változatlanok, de az irányzat szilárd. Buzából eladatott 1000 mm. alsóausztriai 77 kg. 13.87½ K 2 hónapra bécsi raktárból, 800 mm. 76 kg. 13.32½ K bécsi raktárból és Uj-Szilásról. 500 mm. 77 kg. 13.47½ K Verbászról készpénzfizetés mellett. Árpa ma már nem volt forgalomban, mert a kevés készlet elfogyott. A konzum némileg magasabb áron vásárolt egyes lisztzállítmányokat. Az árak körülbelül 20 fillérrel drágultak a nyerstermények árának emelkedésére való tekintettel. Takarmányliszt és korpá irányzata szilárd.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 14.50—14.85, bánáti 14.20—14.65, mosoni 13.70—13.95, tótfelvidéki 13.70—14.05, délviasuti 13.75—14.10, marchfeldi 13.50—13.80, Rozs: tótfelvidéki 10.60—10.80, csepeli 10.55—10.75, pestmegyei 10.75—10.90, délviasuti 10.60—10.80, különféle magyar 10.55—10.80, osztrák 10.55—10.80.

Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.20—9, bécsvidéki 9—9.30, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.90—8.40, közpudnai állomások 8.20—8.80, délviasuti 8—9.50, északmagyarországi 7.00—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri 7.95—8.20, Cinquantin 9—9.50, Magyar zab 9.30—9.70, válogatott 9.70—10.10, cseh-morvaországi és alsóausztriai 9.60—9.75.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márczius 10. A szerb politikai helyzet bizonytalansága következtében a spekuláció nagyon tartózkodóan viselkedett, azonban tekintettel a parlamenti viszonyok kedvezőbb alakulására és az osztrák kincstári utalványok jegyzésének fényes eredményére, az előtőzsdén az irányzat szilárd volt. Államvasuti részvények iránt érdeklődés mutatkozott, Hitelrészvények megtartották tegnapi árfolyamaikat, alpesi részvény átmenetileg mérsékelten gyengült, korlátértékek közül hirtenbergi patrongyár és északnyugati vasutársaság részvényei keresettek. A déli tőzsde megnyitáskor a hangulat általában kedvetlen és az irányzat gyengült. Később helyi visszavásárlások következtében könnyebb javulás állott be, noha Berlin gyengébb irányzatot jelentett.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 627.25, Magyar hitel 730, Laenderbank 433, Államvasut 676, Déli vasut 102.50, Alpesi 631.50, Török sorsjegy 184 korona.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel: 626.25, Magyar hitel 730, Angla 295, Bankgyesület 519.50, Lanedrbank 432, Union 535.50, Államvasut 675, Délviasut 102, Dunagőzhajózási 913, Alpesi 631, Rimamurányi 522, Orosz járadék 96.60, Török sorsjegy 183.25 K.

Bécs, márczius 10. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 111.—, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 143.—, Magyar hitelbank részvény 729.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 522.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 390.—, Magyar koronajáradék 91.30, 4 százalékos magyar földterhm. kötv. —, Magyar nyer.k. sorsjegy 192.50, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzalogbank 418.50 Magyar keresk. bank —.—.

Bécs, márczius 10. (Osztrák értékek zárata.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.30, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.—, 1860-as sorsjegy 154.85, Osztrák hitel-sorsjegy 464.—, Angol-osztrák bankrészvény 294.—, Bécsi Bankverein 539.60, Osztrák-magyar bank 1755, Déli vasut 101.75, Dunagőzhajózási társ. 902.—, Dohány részv. 344.—, Cs. k. arany (vert) 11.33, Német bankv. 116.97, Osztr. Lloyd 413.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.30—97.95, Osztr. koronajáradék 94.30, 1864-es sorsj. 268.—, Osztrák hitelintézeti részvény 625.50, Union-Bank 534.50, Osztrák Länderbank 432.10, Osztrák-magyar államvasut 674.75, Elbevolgyi vasut 445.75, Alpesi részvény 631.75, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 239.80, Lipótkohó 410.—, Töröksorsjegy 183.35.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, márczius 10. (Saját tudósítónktól.)

Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.40, osztrák hitelrészvény 197.70, Déli vasut 17.—, orosz bankjegyek 250.50, 4 százalékos uj orosz kölesön 776.—, Disconto Comandit 186.10, Dinamitruszt 161.50, Harpeni 187.—, Unifikált török járadék 94.20, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.70, 4 százalékos magyar arany-járadék 93.80, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar államvasut 141.10, Bécsi váltóár 854.25, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 225.—, Gelsenkircheni 184.40, Laurakohó 191.—, Gyengébb.

Frankfurt. (Zárlat.) márczius 10. 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 94.60, Osztrák hitelintézeti részvény 126.80, Osztrák-magyar államvasut 17.10, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.95, Bécsi Bankverein 132.80, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölesön 78.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék 98.25, Osztrák koronajáradék 95.90, Magyar korona-

Járadék 198, Osztrák-magyar bank 145.-, Déli vasut részvény ...

Hamburg, (Zárlat) márczius 10. 42 százalékos ezüst-járadék 98.-, 1860, sorsjegy 158.-, Déli vasut 16,75, 4 százalékos aranyjáradék 98,75, Osztrák hitelrészvény 148,25, Osztrák-magyar államvasut 144,75, Olasz járadék 103,50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93,80. Nyugodt.

London, márczius 10. Angol consol ...

Páris, (Zárlat) márczius 10. 3 szaz. Francia járadék 98,12, Osztr. aranyjáradék 99,10, Magyar aranyjáradék 94,50, 3 százalékos Olasz járadék 103,40, Déli vasut elsőbbségi kötv. 285.-, 5 százalékos marokkói járadék 520.-, 4 százalékos spanyol járadék 98,32 4 százalékos unifikált török jár. 95,62, Török sorsjegy 175,25, Török dohányrészvény 371.-, Osztrák földhitelintézet 1152.-, Osztr. Länderbank 484.-, Magyar jelzálogbank 704.-, Banque de Paris ...

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Kőbányai sertéspiac.

Márczius 10-én. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 142-144 fillér. Fialat közép (páronként 251-260 kilogrammraig terjedő sulyban) 142-144 fillér. Könyű (páronként 250 kilogramm) 142-144 fillér. Közép (páronként 240-280 klg.) 142-144 fillérig. Könyű (páronként 240 klg.) 142-144 fillérig.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesszabványi állatvásár és közbiztonsági igazgatóság.) Márczius 10-én. Előző napi eladatlán maradvány 364 drb sertés, 18 drb süldő. Pótfelhajtás 204 drb sertés, 58 drb süldő. Mai felhajtás 329 drb sertés, 7 drb süldő, összesen 897 drb sertés, 83 drb süldő. Eladatlott 749 drb sertés, 27 drb süldő. Mai maradvány 118 drb sertés, 56 drb süldő. Következő árak jegyzetettek: Zsirtsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül élet-sulyban 112-116 fillér, II-rendű 250-350 kilogrammig 109-112 fillér, életsulyvonással 126-142 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül életsulyvonással 136-148 fillérig, fiatal közép 220-300 klg-ig életsulyvonással 133-150 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 136-150 fillérig. Huszsertés, nehéz 300 kilogrammon felül 100 fillérig, könnyű 140-300 kilogrammig 100 fillérig, beöltött süldő 100-116 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (már. 9, már. 10), distance (méter), and names of individuals.

ner Henrik (Hugó) budapesti lakos Bekere, Krausz Sándor budapesti lakos Keményre, dr. Eisenstein Károly szegedi lakos Mészárosra, Schreibernr Géza budapesti lakos családi nevének Sasra kért átrátoztatását megengedte.

Pályázatok. A budapesti pénzügyigazgató-ságnál pénzügyi szemlési állásra; a makói adóhivatalnál díjtalan adóhivatali gyakornoki állásra; a márosmarosszigeti pénzügyigazgató-ságnál pénzügyi szántási állásra; a zilahi pénzügyigazgató-ságnál pénzügyi szemlési állásra; a szolnoki törvényszéknél díjnoki állásra; a felvinczi járásbíró-ságnál telegkönyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét alatt; a perlaszi járásbíró-ságnál irnoki állásra 4 hét alatt; a szombathelyi pénzügyigazgató-ságnál díjtalan gyakornoki állásra 2 hét alatt; a bazini járásbíró-ságnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Visszavont pályázat. Az erdődi járásbíró-ságnál albirói állásra hirdetett pályázatot visszavonták.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő változóan felhős volt. az ország déli részein jelentékeny lecsapódásokkal. A hőmérséklet lényegtelenül változott és a normálnál kissé alacsonyabb volt; maximuma Fiumében 12 C. fok, minimuma Rajeczfürdőn -10 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvétve esapadék várható.

Kivonat a hivatalos lapból.

Márczius 10.

Kinevezések. A belügyminiszter a budapesti államrendőrséghez dr. Póza Imre rendőrorvost a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába, dr. Bradách Emil és dr. Szutrély Barnabás budapesti orvosokat a IX. fizetési osztály harmadik fokozatába rendőrorvosokká, Glaser Sándor tapolcazi gyógyszerészt az országos közegészségi tanács rendkívüli tagjává, a valóság- és közoktatásügyi miniszter Knubels Rezső budapesti Ferencz József nevelőintézet h. tanárt kath. főgimnáziumi r. tanórára nevezte ki és a budapesti Ferencz József nevelőintézetbe rendelte; továbbá Kellner Rezső trsztenai, Vitéz Árpád löcsői, dr. Rátvay János újvidéki, Vajthó Zoltán trsztenai, Katona Ferencz szatmárnémeti, dr. Tarnai Vidor beszteczehányai, végül Schaller Róbert, Orbán Gábor és dr. Schiff József pozsonyi kath. főgimnáziumi, illetve gimnáziumi h. tanárokat a jelenlegi állomáuk helyén rendes tanárokká; az állami számvédezők élnöke dr. Czukor Kálmán pénzügyi számvizsgáló a X. fizetési osztályba állami számvédezői számvisztelő; a földművelésügyi miniszter Hermann Ernő gazdasági és gazdasági akadémiák létszámába ideiglenes minőségű gazdasági gyakornokká; a kassai ítélőtábla élnöke dr. Komjáthy Lajos ungvári járásbíró-sági díjtalan joggyakorlót a kassai ítélőtábla kerületébe díjas joggyakorlóká; a budapesti fővámgazgató Kurfirst Sándor díjtalan vámgyakornokjelöltet a budapesti fővámbizatalhoz díjtalan vámgyakornokká, Benesik Ferencz díjtalan vámgyakornokjelöltet a budapesti fővámbizatalhoz díjtalan vámgyakornokká; a beregszászi törvényszék élnöke dr. Zeltvay János nagyszőlősi lakost a nagyszőlősi járásbíró-sághoz ruhthén-magyar tolmácssá nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kis-korú Spitzer Arabella budapesti lakos Erdélyire, Platz-

Table with columns: Allomás, Légnyomás, Hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér. sikklet.

Large financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Iparvállalatok, Közelekedési vállalatok, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók.

Ezüstszekők

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJELEZÉK 2000 K. SZÁLL. BÉRMENTVE KÜLDÖM.

Alkalmi butoreladás!

Leítározásunk után, feleszámú és minta darabokul szolgáló mindennemű asztalos és kárpitozott butort, háló-, ebédlő-, úri- és szalon-berendezéseket szállard kivitelben és modern stýlben, helyszúke miatt i. hó végélg előállítási áron eladjuk

Kérjük, hogy ezen kedvező alkalmat a t. butorvásárló közönség igénybe vegye.

PATYI TESTVÉREK

VII., Rákóci-ut 7. (Pannonia szálloda mellett.)

Flóközletünk nincsen. Hasonhangzásu más céggel össze nem tévesztendő.

Gärtner Agoston

Budapest, Wurm-utca 3.

Mindennemű izzó- és Wolfram-lámpák, valamint villamos felszerelési cikkek.

Telefon 95-33. Telefon 95-33.

Butorszállítás Beraktározás Balassa Gyula és Társa

Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK
Budapest jobbparti üzletvezetőség.
5122 szám. II. 1909.

HIRDETmény.

A magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a Budapest keleti pályaudvar állomáson létesítendő lámpakezelő és laktanya, 2 drb váltótorony és 1 drb. középső fedett perron előállítására.

A tervek, az ajánlati költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestén, a magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségének építési és pályafentartási osztályában (VIII., Kerepesi-ut a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1909. évi márczius hónap 31-én déli 12 óráig nyújtandók be alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Budapest, VIII., Kerepesi-ut 3).

Az ajánlatok egy korona az ajánlat mellékletei ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be.

„Ajánlat a budapest keleti p. u. állomáson, létesítendő magasépítmények előállítására.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1909. évi márczius hónap 30-án délelőtt 12 óráig 5000 korona az az Ötezer korona bánatpénz teendő le a magyar királyi államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál (VIII., Kerepesi-ut 3) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jelzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnel adandók fel.

Budapest, 1909. február hónap.

Budapest-jobbparti üzletvezetőség.
(Utánnymást nem díjazunk.)

Ezen szabadalmazott ágy tömörrészekkel, rézdiszszel, erős aczélsodronybetéttel 32 kor.

Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K.
Rézagy sodronybetéttel 80 K.
Rézagy-csiszolás és javítás 17 K.
Vaskeretes ágybetét, erős minőségű 11.50 K.
Fakereettel 7.50 K.
Kárpitozott matraczok minden kivitelben.
Vas- és rézbutorokat legolcsóbban szállít.

PROHASZKA JANOS gyáros
VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46.
(Volt Uj-utca.)

„STEYR”

Legszébbeli pisztoly.
M. 1909.

Legelső automatikus lehajó csövű pisztoly a világon. Az Osztr. fegyvergyári társaság precziós gyártmánya Steyr-ban. Kapható minden fegyverkereskedésben és puskaművesnél.

A már 34 év óta a kerékpárvilágot uraló eredeti angol kerékpárokat dupla barang-csapágyval és szabadonfutóval, 3 évi jótállással, minden ártelelemel nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon bavi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

egész világon létező összes kerékpárokhoz külső és belső gummikát, csengőket, lámpákat, pedálokat, lánczokat, konuszkat és csészéket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyban 30% áreszállítással szállítunk vidék-eredeti gyári árban

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Flóközlet: Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz.
Nagy árjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Drága kincs az egészség!
Garai dr.-nál megtalálhatja
Andrássy-ut 24. sz. Budapestén.
Rendel 10-4-ig és este 7-8-ig
hugyszervi és bujakórós
Altesti és egyéb nemi betegeknek
Impotentiát tartós eredménnyel
gyógyít. Feltűnés nélkül alapos
gyógyítás levélileg is a foglal-
kozás zavarása nélkül.

Polgár Sándor

Magy. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész
Budapest,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárat saját gyártmányu orvosi, sebészti és betegápolási tárgyakkban.

Saját gyártmányu magy. kir. szabadalmazott Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, görcsér elleni gummi-harisnya, orthopediai készülékek, műlabák és kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Bergerand úls párisi gyárból.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hamisítás ellen védve

16202. szám alatt.

Fényképező- gépek és Látcsövek részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

optikai áruházában
Budapest, VII. Rákóci-ut 26. szám.
Arjegyzék ingyen!

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg:

Filozófiai Irók Tára

a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik
Alexander Bernát és
Bánóczy József.

VIII. kötet.

KANT

prolegomenái
metaphizikához,
mely tudományként fog szerepelhetni.

Ford. és bevezetéssel ellátta
Alexander Bernát.

Második javított és bővített kiadás.

Ára 2 kor. 80 fillér.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Waldner S. Sándor

világítási vállalata és a fémfonalas
lámpa vezérképviselője

**Budapest, VI.,
Gyár-utca 18.**

Telefon 34-44.

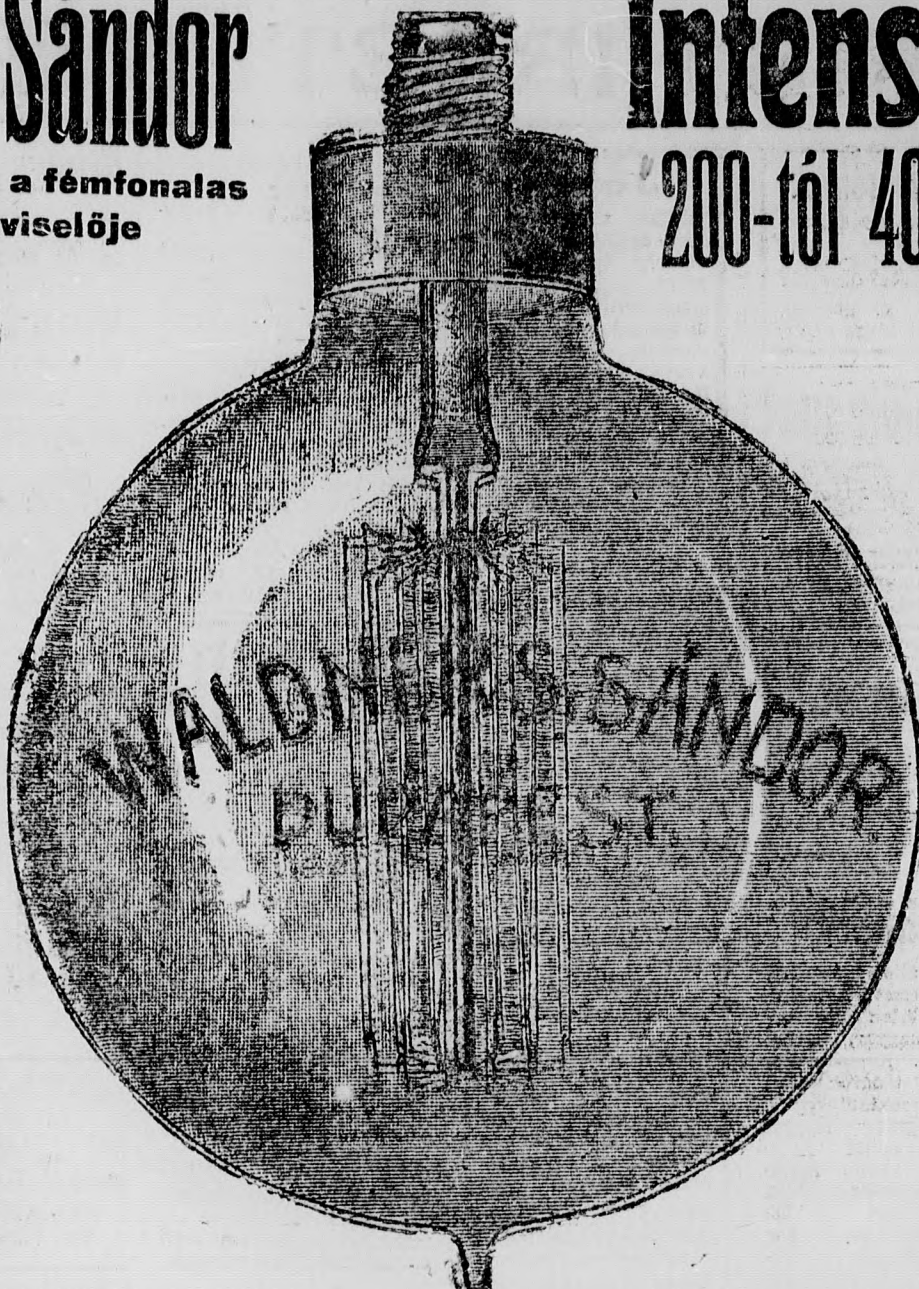
Égési tartama
átlag

1800 óra.

Ivillámpát
teljesen pótol

Már eddig bevezetve:

Magyar királyi Várpalota. .
Magy. kir. Operaház. .
Magy. kir. Zeneakadémia. .
Hazai bank r.-t. .
Hermanetzi papirgyár r.-t. .
Általános takarékpénztár r.-t. .
Angol királyné szálloda (Hungária-club) .
Upor, Szalon és Bátorai kávéház stb.

Intensiv lámpa

200-tól 400 gyertyafényig.

Fogyasztás 1 Watt
= gyertyafényként =

70%

áram-megtakarítás.

**Nem
érzékeny!**

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diétetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

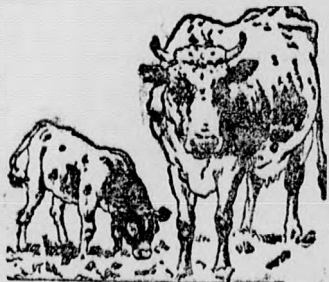
Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

60 év óta használatos a legjobb istállóknál étvágytalanság és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor valódi csak ezen védjeggyel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖZ JÓZSEF gyógyszerész, Buda-pest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrassy-ut 28. szám.

Az „Egyetértés Vasárnapjában”

megjelent clichék
mérsékelt áron kaphatók az

Egyetértés kiadóhivatalában Bpest, VI., Eötvös-u. 32.

Gramofon
Hegedűk
Czimbalom
Forgatha és ön-
működő hangszerek

Kétoldali hanglemezek
Fuvola
Rézfúvóhangszerek

Mielőtt

részletfizetésre

bármilyen hangszert vásárolna, saját érdekében cselekszik, ha bekeri

IVÁN és VÁRI

áruházának

Budapest, Váci-utca 22.

nagy képes

főárjegyzékét.

Szállítunk: Vadászfegyvereket, revolvereket, fényképező készülékeket szintén kedvező részlet-förlesztésre.

Gramofon lemezekből megjelent újdonságok különösen sikeresek. Lemez műsor jegyzékét azonnal küldünk.

Képek és műlapokból nagy választék.

2928. 1909. I. B/1.

Termelt fenyő-haszonfa eladás.

A Liptónvári főerdőhivatal kerületébe tartozó fenyőházi és oszadai erdőgazdálkodásokban az 1908. évben termelt és még az 1909-1912. években termelendő és a rakodókra szállítandó, továbbá a likavai erdőgazdálkodás bizonyos részeiben az 1908. évben termelt és a rakodókra szállított fenyő műfaanyag értékesítése céljából Liptónvárt, 1909. évi április hó 5-én a főerdőhivatal hivatalos helyiségében délelőtt 10 órakor a következő csoportosítással zárt írásbeli ajánlatok mellett, nyilvános versenytárgyalás lesz.

I. csoport. A fenyőházi villamos fűrés, villamos áram és iparvasut használatának bérletével a fenyőházi erdőgazdálkodásban az 1908. évben termelt és még az 1909-1912. években termelendő évi mintegy 14000 köbm. fenyő műfaanyag.

Kiküldési ár: a 25 cm. és azon aluli közepvastagságú fánál köbméterenként 14.50 K. a 26 cm. és azon felüli közepvastagságú fánál köbméterenként 17.20 K.

Bánatpénz: 15.000 korona.

II. csoport. Az oszadai vízfűrés használatával az oszadai erdőgazdálkodásban az 1908. évben termelt és az 1909-1912. években termelendő évi mintegy 10500 köbm. fenyő műfaanyag.

Kiküldési ár: a 25 cm. és azon aluli közepvastagságú fánál köbméterenként 14.50 K. a 26 cm. és azon felüli közepvastagságú fánál köbméterenként 16.50 K.

Bánatpénz: 10.000 korona.

III. csoport. A likavai erdőgazdálkodásban az 1908. évben termelt és a Vág partján átadandó mintegy 3000 köbméter fenyő műfaanyag.

Kiküldési ár: a 25 cm. és azon aluli közepvastagságú fánál köbméterenként 14.50 K. a 26 cm. és azon felüli közepvastagságú fánál köbméterenként 17.20 K.

Bánatpénz: 4000 korona.

A versenytárgyalási általános és részletes feltételek folyó évi márczius hó 20-án a főerdőhivatalnál és a földmívelésügyi ministerium I. B. erdészeti főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 46.) áttekinthetők.

Budapest, 1909. február hóban.

M. kir. földmívelésügyi minister.

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények... és amerikai irrodaburok, használtak és újak... Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Csemegeszlő, fagymentesen csomagolva postakosárként 3.50 K. csemegéalma, papírhéjú díó 3.90, világos kajszinbarozlekvár kg. 1.80, mézédesszilvalekvárnak 80 fill., különleges bírsalmalekvárnak vagy sajt 1.80, hordóskáposztát hasábol postautóveggént 2.20 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Hordóskáposztát, kosáruveggént 2.20, világos kajszinbarozlekvárt kg-ját 1.80, mézédesszilvalekvárt 80 fillért, különleges bírsalmalekvár vagy sajt 1.80, fajborokat lefejtve, kölcsönhordóban 28 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Fajborokat, lefejtve, kölcsönhordóban, 28 koronájával, kisústón főzött törkölypálinkát 5 literes üvegben 10 koronáért. — Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Gyümölcsfa-, díszfa- és rózsá-árjegyzékkel ingyen szolgál Weber falkolaja Béka, megyeren, (Budapest mellett) 27041

Pénzt azonnal butorra, zongorára, kocsikra, varrógépekre, kerékpárokat, kereskedelmi cikkek, melyeket utólagos díjzárattal legújtabban bizománnyá beaktározzunk. Tauber Armin és Társa, kizárólagosan csak VII., Baross-ter 18. Telefon 97-66.

Kotlóstyk hiányában csirkét, libát kelthetel (nem géppel) biztos sikerrel. Utasítás 220 fillér. Baromfi vész elleni háziszér 150 fillér. Szentpétery Isvanné Mezőúr. 5737

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítési összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Saját termései új bor 40 fillér, régi óbor 1 kor. kölcsönhordóban; törkölypálinka 2 korona literenként a rendelési edényében. Raksányi Károly reform. lelkész. Balatonhegyben. 5736

Légszész és villamos csillárok legelőnyösebben szerezhessék be Kulcsár Sándor bronzárú- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Eladok Vasárnapi Újság 1903-1909. jan. 1-ig megjelent 6 évi összes számait, tisztán, hiánytalanul, egy évfolyamot 4 koronáért. Magyar nemzet története (Szalay) 87 füzet, füzetenként 20 fillér. Természettudományi Közlöny, 73 füzet, füzetenként 20 fillér. Szücs Bertalané, Szendrő. 5733

Pénzszekrények és amerikai irrodaburok, használtak és újak... Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Pénzelőleggel beraktározzunk bizománnyá bútor, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi cikkek, utólagos díjzárattal száraz raktárunkba. Szendrő Sándor és Társa, VII., Dohány-utca 43. sz., Telefonszám 105-94.

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiéket veszünk és eladok. Kertész ökszerez Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-48. —

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirásktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tantályama. Alapította Markovits Ivan 1868-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz. elöb Gyár-utca 4.) Címre virgázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezéskétl e más hirdetésünket utána újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28941

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárta a Szentkirályi utcából. Készpénzelőleggel beraktározunk bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszert raktárba esekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Vadászfegyver Ritka kedvező alkalmi vétel egyenként is petom aron eladó. Közöttük Toplewerekulesu Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru. Búcsfiinte 40 frt. Schnelleres Manlicher 28 frt. Ejectores (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsövekkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szebbnél-szebb dísz és használati tárgyak és Gramofon beszélőgépek valamint Görz, Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, perisa szönyögek és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV. E. Egyetem-ter 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvetelési államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészit: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma. Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsá-u. 44.) Névévészé össze más hirdetéssel. 601

LEGNAGYOBB Pénzelőleget kaphat zongora, butor, varrógép, kerékpár, hirtő, autómobil, könyvek és kuránsárakra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségekbe bizománnyá beraktározza.

TAUSZIK és TÁRSA VI., GYÁR-UTCA 21. SZ. TELEFON 83-97.

Zálogezédulákat veszünk. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. kölcsönmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Stenográfia Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás- oktatás. Ingyenes gépirás-tenítés az összes rendszerű írógépekben. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépiróiskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitárisai tanfolyamok. Oktelés gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmnkák elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szopirási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szopirás- oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót. 203

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 felemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, ur szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti szönyögek, csillárok. — Telefon 82-13.

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle cukorka, melyet pe-metefülből készit Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Gyógyszertárban kapható. 26796

Mme. Valter angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Feeske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó dívat szerint legfinomabb kivitelben, szolid árak mellett. Atalakítások elfogadtatnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnök.

BUTOR részletre is mélyen leszállított árban kapható a Butor-Udvarban, Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.) Árjegyzék ingyen.

Neu Samu és Fia szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos feyintezot VÁCZ. Gyárt: mindennemű fa- és vastalicskat, kő- és kézkocsit, szárazszárítók, emelőgépeket, kettős ártélel, fűzfafűrészsztalokat kertit és locomobilfeeszkendöket stb. stb.

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27. Kérjen árajánlatot!

A fővárosban a legnagyobb és legelőnyösebb cég: Tömör butorokban SÁRKÁNY J. butoriparos, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. ahol egy igen jól készült angol tömör hálószoba márvány, tukor és majolikával 165 frt-ért kapható, ugyszintén ebédli 205 frt-ért és egyéb asztalos és karpitos butorok.

INGYEN! Sérvkötő, műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, hashkötőkről és az összes betegápolási cikkek-ről szoló nagy képes árjegyzékünket barkinek ingyen és bérmentve zárt betűben küldjük.

UNIVERSALIS SÉRVKÖTŐK páratlanok, kis gummi nyomlap-dal legnagyobb sérvre is elzárhozó. SÉRVKÖTŐK egyoldala 14-14, két old. 8-22, gummiból 8-12 korona. Gummiharisnyak, hashkötők mérték szerint készitettnek.

Magyar Orvosi Műszertár Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.) Pontos címre és a város központjába ügve!ünk.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Hajfestő-festő. egyszerű feésítés által festő az vagy vörös haját valódi szőkére, barnára vagy fekete!re! Tűlesen ártalmatlan! Ezek használható! Ezek használatban. Egy darab ára 5 korona. SCHÜLLER, WIEN, III. E. Krieglbergasse 6. Számos elismerő- és köszönő-levelek. 23430

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló, ebédli-, szalon-, ur szoba és írói teljes berendezések. — Dus raktár szönyögek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-ter 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Köcsi arcesarnok VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb köcsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinot, czimbalmot, hegedüt készpénzben árakon a legújabb rendszerű

bankhittel nagy magyar hangszertelepen Prospektus és árjegyzék ingyen. 649 Budapest, Király-u. 58.

Soványosság! Az egyedüli eredménytől kísért háziszér a dr. William Hartley tanár amerikai erőltárpóra. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóallást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kítüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden orszábol. Dobozenként 1 frt 10 kr. Használati utasításal. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

!! Olcsó kölcsönök!! Tisztviselő kölcsön 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzalogkölcsön 4-4 1/2%-ra 4-62-5.05%-o annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra Óvadékokra az érték 75%-ig katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tárcahitelt. Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyosítunk. Ingatlanok, erdők, bányák adásvétel. Osztályorszögyek hivatalos aron. Mindenfélé bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! Kun és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda, Budapest, Rózsá-u. 29. III. 5. sz. Válaszbélyeg. 23430

Magyar harzi kanári-tenyésztő Debreceben. A ki egy énekes harzi kanarit veszen, életben soha ennel jobbat nem teszen, mert eloszlik ott a bu és viz lesz a ház, hol egy ilyen sárgatollú kis madár larmáz. Forduljon tehát bizalommal hozzám mindenki, aki a szép énekes kanarit szeretit, megmondom a címet is, hogy könnyen megjeljenek. Debreceben lakom és kanarit nevelek. Agoston István a nevem Magyarország a hazam, 26. szám alatt lakom a Péterfia utcán, énekes kanarit áruba 7, 8, 10, 12 forint. Ártéyzésre alkalmas hőtények áruba 2 frt. Szállítás a legnagyobb díjben is gondosan csomagolva történik. Árjegyzék és ápolási utasítás ingyen. A legnagyobb tenyésztő és széküldési intézet.

Állattulajdonosoknak, gazdáknak és állatkedvelőknek! Most jelent meg! NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT! Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Irta K. Nagy Sándor. Második kiadás. — Ára 3 kor. — Kiadja a Franklin-Társulat Bpest. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése, (Wodjancz F. és Fiai) részvény-társaságnál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. 65 minden könyvkereskedésben.

INGYEN DRAGÁBA, MINT NÁLUK RENDELT PÉNYKÉP NAGYTIASOK BUNK ÉGY ÉLETNAGYSÁGÚ RÉPET 3 KORONÁ ÉRT DÍSZES PÁSTPARTUVÁL 55-68 cm. MAGYSSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINÉS OLAJKEP ÁRA 10 KORONA. KÉPVISZALÓH MINDENKÖTT FELYÉTEJNEM. SZAVATOSSÁG MINDEN IRÁNYBAI PAFACI FÉNYKÉPVISZALÓK BUDAPEST, VI. BOTTENHILLER-U. 60. KÖNYVTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI MEZETTSZÓZI MŰVÉLETSZAGOSZTÓLEVÉL: KERESZTTEL É. ARANY-ÉREMMÉB. 649